

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Kiegyezési vita.

Budapest, június 21.

Lehet-e valami egyszerre szükséges is, fölösleges is? A ma megindult kiegyezési vita azt mutatja, hogy lehet. Szükséges ez a vita, mert ekkora jelentőségű alkotásnak nem illik tüzetes megbeszélés nélkül a törvénykönyvbe jutnia. De fölösleges is ez a vita, mert a kiegyezési válságnak négy esztendeje során a parlamentben és a sajtóban már bőven agyontraktálódott mindaz, ami ezzel a tárggyal összefügg. Tartunk tőle, hogy a vélemények e vita felől majd úgy oszlanak meg, hogy szükségesnek a parlament, fölöslegesnek pedig a közvélemény fogja azt tartani.

A mai nap szónokain nem mult, hogy magasabb szárnyalást nem vett a vitaközös. Sok becsületes igyekvéssel és tiszteletreméltó tudással szóltak hozzá a dologhoz; de hiába volt minden erőlködésük: sem lendülni, sem lendíteni nem tudtak. Az anyag, bármilyen gazdag és szövevényes, évek óta ott hever a közvélemény szemhatárában; ismerjük minden porcikáját, tudjuk gyarlóságait és erősségeit, felkutatunk benne minden gazdasági momentumot és minden politikai vonatkozást. S megvallva az igazat, rá is untunk egy kicsit. Ez a matéria nem tud többé érdeklődést kelteni. Rég megalakultak fölé a meggyőződések; s merjük állítani, hogy a Kárpátok és Ádria közt nincsen ember, akinek még tévovázna e tárgyban a gondolkozása. Mindezeknél fogva olyan lesz ez a vita, mint egy hangosan zakatoló malom, amelynek üres a garatja. Ami megörlení valója volt, az régóta liszt már; s a régi érveket hiába öntik fel ismét rája: keresztül-hullanak rajta s nem adnak sem munkát a malomnak, sem hasznot a molnárnak. Mindezt pedig nem vádképpen hozzuk fel a mai

nap szónokai ellen, hanem azért csupán, hogy a végét sürgezzük ennek az alig kezdődött vitának. Hármán beszéltek ma a kiegyezésről: az előadói székben Rosenberg Gyula, aztán a szélsőbal oldalról Kossuth Ferenc és Komjáthy Béla. Érdeme volt mind a háromnak, sikere közülök egyiknek sem lehetett. Nem ök tehetnek róla, de hiába, így van: a kiegyezésnek harcterén az izgató csaták már rég megvittak s ami most rajta folyik, az nem lehet egyéb meddő portyázásnál. Pedig kár például a Rosenberg Gyula tartalmas és formás beszédeért, amelynek világosak és helyesek voltak a közjogi fejtegetései és megtámadhatatlan volt a gazdaságpolitikai szerkezete. Az ellenzék egy-egy mondasába erősen belekapaszkodott, így például abba, amely a kiegyezést a gazdasági állandóság helyreállítója gyanánt üdvözölte. Az idegesen közbeszólló ellenzéknek különösen ennél a pontnál nem volt igaza. Az előadó akkor lett volna jogosan megtámadható, ha az állandóságot feltétlenül értékűnek s tehát feltétlenül biztosítandónak mondotta volna. Am Rosenberg Gyula helyesen distingválta állandóság és állandóság között. Kijelentette őszintén, hogy az ischli klauzulát nem fogadta volna el, mert abban igenis volt jogfeladás és volt határozott közjogi abdikáció. De másféle állandóságot nyújt a Széll Kálmán kiegyezése az országnak. Olyan állandóság ez, mely határt szab valahára a lázas vergődéseket szülő gazdasági bizonytalanságnak, de nem jár jogi hátrányokkal, nem vicálja semmilyen irányban a jövődő fejlődést s nem vágja be az utját a nemzet későbbi akaratának. Ez az állandóság fenntart minden jogot, sőt egynemélyik jogi mozzanatot ki is emel eredeti homályából s a vámsorompók felállításának kérdését a csorbittatlan jogalappon merő célszerűségi kérdéssé redukálja.

Mindezt az előadó szerencsésen emelte ki és meggyőzően hangsúlyozta. Kifogásunk csakis egy szólama ellen van. Azt hallottuk ugyanis tőle, hogy a nemzet gazdasági érdekeit olyan eleven és döntő igazsággal kell tekintenünk, amely mellett minden egyéb szempontnak csupán alárendelt szerep juthat. Ilyen általánosságban nem vagyunk hajlandók ezt a tételt elfogadni. A gazdasági érdek igenis megköveteli a maga foganatját, de csakis a törvény keretén belül. Hiszen e megszorítás nélkül ugyanez a tétel magát az ischli klauzulát is megokolná. A helyes álláspont az, hogy legelső sorban a jognak kell érvényesülni s csak azután s csupán ezzel összhangban a gazdasági érdekeknek. S ha összeütközés támad a jog parancsa s a gazdasági érdek tanácsa közt, akkor csak két dolog lehetséges: vagy a jogszabálynak törvényes módosítása, hogy hozzáilleszkedhessék a gazdasági érdekekhez, vagy — amennyiben magasabb rendű politikai szempontok tiltakoznának e jogfolyozás ellen — a gazdasági érdekek meghátrálása a jogszabály elől. Az előadó beszédeéből kiderül, hogy ő maga is így értelmezte a saját tételt; de mivel nem egészen így mondotta, azért kellett súlyt vetnünk az eszmék tisztázására. Egyébként pedig szívesen ismerjük el, hogy az előadó ügyesen és lelkiismeretesen oldotta meg háladatlan feladatát s jól megérdemelt tetszési aratótt pártfelei részéről.

Kossuth Ferenc beszéde egy nyugodt és méltóságos tiltakozás volt a vámközösségnek fenntartása ellen. A függetlenségi párt tisztelt vezére nem állította, hogy a szabadforgalomnak egyoldalú intézkedés révén való biztosítása törvénytelen; de állította, hogy az ország gazdasági függetlenségét még áldozatok árán is meg kell valósítani. Kossuth Ferenc nem látja azt a lényeges különbséget, mely az ön-

T Á R C A.

Verses duellum.*)

— Cyrano és a vicomte párbaja. —

CYRANO.

Egy kedves kis dőfést kap ön ma.

A VICOMTE.
(Megvető hangon.)

Poéta!...

CYRANO.

Az!... Makacs versfaragó!...

Olyan makacs, hogy míg tusára szállok,
Vivás közben egy balladát csinálók.

A VICOMTE.

Mit? Balladát?

CYRANO.

Ne is titkolja. Látom,
Hogy hírét sem hallotta, kis barátom!

(Mint ha lelkét mondana föl.)

A ballada három strófából áll,
Nyole-nyole vers-sorral...

A VICOMTE.
(Dühében toporzékol.)

Ah!

CYRANO.

Ez a szabály.

Formája szép, de rendkívül szoros.
Végül jön egy ajánlás —: négy soros.

*) A Cyrano de Bergeracból.

A VICOMTE.

Ön...

CYRANO.

Vivók s balladát csinálók önnek
Egy füst alatt! S a vers végén dőföm meg!

A VICOMTE.

Meglássuk!

CYRANO.

Meg!

(Szavalva.)

„Páros viaskodásról
Kántáló ballada, amit ma és nem máskor,
Cyrano vívott egy ringy-ronggyal!” — Ime!

A VICOMTE.

Mi ez, ha kérdenem szabad?

CYRANO.

A címe!

A KÖZÖNSÉG.

(Izgatott várakozásban):

Helyet! — Csitt! — Pompás! — Csönd legyen!

— Verekszik!

(Csoportozat. Kíváncsiak félkörre a földszinten: marquisok és katonatisztek a polgárok és a nép közé keveredve; az apródok más emberek vállára másztak, hogy jobban láthassák a párbajt. — A hőlygek mind állanak a páholyokban.)

CYRANO.

(Szemeit néhány másodperere lehunyta):

Egy rímelt még!... Így!... Kezdhettek, ha tetszik!

(Sorra megteszi azt, amit mond.)

Először is tova lében
Lenge bájjal kalapom,
Majd köpenykém, tán még szebben, —
Ez a szabályát megkapom.
Vigan kelt föl a napom,

S úgy is száll le vigan, békén,
Mert előre mondhatom:
Megdöflek a versem végén!

(Első összecsapás.)

Kis pulykám, légy biztos ebben:
Fölnyársal vas-darabom!
Nemsokára véred cseppen,
Készen áll már a csapom!
Melleden vagy hasadon
Fúrjalak ki? Nem t'om még én,
Ade szentül fogadom:
Megdöflek a versem végén!

Jaj, hogy állsz ott? Fehéribben
Mint patyolat a napon!
A szemecskéd félve rebben...
No ne félj! Nem harapom
Le az orrod, aranyom,
Sem az arcod ékességén
Nem esik baj... Csak nagyon
Megdöflek a versem végén!

(Ünnepélyesen kijelenti):

AJÁNLÁS.

Hívá a gyóntató papom!
Vár az Isten trónja-széknél!
Egy, kettő...

(Odaszur.)

Topp! Angyalom!

(A vicomte tántorog. Cyrano könnyedén meghajtja magát)

Megdöftem a versem végén!

(Tetszés-zaj. — A páholyokban taps. — Virágok és zsebkendők hullanak alá. — A tiszték körülveszik és üdvözlők Cyrano. — A megsebesült vicomte-ot barátjai támogatják és kivezetik.)

Ábrányi Emil.

álló intézkedés által fenntartott szabadforgalmat a vámszövetségtől elválasztja. Pedig ez a különbség erősen szembeötlő. Ha vámszövetség van, akkor a lekötöttség egész ideje alatt csakis a két államnak együttes akaratnyilvánításával történhetik meg a gazdasági különválás. A mostani rendezés ennél jóval lazább köteleket alkot. Magyarország ugyanis minden mástényezőnek meghallgatása és hozzájárulása nélkül azonnal felállíthatja a vámserompóit, mihelyt Ausztria megszegi a viszonzosságot, amelynek feltétele mellett tartjuk fenn bizonyos időre a szomszéd állammal való forgalomnak vámentességét. A jogi függetlenség tehát már megvan s immár egyedül a magunk szuverén elhatározásának jogkörében áll, hogy mikor és milyen mértékben akarjuk a függetlenségnek gyakorlati következtéseit is levonni. Azt is fájlalta Kossuth Ferenc, hogy az osztrákok esetleg megszeghetik a kikötött viszonzosságot és akkor újra beáll a gazdasági bizonytalanságnak ingadozó állapota. Ezt a skrupulust mi jogosultnak látjuk; csak azon csodálkozunk, hogy a szélsőbalról hozakodnak elő vele. Kossuth Ferencnek és elvtársainak talán inkább *remélniük* kellene ezt, semmint tartaniok tőle. Hogy mi történik a viszonzosság megszegésének esetén? Hát akkor ugye nő ki a magyar határszél talajából azonnal a vámsorompó, mint első után a gomba. Egyszerre csak ott áll s körülövezi az egész országot. Ez fog történni, ha Ausztria megbontja a viszonzosságot. Ha Damokles-kard ez, aminthogy Kossuth ennek nevezte ma, akkor nem a mi fejjünk felett lebeg, hanem az osztrákoké felett. S persze, hogy akkor beáll ismét a gazdasági bizonytalanság; sőt beáll talán ennek kapcsán sok egyéb, még komolyabb dolog is. De hogy Kossuthék miért rettegnek *ettől* a bizonytalanságtól, azt csak úgy tudnók megérteni, ha kételkednénk gazdaságpolitikai programjuk őszinteségében.

A Kossuth Ferenc előkelő, higgadt hangjától kissé drasztikusan ütött el az a mérges idegesség, amelylyel Komjáthy Béla tárgyalta a kiegyezés kérdéseit. Komjáthy az önálló vámterület kérelmetlen hivat adta e felszólalásában. Mi a magunk részéről, ha kérelmetlen hivat nem is, de elvben őszinte barátai igenis vagyunk az önálló vámterületnek. Am kérdjük Komjáthy Bélát: vállalkoznék-e ő arra, hogy minden átmenet nélkül, máról holnapra állítsa fel határainkon a vám-

sorompókat. Ha Ausztria ránk *kényszeríti* a hevenyészett különválást, jól van, megcsináljuk; nagy bajba jutunk ugyan, de Isten segédelmével majd csak kilábolunk belőle. De ilyen kényszerítés nélkül hirtelen átugrani a gazdasági különállásra, mielőtt még az iparfejlesztés egy bizonyos fokra eljutott s a valutaszabályozás befejezése révén Magyarország a nemzetközi hitel- és pénzszervezet rendjébe beleilleszkedett volna: olyan vállalkozás ez, amelytől Komjáthy Béla maga is visszariadna. S aztán még egyet. Mi a magunk részéről elfogadjuk elvben az önálló vámterületet *minden társadalompolitikai következményével együtt*, sőt talán legfőképpen e következmények kedvéért. De figyelmeztetjük Komjáthy Bélát, hogy ez a rendszer-változás a politikai hatalom bizonyos eltolódásával jár s hogy tehát a nemzeti eszme számára már jó-eleve erős garanciákat kell szerezünk, amelyek a magyar faj uralmát az új elhelyezkedés keretében is biztosítják. Akar-e Komjáthy Béla egy radikális demokráciát, a mely ellenállhatatlan erővel magához ragadja a politikai vezetést? S akar-e a vezetésben ilyen zökkenést a nemzeti érdek feltétlen megóvásának kellő előkészítése nélkül? Rossz néven ne vegye tőlünk Komjáthy Béla, de mi azt hisszük, hogy aki ezüst tálcan hozná elébe ma a vámsorompókat, azt ő szépen hazaküldené s megkérné, tegyen újra kérdést ugy 1907. körül. Így állván a dolog, bármilyen hevesen bírálja is Komjáthy a Széll Kálmán kiegyezését, lelkének mélyén bizonyára ő is helyesnek tartja azt. Ennél fogva kár volt ma ennyire méregbe jönnie.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, június 21.

A nyárral egyszerre kezdődött meg a képviselőház kiegyezési vitája. A hangulat egészen nyári, de nem olyan, mint amilyen az utóbbi évek nyári hangulata volt. A tavalyi és harmadévi nyári obstrukcióra csak néhány fehér flanelkábát emlékeztet és a jó öreg *Luppa* Péter rózsái. Ezek a rózsák és azok a flanelkábátok *azokban* a meleg napokban egészen mást jelentettek. Akkor a flanelkábát páncéling volt, a rózsáikat pedig balzsam a mérgezett nyilakkal ütött sebekre. Ma a fehér kabát csak azt jelenti, hogy meleg van és egyebet semmit; a rózsák pedig, amelyekből bőven jutott minden *Luppa*, büszkén mosolygva hirdetik, hogy *Luppa* Péternek

van a legszebb rózsakertésze Szent-Éndrén és azon túl is jó darab földön.

Egyébként pedig a honatyák kötelesség-érzete diadalmasan küzdött meg a hirtelen támadt forrásokkal és *Rosenberg* Gyula meglepően népes padok előtt foglalta el helyét az előadók emelvényén, hogy beajánlja a *lex Széll*. Nincs semmi ok az erősebb mérközésnek. De a javaslat momentuózus fontosságának tartozott mégis az előadó annyival, hogy méltó uvertürt adjon annak a tanácskozásnak, amely a mostani országgyűlés történetének egyik legnevezetesebb lapját fogja betölteni. *Rosenberg* Gyula érezte ezt a tartozását és le is rótta emberül. Előadói beszéde alapos volt és elokvens; megvolt benne az essay komolysága és a szónoklat lendülete; kiváló volt belső értékére és formájának előkelőségére egyaránt. Az egész Ház figyelemmel hallgatta a becses és érdekes beszédet és a szélsőbalról felröppentett egy-két közbeszólás sem rontotta a hatását, sőt inkább teljesebbé tette. Az előadót végül meglep, hosszas éljenzéssel jutalmazta a jobboldal.

Megérdemelt figyelemmel hallgatták *Kossuth* Ferencet is, aki pártjának álláspontját a maga megszokott nyugodt, elegáns modorában tárta fel.

Dél felé már csaknem elviselhetetlen lett a hőség, ámbar a szünet alatt szelöltették a termet, amennyire lehetett. Ebben a rekkenő hőségben vállalkozott *Komjáthy* Béla arra, hogy befűtson a javaslatnak és *Széll* Kálmánra. És tüzelt teljes két órahosszat. A hallgatóság mindig kisebbre zsugorodott, a végén már csak a szomszédok hallgatták *Komjáthy* ki emberségből, ki kénytelenségből. De *Komjáthy* csak tüzelt, egyre tüzelt. Ugy két óra tájban már a szomszédok is nyugtalanul fészkelődtek, csak egy ember figyelt törhetetlenül: *Széll* Kálmán, aki ellenfele iránt való udvariasságból átült a *Fejérváry* helyére, hogy jobban hallja és egy szavát se veszítse el. Egy paktumhú szélsőbal meg is jegyezte:

— Már az igaz, hogy sohasem volt ilyen udvarias miniszterelnök Magyarországon.

A mire azt mondja egy mamoluk:

— Csak aztán meg ne bánja — *Komjáthy*.

Ma még nem volt oka megbánnia, mert mire befejezte a dikcióját, akkorára két óra lett és a vita folytatása holnapra maradt. Holnap, hír szerint, felszólal a miniszterelnök is.

A képviselőház ülése június 21-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Darányi* Ignác, *Wassics* Gyula, báró *Fejérváry* Géza, *Hegedűs* Sándor, *Plósz* Sándor, *Lukács* László, *Cseh* Ervin.

Elnökök: Megnyitja az ülést és beterjeszti a jelentéseit.

Széll Kálmán miniszterelnök: Van szerencsém az állami számvervőszék jelentését előterjeszteni az 1898-ik év pótnegyedében történt tulkiadásokról s előirányzat nélküli kiadásokról, valamint ugyanannak

Parasztfilozófia.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Feszl* Géza.

Szerelmet és gyűlölséget, barátságot és irigységet, bűt és örömet, sőt magát a gondolkodást is kicsomózní és fölfeltetni és elemleire fölbontani, — az érzelmevilágnak naponta visszatérő, de mindig komplikáltan gubancolódó tüneteit láncolatlan okfejtéssel a kiindulásnak első stációiáig visszavezetni, — fölismerni alapvető vonásaikban a szív kamarájának rendes és kivételes vendégeit — és kinyomozni a gondolat megfogalmazásának első mozzanatát — és végül állást foglalni a nagy természetben és megismerni és levelezni és nyilvánvalóvá tenni azt a szerződési viszonyt, melyben az ember és a föld, a föld és a naprendszer, a naprendszer és az Univerzum, az Univerzum és a Mindenhatóság titokzatos X betűje egymás irányában vannak: ez az a nagy-kíváncsiság, melynek kielégítésére a büszke érzék merész ambíciója sarkallja az embert!

És a büszke ész, — ez a kis fagygyertyaláng — libeg és lobog és pislog és megvilágítja a nem-tudásnak nagy éjszakáját: *ugy ahogy!* A véges sugaru kis gyertyaláng, a büszke ész csüggedetlenül keresi és nyomozza és fűrkszi a fokozatos kapcsolatokát a végletek vagyis a perchozta és parányi *Én* — meg a Határtalan és az Időnek fölötté álló X betű között. És amit kinyomoz és amit megvilágít és egybetákol és rendszerbe fűz, azt úgy találja oda a jelennek és a jövőnek asztalára, mint a bölcseségnek fölfedezett követ, mint az exisztálás rejtélyének kulcsát, mint: *filozófiát*. — Annyit ad, amennyit bir; többet nem adhat.

Valamikor régen olyannyira alapos megfigyeltésre törekedett az ember, hogy első sorban azt akarta tisztázni. vajon igazán élet-e az élet és

való-e a valóság, avagy nem-e talán *álmodok álmodása* ez az egész istenadta lét?

A nagy vitának egy kategorikus kijelentés vetett véget. Cogito: ergo sum. Gondolkozom: tehát vagyok. Ez volt a rejtély-öldő varázsigé, amely megszüntette a meddő vitaközlést.

Ez a szerény kis parasztfilozófia a lezajlott nagy vitából e szót emeli ki: *vagyok* és ezt a biztos fundamentumot egy hozzáfűzött szöveg kérdéssé változtatja át ökképpen: *milyen vagyok?*

Amde ezt a kérdést nem kérdésnek, hanem kulcsnak, a megfajtott kulcsnak tekintjük. Mert ha van egy oly kérdésünk, melyre minden életjelenség, minden egyéni akció, minden lélekbeli mozzanat válaszol, akkor egy géopontot birunk, mely a jelenségek ezer és millió változatainak közös gyökerét, közös rugóját, közös kiindulási pontját mutatja meg. Irányelvet vélünk látni ebben az egyszerű kérdésben, még pedig olyant, mely első sorban az embernek az emberhez való viszonyát világítja meg és a pszichológia titokörz szekrényét megnyitja. Szerintünk ez a kérdés az a generális kulcs, mely hozzáférhetőkké teszi a rejtélyeket, a talányokat, a pszichológiai igazságokat. Olyan Ariadne-fonalnak tartjuk ezt a kérdést, mely a pszihikum labirintusain keresztül elvezet odáig, ahol a cselekvések impulzusa lüktet.

... Mikor a kacér szépség az ő meghódított rabszolgáin kegyetlen szeszélyességgel és kaján örömmel uralkodik, éppen ugy ez a kérdés és a benne rejlő bizelgő válasz az ő cselekvésének rugója, mint mikor budoárjában lebontott hajfűrteivel játszik és a tükör előtt monologizál.

Az a pajzán gyönyör, mely a kacér szépség szívében lüktet, miáltal kedvteléssel győtri és kinozza azokat, kiket az ő ésbontott bájjai megigéztek — vajjon mi volna más, mint annak az örömmnek a vibrálása, hogy ime, milyen szembezőkő, milyen nyilvánvaló, mennyire kétségtelen az ő szépsége. „Ime” — mondja a tényeket kommentáló öntudat — „az én szépségem hatalma

térde dönti előttem a teremtes urait és se a guny, se a szépség, se a kicsinylés nem üzi őket tőlem el. Édes a győtrelem, boldogság a szenvedés nekik — és az önként hódoló rabszolgák közül nem szökik meg egyik is, nem! mert szépségem varázsa fogva tartja és ideláncolja őket, ide, az én szármolyom elé. Ah, milyen szép, mily tüneményesen szép vagyok! — hol van a vetélytárs, aki versenyezni képes velem...? Arra a kérdésre: *milyen vagyok*, a Vénuszok és Junók iyadékaí azt adják válaszul: tüneményesen szép! És mit jelentsen ez a természet háztartásának szempontjából tekintve? Kétségtelenül azt, hogy az egyes példány az ő nemének többi példányaival verseng, vagyis az individualitás érvényesülni törekszik. A húság veti föl a kérdést, hogy *milyen vagyok* és arra a térre irányítja azt, a hol a győzelem pálmája integet feléje.

A nem kacér szépség, aki ugyanis szellemének elevenségével, üde hangulatával és a gráciáknak nem a megrögzített, hanem az ambuláns adományaiival, vagyis a változatokban gazdag kellemmel hódít, éppen ugy meghódol az *egymáshoz hasonló kreaturák természetes versengési hajlamának*, mint a legkacérabb. A különbség csak az, hogy míg emennek a húsága nyílt, mert féltelen, addig amaz rejtekben honol.

Miért?

Mert a nem-kacérnál a húság több szelíd-séggel párosul.

Ismét miért?

Mert a nem-kacér nő hódítása rendszeren nem a nő elsőrendű fegyverének, vagyis a szépségnek győzedelme, hanem hosszabb és átgondoltabb hadjáratnak lassan érett gyümölcse. A nő hódítási vágyának eme hosszabb hadjárata alatt pedig föltétlenül csillognia és önkéntelenül is valóra kell válnia a társadalmi törvények által megkövetelt női jellemdiszka, a *szelídségnek* is. A nagyon szép nő húsága rendszeren szilajabb és közvetlenebb. Ahol egy tulajdonság szembezőkően

jelentését az 1899-ik év első negyedében történt tulajdonságokról.

Kérem, méltóztatásuk a jelentéseket kinyomatni és szétosztani és jelentéstétel végett a zárszámadási bizottsághoz utasítani.

Elnök: A Ház azokat előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a zárszámadási bizottsághoz utasítja.

Következik

A kiegészítés.

Rosenberg Gyula előadós: Mielőtt a konkrét törvényjavaslattal foglalkoznánk, érinti azt, ami a törvényjavaslat felett kifejtendő vitának előreláthatólag magja és az elvek harcának tulajdonképpen való ütközési pontja lesz: vámvonalak felállításával szabályozzuk-e Ausztriával szemben kereskedelmi ügyeinket, vagy fenntartsuk-e a szabad és korlátok nélküli forgalmat? Mind a kettőhöz kétségtelenül jogunk van. Hogy ez a jog az egyik irányban megvan, e tekintetben magyar és magyar közt eltérés nincs, e jogunk nem vitás és ezt vitásá tenni nem engedjük. Van azonban nézeteltérés a másik irányban, amely nézeteltérés az 1867. XII. t. c. 68. §-ának értelmezéséből folyik. A függetlenségi párt ennek a szakaszának intézkedéseit úgy magyarázza, hogy abba csak egy dolog fér bele, a vámorompók felállítását. Hogy a törvény így értelmezése nem helyes, hogy ez az 1867-iki törvényhozásnak intenciója nem lehetett, az már az e kérdésben évek óta tartó küzdelemben és vitában annyira be van igazolva, hogy e tekintetben a meggyőződéses kölcsönös tisztaságának igen, de a további kapacitációnak helye nincs.

Ha az 1867-iki törvényhozás intenciója tényleg az lett volna, amit a függetlenségi párt állít, nem az lett volna-e a legtermészetesebb és legközelebb fekvő, ha ezt mondja, hogy a 68. §-ban providált esetben, t. i. ha egyezkedés nem sikerül, a vámorompókat fel kell állítani. De a törvényhozás nem ezt mondta ki, hanem azt, hogy az ország önálló törvényes intézkedési jogát magának fenntartja. Nem kötötte meg a kezünket, amint hogy ez így gazdasági természetű kérdéseknél helyes sem lett volna, hanem fenntartotta számunkra a jogot, melyet most az adott viszonyok összességének helyes mérlegelése alapján gyakorolunk.

Hogy az országra nézve üdvösen és helyesen e jogunkat miként gyakoroljuk, erre nézve döntő szempontul csakis az ország gazdasági érdekeit fogadja el. Egy ország biztonságának, függetlenségének, szabadságának leghatározottabb védőeszköze az anyagi jólét. Ez pedig az ország gazdasági berendezésén épül fel és a ki ennek megállapításánál a gazdasági szempontok felett emefer politikai szempontoknak ad előnyt, az az óhajtott célt vagy egyáltalán nem, vagy csak sokkal lassabban és sokkal nehezebben fogja elérhetni. Elhibázott és nem helyes dolog, amit nálunk, sajnos, ma minden általánosan tapasztalhatunk, hogy az önálló vámrületet vagy vámrületi közösség kérdése, vagy hogy a jelen helyzethez talább terminológiát használjunk, az Ausztriával való forgalomnak vámorompókkal való korlátozása vagy a szabad és korlát nélküli való forgalom fenntartása elvi kérdés és ugyazólván politikai elvi kérdésé lett. Pedig ez nem olyan kérdés, melynél elvek és örök igazságok után indulhatunk. Nemcsak megengedett, de egészen természetes és logikus, hogy bizonyos adott időpontban, bizonyos adott gazdasági viszonyok között valaki a gazdasági berendezés egyik

módját tartja helyesnek, míg más időpontban, változott gazdasági viszonyok között a berendezés másik alakját tartja üdvösebbnek. Sohasem szabad a kérdést úgy feltenni, hogy akarják-e Ausztriával szemben a vámorompókat, vagy nem, mert hisz a vámorompó csak eszköz, az elérni kívánt cél pedig az érdekeinknek legjobban megfelelő berendezés. Egy idegen, önálló gazdasági individualitáshoz való viszonyunkat úgy nem szabályozhatjuk semmiféle formában, hogy mindenben csakis a mi érdekeink legyenek megőve, de viszont nem engedhetjük meg azt sem, hogy a kölcsönös érdekek kiegyenlítése a mi rovásunkra szenvedjen csorbát. Ha jobban meg tudjuk találni az érdekek kompromisszumát vámorompók felállításával nélkül, nagyon természetes, hogy nem állítunk fel vámorompókat, ha pedig érdekeinket vámorompók felállításával nélkül megvédeni nem tudjuk, akkor azokat fel kell állítani.

Addig, míg a mai viszonyok között, méltányos kompromisszum alapján, fenn bírjuk tartani a forgalom szabadságát, nagy és végezetes gazdasági hiba volna annak megszakítása. Nem azt mondja, hogy a vámorompók felállítását gazdasági végromlásunkat vagy megsemmisülésünket idézné elő. Annyira nem, hogy ismer ennél még valami rosszabbat, amit még inkább perhorreszkálna, mint a vámorompók felállítását és ez a szabad és korlátlan forgalomnak reánk nézve rossz és kedvezőtlen viszonyok között való fenntartása. A szabad forgalom megszakítása végéreményében még sokkal végzetesebb volna Ausztria közgazdasági életére, mint a miénk, mert a mi bajunkon az, hogy más valaki még nagyobb bajban van, nem segít.

Bennünk mezőgazdasági tőke, pénzhitel és kereskedelmi hiteli érdekeink, Ausztriát viszont ipari érdekei a szabad és korlátok nélküli való forgalom fenntartására reá utalnak. Természetes, hogy mi jobban szoríthatóknak ipari érdekeinket az Ausztriától vámorompókkal való elzárkozás esetén, épp úgy, mint Ausztria is jobban istápolhatná ez esetben a mezőgazdasági érdekeit. De szabad-e de part et d'autre a főtermelési ág érdekeit feloldozni, ha a kellő kompromisszumot megtalálhatjuk? Etikai joga az egy országnak, hogy ha a nagy összérdek ezt megköveteli, oly intézkedéseket is teheszen, melyek egyik vagy másik termelési ágat, a gazdasági társadalomnak egyik vagy másik osztályát ideiglenesen sújtják, kedvezőtlenebb helyzetbe hozzák. De midőn gazdasági életünk egyik főfaktoráról van szó, el kell kerülnie, hogy akkor tegyen ily intézkedéseket, midőn az okoknak egész sorozata következtében ez a termelési ága különben is szenvedő és gyenge nemcsak hogy rázkódtatásokat elviselni kénytelen, de ellenkezőleg, a rendesnél fokozottabb gondozást és támogatást igényel.

Az okoknak egy másik sorozata, mely a szabad forgalom fenntartása mellett harcol, valuta, tőke és hitelviszonyainkban és ezeknek egymással való vonatkozásaiban rejlik. Rendetlen valuta és vámorompókkal való elkülönítés együtt oly kríziseket idézne fel, állami és magánhitelnek oly rázkódtatásoknak tenné ki, hogy beláthatatlan, vajjon gazdasági életünk ezeket mikor tudná kiheverni. A legfőbb és legnyomatékosabb érv, melyet a vámorompók felállítását mellett felhozunk, az, hogy a hazai ipar az erős és gazdag osztrák ipar versenyé folytán nem fejlődhetik úgy, mint azt hazánk gazdasági érdekei megkívánják, már pedig egy ország sem mondhat le jövőjének feloldozása nélkül arról, hogy kibontakozzék az egyszálamos termelési rendszerekből és ter-

melő képességét a gazdasági élet különféle és fejlettebb ágaira is kiterjeszesse.

Ipari fejlődésünk tempóját kétségtelenül megnehezíti és lassítja az, hogy az a régi, hatalmas és fejlődött osztrák iparral védtelenül áll szemben, de nem áll az, hogy ez a konkurrenciá amaz iparágnak fejlődését, melyekre megvannak a természetes előfeltételek, végképp megakaszthatná és elfojthatná. Célirányos intézkedésekkel megteremthetjük és előmozdithatjuk az ipari fejlődést. A vámorompók által védett állapotban elérhető rohamosabb fejlődésért most még tulságos árt fizetnének mezőgazdasági terményeink védtel piazának fejlődésére által. (Élénk tetszés jöbbsé.)

Átér a tervbe vett gazdasági berendezés belső tartalmára. A törvényjavaslat a berendezés időtartamát 1907. év végéig tervezi. Közismeretű, hogy eredetileg csak 1903. illetve 1904-ig való berendezés volt kitalásba véve és pedig kizárólag azért, hogy az Ausztriához való viszonyunk berendezésének lejárata összeesküvés legfontosabb kereskedelmi szerződéseink lejáratának időpontjával. A törvényjavaslat igazán szerencsés intuícióval megtalálta a megoldást, hogy biztosítja a forgalom érdekében szükséges minimális állandóságot és mégis megszünteti azt a visszas helyzetet, mely a lejáratok különfélegében rejlett, a mi szabad gazdasági elhatározásunknak hol az egyik, hol a másik irányban gördített útjába akadályokat. Ami már most a viszonyosság biztosítását illeti, ezt a viszonyosságot az osztrák kormány az osztrák alkotmány 14. §-a alapján összkormányi rendelettel fojta életbe. Hát igaz, hogy ez nem abszolút biztosíték, mert hogy ha az osztrák parlament munkaképes és ezt a rendelet jóvá nem hagyja, az hatályát vesztheti. Negyedizben rendezők alkotmányunk helyreállítására óta Ausztriához való gazdasági viszonyainkat. Minden egyes alkalommal természetesen merültek fel ellentétek és érdekeszütközések, melyek a megoldást megnehezítették. Az azonban, ami három-négy év óta történt, példa nélkül áll kiegészítéseink történetében. Sora Magyarországot, sem kormányait a monarchia gazdasági életét megbénító, éveken át tartó bizonytalanságot és küzdelemért s az ezek nyomán felkellett ellenséges indulatokért felelősség nem terheli. A megoldás végre megvan és ha nem is teremt minden tekintetben ideális állapotokat, sőt tényleg megővja közjogunkat és tényleg gazdasági helyzetet s azt a nyugalmat teremt meg, melyre mindkét államnak felzaklatott gazdasági idegrendszere már annyira rászorult.

Ajánlja a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapján elfogadásra. (Élénk tetszés.)

Kossuth Ferenc: A javaslatot nem fogadja el, mert sérti az ország függetlenségét, nem felel meg a létező alkotmány sarkalatos törvényének, a 67-ik évi XII. törvényeknek és sérti az ország gazdasági életét. Az országnak a függetlenségeért áldozatot is kellene hoznia.

Most pedig úgy áll a dolog, hogy az ország kénytelen áldozatokot hozni, azért, hogy a közös vámrületet tartsa fenn. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A függetlenség a nemzetnek az, ami az egyének a szabadsága. Még a barmok is annyit tartanak a szabadságra, hogy sok barm, ha szabadságát elveszti, életét is elveszti. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Csodás dolog, hogy éppen Magyarország a nemzetek közt az egyedüli, amely nem vagyódik függetlenségének, szabadságának, egyik legsarkalatosabb részének megszerzésére. Két év óta állott fenn az alkalom arra, hogy a nemzetnek termé-

dominál, ott a többi rendszeren visszafeljődik. A nagyon szép nő megjelenik és hódít. Hódításának fegyvere a szépsége és hódításának története az, hogy: *jöttem, láttam, győztem*. Éppen ezért a nagyon szép nő érvényesülési törekvéseiben sokszor paragon maradnak a szívnek szelidebb hangjai, a kellem kultuszának előnyei, sőt még a gondolatok szinopájája is. Neki elég, ha e kérdésre: milyen vagyok, a neme számára lefoglalt jelzővel válaszolhat: szép. Ellenben az a nő, kinek a tükör kevésbé hízel, más és más jelzőkkel válaszol ugyanarra a kérdésre, de csak a jelző változik, a lappangó kérdés állandó marad. Az egyén helyzete módosul, de az egyének az a törekvése, hogy a hozzá hasonlók közt mentül inkább érvényesüljön: változatlan marad mindig és mindenütt.

És vajjon minden nő egész életének minden mozzanatára merjük-e alkalmazni a hiúság állandó aktivitásának elméletét, melyet e két szóba foglaltunk: milyen vagyok?

Egy hatvan éves, élénk szellemű uri hölgyet az enyélgő tréfa hangján meginterpellált valaki az iránt, hogy mikor, milyen korban hajlandó a nő véglegesen lemondani arról a vágyról, hogy tetszetős legyen?

— Jaj, kedves barátom — válaszolt mosolyogva a szellemes matróna — ezt kérdezze meg nálam idősebb hölgyektől. Én — még nem tudom. Visszaélés volna szöszterinti értelemben általánosságban igaznak elfogadni, amit az ötletes urihölgy a gyöngébbek nevében koncedált. Az anyák fölitalják elhervadt fiatalágukat leányaikban és a versengés természetes törvénye az anyai büszkeségnek objektumai körül érvényesül. A vén kokett, aki a fiatalággal óhajt versenyezni, beteges abnormitás. Ellenben a szülői szívnek százszer áldott hiúsága belekapcsolja a roskatag szervezetet és az elgyöngült pszihikumot a pszihikai érdekek örökös kőrfutásába és a hiúság piacának nagy áruforgalmában van

mivel partecipálni az elaggott szülőnek. Arra a lappangó kérdésre, hogy *milyen vagyok*, boldogan válaszol az utódjaiban versenyző szülői szeretet ezzel a büszke önértékeléssel: *imé, ez itt az én leányom, ez itten az én fiam!*

Hidaljuk át a tért a kacér és nem-kacér, de mindig hű női nemtől a férfilelek pidesztáljái. A közhít szerint a férfi *nem hű* vagy legalább is kevésbé hű.

Mikor az izmos falusi suhanc, a széles vállú szolgaleány, a tagbaszakadt parasztóriás a munkaszünet napján ünneplő köntösében a faluháza előtt délelőn végig lépked, vajjon nem-e ugyanolyan élénk színekkel látjuk a belső hiúságot kirajzolva és kifestve az egész viselkedésén, mint azon a divathölgyön, aki vadonatúj párisi kosztümjében, exotikus frizurájával és hihetetlen méretű új kalapjával a boulevard pávaskodik? A hiúság itt is éppen olyan kirívó, szembeszökő és bombasztikus, és a különbség csak az, hogy míg a csipkés delnő belsejében a *milyen vagyok*ra válaszoló visszhang azt mondja: elragadóan szép, addig a tagbaszakadt parasztnak hiúsága ezt hajtogatja: lebirhatatlan erős. — Avagy miben különbözik a parasztleány férfias vonásokban megnyilatkozó hiúságától az a nagyvárosi csodabogár, mely ma-holnap szaporább lesz a cserébogárnál — a gigerli? Ah, a gigerli, a modern kulturalakoknak ez a hermafroditája, aki tetszelegve típet, minden lépése egy-egy billenés és zökkenés, kabátja gomblyukában ott diszeleg az obligát virág, a nyakát és a nyaka gombját vagyis a fejét előre hajtja, a korszerűen reformált plasztikának megfelelően nem a mellét dülleszt ki, hanem a hátát, a karját pedig felátja, mintha szelleme könnyedséget akarna velük szimbolizálni, figyelmek is aztán a levegőben úgy, mint a szárítókötelen az ingujj, vagy a lovasától megszabadult paripán a nyeregkapá. Van-e gigerli, akinek miniatürelke ne zümmögne unos-untalan; oh

milyen fess, milyen ellenállhatatlan, milyen sikkes vagyok?! En azt hiszem, egy sincs, különben a vélemény szabad és — az objektum nem érdemli meg a vitát.

Amde e fejtegetés sulypontja abban csuesosodik ki, hogy vajjon az igazi férfi lelkében is örökös motívum gyanánt ott zibong-e a válaszra váró, lappangó kérdés.

A hős, a költő, a törvényalkotó, az első, aki csodákat művel, a második, aki új világot alkot, a harmadik, aki milliók üdvét vitatja meg az agyában és milliók szenvedését latolgatja a szívében, aki hazát épít és nemzetet reformál, hogy amaz nagy, emez boldoggá legyen... vajjon az ilyen abszolút férfilelek labirintusaiba is beleférközik-e a hiúság?...

Közvetlen válasz helyett pihenünk meg előbb egy hasonlaton.

Az Alpesekről lezuhanó hólavina a főtregeregjével sodorja le a mélységbe a cserjét, a fát, az embert, az állatot, a kunyhót és mindent, ami utjában áll. Ez az óriási erő, mely így zúrt és tör és rombol és megkezdett utirányáról egy hajszálnyira el nem téríthető, ez a hatalmas suly-és lendületkomlómeretű: keletkezésének első percében, megindulásának első pillanatában nem volt egyéb, mint egy gyöngye kis mozzanat, egy kis helyesere, egy esekély törmelék-mozdulás, egy fuvalat erejével ellensúlyozható, vagy egy gyermek kacsoja által megakasztható parányi egyensúly-differencia — a hegytetőn. És ez a kis egyensúly-differencia, ez szülte azt a parancsoló erejű nagy hólavinat, melynek folyamánnyaképpen a hegy lábánál az erő kifejtésnek impozáns csodája viharzik és tombol! És lehet-e elvonni, levonni, absztrahálni a végeredményből a megindító kis erőt? — és van-e csak egy stádium is az egész rohamnak, melyben a megindító apró erő nem játszanék közös és *osztatlan* szerepet a megindított nagy erőkel. az impozáns végeredménnyel?

szetes jogát végre-valahára érvényesítsük. Ez az alkalom harminc éven át sohasem kínálkozott oly mérvben, mint ahogy kínálkozott most. Sohasem tisztította el a sors az ország utjából annyira az akadályokat, amennyire elírtította most az osztrák népfajok és Ausztria kötelékébe összehordott nemzetek viszálkodása.

A közös vámtörlet már 1848-ban és azóta mindig noli me tangere volt Bécsben bizonyos körökben. És nem is lenne valóban remény arra, hogy a lezfelőbb idegenkedéssel szemben az ország elérhesse közzgazdasági önállóságát, hogyha nem lenne az országának oly törvénye, a mely törvény, ha szigorúan végrehajthatnák, elérhető lenne az ország joga a közzgazdasági függetlenségre. A legfelsőbb akarat is meg szokott az utóbbi időkben hajolni a törvény parancsa előtt.

Madarász József: Meg is kell!

Kossuth Ferenc: De hogy ez megtörténjék, szükséges, hogy a törvény magyarázata ne ingadozzék soha. Megbocsáthatatlan politikai véték az, amit a Bánffy-kormány elkövetett, hogy ugyanis a magyar törvények értelmét csürte-csavarta és kifordította és megingatta utódi számára is a törvény egy és változhatatlan értelméből mérhető erőt. A Bánffy-kormány taláta ki azt a csodálatos alkotást, amelyet nem lehet másképp nevezni, mint fábiól vaskarikának, az önálló rendelkezés alapján fenntartott közös vámtörletet. Ez a találmány mint lidércnyomás nehezedik a mostani kormányra is és fog nehezéni minden következő kormányra. Ha csak két ut lenne a kormány előtt: a vámszövetség megkötése vagy az önálló vámtörlet felállítása, akkor, ha a vámszövetség meg nem köthető, lehetetlen volna a magyar kormányt és a magyar országgyűlést rákényszeríteni arra, hogy egy harmadik utat válasszon: de most nem így van, mert a Bánffy-kormány feltalálta egy harmadik utat és ezt a jelen kormány is magáévá tette. Végzeteszerű volt tehát az, hogy a Bánffy-kormány ezt a harmadik utat feltalálta.

Még az anyagi érdekeket is sérti a törvényjavaslat. Az előadó azt az érzet legalább elismerte, hogy káros az, ha egy országban egyoldalú fejlődik a termelés. Ez oly általános igazság, amelyet a magyar országgyűlésnek még az előadói székéből sem lehet kétségbe vonni.

Ez a törvényjavaslat szövege szerint Magyarországot folytonos bizonytalanságban tartja, mert folytonosan függ az ország feje fölött a Damokleszkard, hogy az osztrákok megtartják-e vagy nem a viszonylagosságot. Az osztrák viszonylagosság megtartása nem a mi óhajunktól függ, hanem az osztrákoktól; sőt még a kormány sem biztosíthat minket arról, hogy Ausztriában meg fogják-e tartani a viszonylagosságot.

Biztosíthat ugyan e kormány arról, hogy a 14. §. a császárság alapján egyelőre megadja a viszonylagosságot, de mindnyájan tudjuk, hogy a császársággal szentesített állapotokat soká fenntartani Ausztriában nem lehet és erre támaszkodnia Magyarországnak nem szabad, mert azt a magyar törvény tiltja.

Egy másik igen nagy bizonytalansági ok is van ebben a törvényjavaslatban, amely rendkívül fontos. Nem tudhatjuk, hogy a küllámmal ráállnak-e arra, hogy úgy intézzék a vám- és kereskedelmi szerződéseket, hogy ezeknek a szerződéseknél lejárása mind 1907-re vájjon össze.

Beadja a következő határozati javaslatot:

Utasítatik a kormány, hogy haladéktalanul

Nincsen!

Bármily félelmetesen hatalmassá, vagy csodálatosan nagygyá fejlődött egy-egy korszakalkotó férfiak a lelkülete: nem lehet a végeredményből levonni és kiközösíteni a legelső impulzusokat. Legtöbbször az anya, ez a megtestesült szeretet, gyakran pedig az Élet, ez a brutális iskolamester, belé szuggereálja a serdülő lélekbe a törekvést, a kortársakkal való versengésnek palma-vágását, más szóval a hiúságot, szebbik nevén az ambícióit...

Bizonyos, hogy a hiúságnak legnehezebb és legsilányabb formációja éppen egy különöznek egymástól, mint az orkántól a fuvalom, mint az oceántól a csermely, mint az embertől — az ember.

Az, ami az ideális és a profán hiúságot egymástól megkülönbözteti, aligha más, mint ama titkos intenció, hogy honnan visszhangozzék hát a kedvező válasz e lappangó kérdésre: *milyen vagyok*. Igen, honnan? A másik lármás tömegéből, vagy önelkünk csöndes rejtekéből? Bizonyos az is, hogy ez a titkos intenció még a végleteiben sem lehet kizárólagos, nem lehet abszoluto egyirányú és egyoldalú. A titkos vágyunk inkább csak a sulypontja nehezül az egyik irányba, de valami mindig fennmarad a másik irányzat számára is.

Szépség, erő és szellem az a hármás régió, melyen keresztül a hiúság napja sít. De bár e hármás régióin kívül, habár a hiúságnak valamelyik speciális zege-zugában sítkeznek is az ember: kétségtelenül csakis addig lüktet és csakis addig lüktethet benne az életinger és az életkedv, ameddig érdeklődést ébreszt benne az a válasz, mely e kérdés nyomán fakad: *milyen vagyok*?! Mikor pedig ez az érdeklődés egészen megszűnt és abszoluto sulyával nehezül az egyénre a közöny, akkor rendesen lelép és pedig önként lép le erről a nagy versenyteréről és eltávzik oda, ahol az individualitással együtt az a kérdés is megszűnik, hogy: *milyen vagyok*.

tegye meg az intézkedéseket az ország természetes joga és a fennálló törvények által követelt önálló vámtörletnek tényleges létesítésére és vámvonalakkal körülvetélésre, úgy, hogy a tényleges önálló vámtörlet a vámsorompók felállításával, a már megszavazott provizorium lejártaival, vagyis 1900. január 1-én életbelépjen.

Elnök: az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Komjáthy Béla: Nézetét már több ízben kifejtette e tárgyban, de hogy mégis hosszasan kíván szólni, az a tárgy fontosságában rejlik. Nem veheti komolyan az előadónak azt a felhozását, hogy a 67. XII. t.-c.-ben, ha ez az önálló vámtörlet akarta volna, azt kellett volna kitenni, hogy ha a kiegyezés nem sikerül, a vámsorompók felállítandók. Ha ez benne lett volna a törvényben, akkor azt is be kellett volna venni, hogy milyen távollásban állítandók fel az őrházak, milyen rubát viseljenek a harmincadosok, sőt már az autonóm vámtarifa egyes tételeit is meg kellett volna állapítani abban a törvényben. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az előadó azt mondta, hogy az ország közzgazdasági kérdéseinek megbirálásánál a politikai tekinteteket ki kell küszöbölni s az adott viszonyokra kell tekintettel lenni. Mik azok az adott viszonyok? Tullojalitásunk és gyvaságunk. (Ugy van! a szélsőbalon.) Azt mondja továbbá az előadó, hogy a mai állapot fenntartása az ipar fejlesztését nem gátolja. Ez nem áll. Ez a javaslat nem más, mint **jogfeladás az egész vonalon.**

A kiegyezés szinte első sorban politikai kérdés. Magyarországnak nemcsak joga, de kötelessége is saját érdekében az önálló vámtörletet felállítani. Be fogja bizonyítani, hogy ipari fejlődésünk nem oly nagy, mint azt az előadó mondta. 1867-ben, midőn Ausztriával a kiegyezést megkötöttük, hirdettük mindenfelé Magyarországon függetlenségét, önállóságát s ennek az lett a következménye, hogy legtöbbszörre külföldiek egymásután állították fel a gyárakat, úgy, hogy majdnem hitel lehetne adni annak az axiomának, a hogy az előadó mondott. De mi jött ezután? Azok a vállalatok, melyek az államtól bizonyos kedvezményben részesültek, mezteltek úgy, ahogy, de a többi majdnem mind belebukott vállalkozásába egykettő kivételével. Hogy az iparfejlesztés nem jutott oda, a hogy kellett volna 1867 óta, a legjobban mutatja az, hogy míg nálunk iparral csak a lakosság 5 százaléka foglalkozik, addig Ausztriában 21, Sziléziában pedig 19%. Kimutatja iparágról iparágra, hogy mily nagy a hátramaradás. Csak két iparág van, mely szépen fejlődött, egyik a malomipar, a másik a petroléumipar s most éppen ezt a kettőt akarják a jelen kiegyezéssel tökre tenni. Felfogása szerint közös alapon ipart sohasem fogunk fejleszteni, önálló vámtörlet nélkül számottevő ipart sohasem fogunk teremteni. A közös vámtörlet mellett azaz is érvelnek, hogy nekünk kölcsönösen kell biztosítani a fogyasztási piacot. Midőn ezt elismeri, kénytelen konstatálni azt, hogy ez mindig Magyarország megrovíditásával történik. Ezt bizonyítja legalább a statisztika. Kérdi különben, hogy önálló vámtörlet esetén vajjon nem-e az osztrák piac venné meg kivételre jutó legtöbbször nyersterményünket? Hisz erre kényszeríti a helyzet közelsége, a gyors és olcsó szállítás. Vajjon iparcikkeit más országokba fogja vinni Ausztria önálló vámtörlet esetén? Meg fogja őragítani saját munkáit s olcsóbban fogja vesztegetni iparcikkeit? Nem, hanem oda vinné, ahová legkönnyebben lehet, t. i. Magyarországra. Az önálló berendezkedéssel nemcsak iparunk tudnók fejleszteni, hanem kivételként is odairányítani, ahová mi akarjuk. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az ország két taborra oszlik. Az egyik az, a melynek szószólója az előadó volt, a másik az, a mely az önálló berendezkedést akarja. Most az előbbi a győtes. (Zaj a jobboldalon.)

Ugron Gábor: Osztalysorsjatek!

Kubik Béla: Börze! (Főlkialtások a szélsőbaloldalon: *Hahhó!*)

Komjáthy Béla: Ismerteti a kiegyezési tárgyalásokat 1896. december 30-tól kezdve, amikor is a vámszövetséget Ausztriának felmondták. Felemlíti az ischli klauzulát, mely ellen nem lehetett eléggé tiltakozni, majd Széll miniszterelnöki székfoglaló beszédét, melyben a miniszterelnök kijelentette, hogy 1903-ig azért akarja a vámszövetséget fenntartani, mert akkor járnak le a küllámmal kötött szerződések. Az a kérdés most, hogy a mostani javaslat nem téré-e el a miniszterelnök programjától? Az egyik eltérés az, hogy a javaslat 1903. helyett 1907-ig tolatott ki. Kérdi, hogy van-e valami biztosíték arra nézve, hogy 1907-en túl nem szerződünk többet Ausztriával? Ha nem sikerül akkor a megegyezés Ausztriával, akkor ismét azt fogják csinálni, amit most 1897 végén. Előáll ugyanis az önálló rendelkezés joga, de épp ezen jognál fogva majd ismét fönttartják a közös vámtörlet provizoriumokkal. (Ugy van! a szélsőbalon.) Akkor majd ismét előállanak a nagyhatalmi állással, a vámbáborjával.

Támadja a kormányt, hogy az őrlési forgalomra, állatvitelre stb. vonatkozó egyezményeket nem nyilvánosan, hanem titkos rendeletekkel lépteti életbe, pedig ezeket a Haz elé kellene terjeszteni. A javaslatot nem fogadja el.

Elnök: az ülést két óráig berekeszti.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, melyben a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett.

A kiegyezési vita. Széles mederben indult meg ma a képviselőházban a kiegyezési törvényjavaslat tárgyalása. Ma mindössze három szónok beszélt és ha a már feliratkozott szónokok is ily nagy beszédekre készülődnek, a vita alkalmasint belenyulik a jövő hétre is. A törvényjavaslat ellen szólóakra feliratkozta: *Szinay Gyula, Bartha Ödön, Polányi Géza, Mezössy Béla, Endrey Gyula* és gróf *Benyovszky Sándor; Elővös Károly* is nagyarányu beszédben készült kifejezni álláspontját. A néppárt részéről még nem iratkozott föl senki, holnap valószínűleg az is részt kér a vitából. de alkalmasint csak ketten fognak a párt részéről beszélni: *Major Ferenc* és *Rakovszky István* s azok is csak röviden fogják pártjuk álláspontját jelezni. *Széll Kálmán* miniszterelnök holnap vagy holnapután szintén nagy beszéddel vesz részt a vitában és reflektálni fog a szélsőbali szónokok érveire. Nem kisebb érdeklődéssel várják gróf *Apponyi Albert* felszólalását, akit az utóbbi időben magánoldgai távortartották a politikai életől. Alkalmasint részt vesz a vitában *Horánszky Nándor* is.

Lemondó pártelnök. *Szunyogh Péter*, Bihar-megye alispánja, a bihari megyei szabadalvúpárt elnöke lemondott a pártelnökségről és lemondásának a párt alelnökéhez intézett következő levélben adta okát:

Az országgyűlési képviselőválasztások fölötti bíráskodásról szóló 1899. évi XV. törvénycikk 167. §-a akként rendelkezik, hogy az állami és törvényhatósági közhivatalnok nem vehet részt politikai pártgyűlések összehívásában, nem lehet azoknak elnöke vagy jegyzője és tőlük megbízást el nem fogadhat. Habár a törvény most hivatott rendelkezése csak a jelen országgyűlés berekesztését követő napon lép hatályba, a pártelnöki tiszt további viselését a törvény intencióival összeegyeztethetőnek nem tartván: erről való lemondásomat elhatároztam. Midőn lemondásomat tekintetes alelnök ur utján Biharvármegye szabadalvú pártjának ezennel bejelentem, egyszersmind felkérem tekintetes alelnök urat, hogy azon jóleső, meleg rokonszenvét és buzgó támogatását, melyet pártelnöki működésem ideje alatt a szabadalvú párt minden egyes tagja részéről tapasztaltam, hálás köszönetem kifejezését a párt tisztelt tagjainak nagybecsű tudomására hozni méltóztassék, Fogadja stb.

Szunyogh Péter
alispán.

Ugyanílyen okból lemondott *Keszthelyi Zoltán* megyei tb. főjegyző is a párt jegyzői tisztségéről. A párt tegnapi gyűlésén mind a két lemondást sajnálatlalt vette tudomásul.

A nagymihályi képviselőválasztás. A választókönzség igaz lelkesedése mellett választotta meg a nagymihályi kerület gróf *Andrássy Gézát* egyhangulag országgyűlési képviselőjének. A polgárság szép ovációval rendezett a bevonuló jelöltnek. Kétszázötven lovasból álló bandérium és hosszú kocsi sor ment elébe és Nagymihály község határában *Sulyovszky István* főjegyző üdvözölte. A községben diadalokapuz állítottak a népszerű jelölt tiszteletére s ezt *Ihmatkó János* plébános intézett üdvözlő beszédet hozzá. Reggel 8 órákor nyitotta meg *Polányi Géza* választási elnök a választást és félórával később ellenjelölt hiányában a kerület egyhangulag megválasztott képviselőjének kiáltotta ki gróf *Andrássy Gézát*. Erre küldöttséget menesztettek a képviselőért, akit lelkes éljenzés közt a választás elnöke üdvözölt. Gróf *Andrássy Géza* hosszabb beszédben felelt:

Megköszöntö a választók bizalmát s kijelentette, hogy rendíthetetlen hivo az 1867-iki kiegyezésnek és a Széll-kormánynak, amely helyreállította a haza nyugalmát. Széll Kálmán kormánya, mondta a szónok, az ország osztatlan bizalmát bírja, mert a leghevesebben hajította végre a pártokkal kötött paktumot, megvédte a kormány vitális érdekeit és biztosította hosszú időkre a monárkia veszélyeztetett nagyhatalmi állását. A jövő feladataira térve érintette a közzgazgatás államosításának kérdését is, amelyet szerinte sürgősen meg kell oldani akként, hogy megfeleljen az ország anyagi és kulturális érdekeinek. Az államosításnak összhangban kell lennie az önkormányzattal, amely századokon át az ország alkotmányának védőbástyája volt. Figyelemre méltó volt beszédének az a része is, amelyben a közzgazdasági tevékenységről beszélt. A nyerstermények forgalmát helyes tarifa-politikával kell emelni és általában a mezőgazdaságot épp úgy támogatni kell, mint az ipart.

Viharos éljenzéssel fogadták a választók a nagyszabású beszédet és aztán száztagu hölgyküldöttség arannyal himzett nemzeti színű zászlót nyújtott át a képviselőnek. Déliben nagy banket volt, amelyen vagy négyszázan vettek részt, lelkes ovációban részesítve gróf *Andrássy Gézát*.

Katolikus kongrua. Az orsz. kat. központi kongrua-bizottság folyó hó 28-ikán délután 5 órákor hivatalos helyiségében (Hold-utca 13. sz.) ülést tart, amelyen a kongrua-bizottság V. osztálya indítványt tesz a gyulafehérvár-fogarasi görög-katolikus érseki megyéhez tartozó plébániák jövedelmi összeírásainak felülvizsgálása tárgyában.

Uj ezredek. A közös hadsereg legfőbb vezető köreiben már évek óta foglalkoznak az-
zal a tervvel, hogy a gyalogezredekben meg-
szüntetik a negyedik zászlóaljakat és így újabb
ezredek alakítanak azokból. E mellett a terv
mellett szól az a körülmény, hogy a három
zászlóaljból álló ezredek vezetése és élelmezése
háboruban sokkal könnyebben megy, mint a
négy zászlóaljból alakított ezredé. Magától érte-
tődik, hogy ez a nagy reform egyéb átalakítások-
kal és temérdek költséggel jár, és a tisztai létszám-
nak sőt valószínűleg az ujonkontingensnek a
szaporítását is maga után fogja vonni. Bécsből
táviratozza tudósítónk a *Neues Wiener Tagblatt*
útján, hogy a terv már a megvalósulás küszöbén
áll. A hadsereg legfelsőbb vezetősége legközelebb
hozzáfog a reform keresztülvételéhez, amely évekre
fog terjedni. Először valamennyi gyalogezredben,
a vadász- és a bosnyák ezredekben szüntetik
meg a negyedik zászlóaljat, azután a honvéd-
sérnéél és az osztrák Landwehnrél. A közös had-
seregben ilyen módon ötvödött új ezred kerülne ki
három zászlóaljjal.

Az oláhok passzivitása. Nagyszomben a minap
összegyűltek bizalmas értekezletre az oláh pártfő-
nök és azon tanácskoztak, hogy milyen állást fog-
laljanak el az új kormányval szemben. Egyes lapok
tudni vélték, hogy az értekezleten kimondották az
oláhok passzivitásának abbahagyását is. Ezzel szem-
ben most a mérsékelt oláhok egyik vezérferfia,
Brediceanu Coriolán lugosi ügyvéd kijelenti, hogy
ezen a gyűlésen ily határozat nem hozott. Ellen-
kezőleg azon az értekezleten abban állapodtak meg,
hogy amíg a *Bánffy-kormányzat* az a rendelet, amely
a román nemzeti pártbizottságot feloszlatta és azokra,
akik a pártgyűlést összehívták, kihágási büntetést
állapít meg, vissza nem vonják, az új érával szemben
politikai állást nem foglalhatnak.

KÜLFÖLD.

A francia válság.

Budapest, június 21.

Bourgeois csakugyan Párisba érkezett ma reg-
gel, odahagyva a köztársasági elnök hívó sza-
vára a hági konferenciát — de a kabinet-alaki-
tást nem vállalta el, legalább még nem. Minden
jel arra mutat, amit tegnap is jeleztünk, hogy
a radikális párt e vezérferfia nem tartja tanácsos-
nak, hogy a mai viszonyok közt mint miniszter-
elnök lejárassa magát. A mérsékelt republikánus-
ok nem néznek jó szemmel az ő kormánykodá-
sát, mert ugyanazt tennék fel róla, amit Poincaré
magáról mondott, hogy szívesen munkál közre
a köztársaság megerősödésén, de azt akarja,
hogy a legnagyobb hasznot ebből az ő párta
huzza. A republikánus pártok szörnyen féltéke-
nyek egymásra s ez okozta a Poincaré-és Wal-
deck-Rousseau-féle kísérletek meghiusulását. Ami
pedig a nacionalistákat és monarkistákat il-
leti, azok bősé ellenségei lennének egy Bour-
geois-kabinetnek. A hági delegátus mindezt na-
gyon jól tudja és érzi, és visszakívánciozik Há-
gába, Párisban pedig csak inkább segédkezni
akar egy kabinet megalakításában, de belemenni
nem igen hajlandó. Az egyetlen lehetőség most
egy *Delcassé*-kabinet alakulása. Fog-e sikerülni,
az most, a válság tizedik napján még meglehe-
tősen kétséges, jóllehet a köztársaságnak feltét-
lenül szüksége van egy erélyes és határozott re-
publikánus kormányra, még pedig inkább ma,
mint holnap. A reakció egyre vakmerőbben
emeli föl a fejét. *Mercier*, akit voltaképp vád alá
kellene helyezni, nyilvános szónoklatban fenye-
geli, egy monarchista pártgyűlésen pedig,
melyet az orleansi herceg nevenapján tartottak,
az egyik ünnepi szónok ezt merte mondani:

Összetűzésben van a katonai igazságszol-
gáltatás, amelyben mi megbizunk, az ugynevezett
legfőbb bírósággal, amelyhez semmi bizalmunk sincs.
Mi a semmitörvényszék döntését semmisnek tekintjük.

A válságról szóló távirataink a következők:

Páris, június 21.

Bourgeois ma reggel ideérkezett és három-
negyed kilenc órakor *Delcassé*val az Elysée-palo-

tába ment, hol háromnegyed óra hosszat tanács-
kozott *Loubet* elnökkel, azután pedig *Delcassé*val,
*Brisson*val és néhány politikai barátjával konferált.

Bourgeois jelöltsége a radikális és szocialista
ujságokat új reménnyel tölti el. A reviziót el-
lenző ujságok azt a reményüket fejezik ki, hogy
Bourgeois nem fogadja el *Loubet* megbízását.

A lapok nagyobb része úgy vélekedik, hogy
Loubet elnöknek *Bourgeois*val való tanácskozása
nagy befolyású gyakorol majd a válságra. A vál-
ság megoldására nézve azonban nagyon eltérők
a vélemények. Némely lapok azt mondják, hogy
az elnök *Bourgeois*ot bizza meg a kabinetalakítá-
sál, ellenben a *Voltaire*, *Eclair* és *Gaulois* azt
hiszi, hogy most is *Waldeck-Rousseau*nak van még
legtöbb kilátása és hogy *Loubet*nek *Bourgeois*val
való tanácskozása után el is vállalja a kabinet-
alakítást.

Páris, június 21.

Bourgeois ma délelőtt meglátogatta néhány
politikai barátját, azután az Elyséebe ment és
kijelentette *Loubet* elnök előtt, hogy hajlandó
tárgyalásokat folytatni a kabinetalakításra nézve, de
nem tartja feltétlenül szükségesnek, hogy a kormány-
hatalmat ő reá ruházzák, mert vissza akar térni
Hágába. *Bourgeois* délután folytatja a tárgyalások-
kat. Azt hiszik, hogy *Delcassé* fog végleges meg-
bízást kapni a kabinetalakításra.

Páris, június 21.

Loubet elnökkel folytatott értekezlete alkal-
mával *Bourgeois* azt mondta, hogy a helyzet nem
oly kritikus, amilyennek bizonyos lapok vázolják.
A franciaországi eseményeket nem nézik a kül-
földön olyan pesszimizmussal. *Bourgeois* továbbá
kijelentette, hogy a legszebb feladatok egyikének
tartja a hági konferencia feladatát. A konferen-
ciának szerencsés következményei lehetnek Fran-
ciaországra és a humanitásra nézve. Ő testtel és lélek-
kel ennek a feladatnak szentelte magát. Fáradozásai
nem lesznek hiábavalók és igazi bánatot érezne,
ha missziójáról le kellene mondania. *Bourgeois* azon-
kívül hangsúlyozta, hogy ő egy párt vezetője; jelen-
leg azonban nem azt várják, hogy egyetlen párt
vegye át az ügyek vezetését. Világosan határozott
célú kormányt várnak; egy szóval arról van szó,
hogy az igazságszolgáltatásnak mindenkifelett tiszte-
letet szerezzenek és a hadseregben fenntartsák a fegyel-
met; ehhez pedig individuális intézkedéseknek is
elegendőknek kell lenniök.

Páris, június 21.

Bourgeois délután a külügyminisztérium épüle-
tében *Sarriennel* és *Delcassé*val értekezett, mire este
1/6 órakor visszatért az Elyséebe.

Páris, június 21.

A képviselőház folyosóin biztosnak mond-
ják, hogy *Delcassé* el van rá tökéve, hogy a
kabinetalakításnak misszióját nem fogadja el.

Állítólag *Bourgeois* teljes erejéből igyeke-
zett *Waldeck-Rousseau*t rábírnai, hogy a tárgya-
lásokat ismét megkezdje.

Páris, június 21.

A képviselőház 382 szavazattal 175 ellenében
a szélsőbaloldali tiltakozása ellenére elhatározta, hogy
üléseit hétfőig elnapolja.

Az új Dreyfus-pőr.

Páris, június 21.

Mindennap más helyet jelölnek meg, ahol *Drey-
fus* partra fog szállni. Ugy látszik, hogy a hatósá-
gok meg akarják tévesztetni a közönséget, hogy
minden csoportosulásnak elejét vegyék. Legújában
azt a hirt terjesztik, hogy *Dreyfus* Brest közelében
Kerhion vagy *Lezardieux* mellett fog partra szállni.

Páris, június 21.

A *Journal* jelenti, hogy *Labori* Fontainebleau-
ban üdül és felgyógyulása után *Demange*szal
együtt fogja védeni *Dreyfus*ot.

London, június 21.

Walsin-Esterházy egy ujságírónak, aki megin-
terviuolta, kijelentette, hogy megjelenik a rennesi
haditörvényszék előtt és hogy csak most kezdődik az
igazi *Dreyfus*-ügy.

Az új német szigetek.

Budapest, június 21.

A német gyarmat-politika II. Vilmos csá-
szár alatt sikerről-sikerre halad. A kínai terü-
letszerzés — *Kiaocso* és *Santung* — után más-
fél évvel a *Karolina*-, *Marianna*- és *Palan*-szigetek
birtokába helyezte magát Németország szép szőrt
és jó pénzért, és esőndesen, simán, minden fel-
tűnés nélkül valóította meg azt, amivel annak
idején egy *Bismarck* is kudarcot vallott. A biro-
dalomgyűlés ma megszavazta a szigetek meg-
szerzésének költségeit és elismeréssel adózott
Bülów külügyminiszternek azért, hogy a Déli
tengeren levő német területekre nézve oly fontos
szigeteket megszerezte, amelyekre német kézben
nagy jövő vár. Egy berlini táviratunk közli az
ülés lefolyását, benne *Bülów* expozéját.

Berlin, június 21.

A birodalomgyűlés harmadik olvasásában nagy
többséggel elfogadta az Angliával való kereske-
delmi összeköttetésről szóló törvényjavaslatot. Azután
Bülów külügyminiszter előadta, hogy a *Karolina*-szig-
etek megszerzése teljessé tette Németország birto-
kát a Déli tengeren. Ha a szigetek más hatalmasság
kezére jutnak, ez szétszaggatja volna a Déli tenger-
en levő német területeket, megakasztotta volna fej-
lődésüket és csökkentette volna értéküket. A szig-
etek megszerzését a német kormány már régen ter-
vezte. Az új birtok javára válik a réginek és elő-
mozdítja fejlődését. Ehhez járul, hogy a *Karolina*-
szigetek már régóta van német kereskedelem. Ezek a
szigetek, ámbár Spanyolország semmit sem tudott
velük kezdeni, mégis nagy gazdasági fejlődésre ké-
pesek. Az ültetvények megművelését azonnal meg-
kezdték és a kormány meg van róla győződve, hogy
az új birtok gazdasági szempontból is igen értékes
lesz. A német munka és vállalkozó szellem ezental
sokkal kedvezőbb feltételek alatt fog ott érvényesül-
hetni, mint eddig. A német kormányzat mindjárt
kezdettől fogva meg fogja szüntetni azt a költséges
katonai apparátust, amelyet a spanyol kormány a
szigetekeken fönntartott.

Ami a szigetek árát illeti, az megfelelő. Első
sorban, ugymond, kötelességünk volt arról gondos-
kodni, hogy az új szerzés által ne zavartassék meg
a többi hatalmakkal való viszonyunk, és remélhet-
jük, hogy viszonyunk ottani legközelebbi szomszé-
dainkkal, az amerikaiakkal és japánokkal csak még
bizalmasabbá válik. Nem gondolunk arra, hogy a
Déli tengeren ellentétbe helyezkedjünk az amerikai-
akkal. Sem az amerikai érdekeket a Déli tengeren
nem akarjuk sérteni, sem azt fel nem tehetjük, hogy
Amerika minden ok és alkalom nélkül bennünket
ott károsítani akarna. A mozgékony és tehetséges
japán nép iránt őszinte rokonszenvvel viseltetünk és
soha sem jutott eszünkbe, hogy emelkedő politikai
pályáját kereszteljük. A Déli tenger nagy útján
egynél több nép is elfér. Nincs ok arra, hogy
az ott érdekelt hatalmak mért ne működjenek
ott egymás mellett a békés kulturmunkában a köl-
csönös méltányosság és tisztelet alapján. Reméljük,
hogy ezzel a szerződéssel, amely politikai és gazda-
sági tekintetben előbbi differenciákat harmonikus be-
fejezésre visz, a német és a spanyol nép viszonya
oly barátságossá válik, mint a két nép és jól fel-
fogott érdekeik közt az érdekellentét teljes hiányá-
nak megfelel. A Spanyolországgal kötött üzlet becsü-
letes és egyik fél sem szenved benne rövidséget.
Spanyolországra nézve a szigetek csak egy bedőlő
épület romjai voltak, ránk nézve az oszlopai egy új,
és ha Isten is úgy akarja, szép jövőt ígérő épület-
nek. A kormányok egyesülnek abban az óhajásban,
hogy a Ház hagyja jóvá a szigeteknek a német nép
birtokába való végleges átruházását. (Tetszés.)

Lieber a szerzeményt, ha világrendítőnek nem
is, de mindenesetre értékesnek tartja, s ezért a kül-
politikát köszönet illeti. Reméli, hogy a jezsuita tör-
vény alá eső rendek a szigeten szabadon működ-
hetnek.

Bülów köszönetet mond az elismerésért. Deme-
ntálja *Bismarck*nak egy állítólagos mondasát, mert
Bismarck csak azt mondta, hogy egy nagy háború
költségeivel szemben a *Karolinák* költségei csak po-
tomtság. De még egy másik szempont is irányadó
volt *Bismarck*ra nézve, az t. i., hogy a monarchia
Spanyolországban meg ne rendüljön.

*Lieber*nek kifejti, hogy van helyeslére méltó
gyarmatpolitika, amilyen Angliának Amerikában és
Ausztráliában követett politikája. Most azonban a
világon minden jó már ki van osztva. A kormány

ELSŐ MAGYAR VARRÓGÉP- és KERÉKPÁRGYÁR RÉSZV. TÁRS.
ADRIA KERÉKPÁROK városi raktára, a legelőkelőbb és leg-
nagyobb zárt kerékpáriskolája, ANDRÁSSY-UT 69. a Plasztikonban

inkább itthon orvosolja a rettenetes bajokat; gyarmatpolitikája nevéseges és megvetendő. Az elnök rendreutasítja Liebknechtet ezért a kifejezésért.

Bülow államtitkár azután megjegyzi, hogy az 1872 július 4-iki jesusaitörvény a védterületeken nincs érvényben, mert az ottani császári hivatalnokok belátására van bízva, hogy a jesusaitokkal ott miként járjanak el, vajjon beeresztették, vagy esetleg kiutasították-e őket. A védterületeken a szabadköltöz-ködérről szóló törvény szintén nincs érvényben, ugyanaból az okból, mint a jesusaitörvény.

A birodalomtörvény azután úgy a szigetek megszerzésének költségeit és a Spanyolországgal kötött kereskedelmi egyezményt első és második olvasásban megszavazta.

Uj regényünk,

amelynek közlését Nógrádi László most folyó szatirájával párhuzamosan kezdjük meg,

A MÁS BÜNE

lesz. A *Más Büne* amerikai regény, még pedig a legamerikaiasabb fajtából, a

detektívregények

közül való. Szerzője Hawthorne, aki nevét a detektívregények révén világhíressé tette.

A MÁS BÜNE

érdekesítő meséjével, szépen kiesztelt fordulataival, az amerikai rendőrvilág ismertetésével köti le a figyelmet. Van benne szerelmi történet is, szép, költői — ezt áruljuk el a hőlgyek kedvéért. Nagy gyönyörűségük lesz benne.

HIREK.

Budapest, június 21.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Június 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király betegsége.** Bécsből jelentik, hogy a király állapota ma is teljesen kielégítő. A csuzos fájdalom majdnem egészen megszűnt. A király tegnap majdnem az egész napot ágyon kívül töltötte s csak este feküdt le valamivel korábban. Ő felsége állapota ma délelőtti is javult.

Éjszaka táviratozza bécsi tudósítónk, hogy a király ma már teljesen jól érzi magát. A fájdalom megszűnt és a felség zavartalanul dolgozott.

— **A német császár nyaralása.** A német császári család az idén másodszer nyaral a bajor Alpesebben, az idillikus fekvésű *Berchtesgaden*-ben. Legközelebb a fiatalabb gyermekek, *Agost, Vilmos, Oszkár és Joachim* hercegek és *Viktória Lujza* hercegnő érkeznek oda. A császári pár, *Frigyes Vilmos* trónörökös, *Frigyes* és *Adalbert* hercegek csak július elején utaznak nyaraló-helyükre. A császár csak elkiséri feleségét *Berchtesgaden*-be, de hosszabb ideig nem tartózkodik ott. Lehetséges azonban, hogy a császár északi útja után meglátogatja családját.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Basch Pál* Buenos-Ayresben lakó magyar állampolgárt a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

— **A gazdag British Muzeum.** A londoni *British Muzeum* könyvtárában nemrégiben fejezték be a rendezési munkálatokat, amelyeknek érdekes eredménye lett. A francia forradalomról szóló könyvek közt harmincezer olyat találtak, amely két példányban van meg. A muzeum vezetősége erre elhatározta, hogy ezt a harmincezer duplikátumot a párisi nemzeti könyvtárnak ajándékozza, amelynek a revolúcióról szóló osztálya így hatalmasan megszaporodik.

— **A rektor betegsége.** Dr. *Mihálkovicz Géza*, orvosgyetemünk nagyhirű tanára és a tudományegyetem rektora, mint részvétellel halljuk, beteg fekszik svábhgyi nyaralójában. A rektor meg a múlt héten annyira jól érezte magát, hogy eljárt a vizsgálatokra és hivatalába. Szombatn azonban oly rosszul lett, hogy haza kellett szállítani. Mihálkovicst, akit súlyos gyomorbeteg kinez, felesége és több tanártása odaadón gondozza. A központi egyetem a rektori teendőket, dr. *Herczegh Mihály* prorektor vezérli.

— **A névtelen fekély.** A nagyvárosi élet lázassága bizonyos kóros állapotokkal jár, amelyek lehetetlen teljesen megszűntetni, de szükséges a kellő mértékben lokalizálni. A nagyvárosi életnek egyik legnagyobb baja — a *névtelen fekély*, amely ez idő szerint különösen a Belvárost árasztja el. Ennek a kerületnek nevében ma dél-élelt *Szell Kálmán*nál, mint belügyminiszternél tisztelegtek *Egressy Gábor*, *Gottermayer Nándor*, *Fehér János*, *Gerlach István* és *Gozovicz Tamás* belvárosi háztulajdonosok, akik egy részletes és panaszokkal teli memorandumot nyújtottak át. Elpanaszolják, hogy nem merik leányaik az utcára eresztetni, ahol tanui lennének az aszfalton üzött prostitúciónak. A *főkaptány ugyan egy ízben intézkedett*, hogy a *Képiró-, Bástya-, Hó- és Szarka-utakból* a botrányit kiirtsák, de *ennek a rendeletnek semmiféle hatálya eddig nem volt*, sőt az állapot még botrányosabbak, mint valaha. A memorandum befejezése így szól:

„A dolgok ilyen állása mellett ma már oda jutottunk, hogy nőink és leányaink háznak küszöbét csak pironkodva léphetik át és serdülő gyermekeinket az esti órákban az utcára ki sem bocsáthatjuk. Hogy ily természetellenes viszonyok között csak a Belvárosnak szegényére való dülödező viskók hoznak jövedelmet, míg a nagyobb házak lakásai vagy üresen állanak, vagy legjobban esetben aránytalanul keveset jövedelmeznek s hogy e mizéria következtében a Belváros kiépülése a Bástya-utca költséges aszfaltozása mellett sem várható egyhamarjában: a rendőrségnek — ugy látszik — nem nyújt a gondolkodásra semmi anyagot.”

Szell Kálmán a memorandumot, amely valóban súlyos vádakot tartalmaz a rendőrség ellen, átvette és megígérte, hogy az ügyben szigorú vizsgálatot fog indítani és amennyire lehet, orvoslást is nyújtani.

Meg kellett emlékeznünk a névtelen fekélyről, hogy az illetékes körök lássák, hogy a belvárosi polgárok óhajához a közvélemény is csatlakozik.

— **A nemzetiségi kérdés hírnél.** Eddig azt hittük, hogy a nemzetiségi kérdés csupán élő emberek között dülhat és hogy a halál, a nivelláló mindenhatóság, amelynek mindnyájan alá vagyunk vetve, megszűntet minden különbséget rangban, nyelvben, korban, meggyőződésben. És anyánk, a föld egyenlő szeretettel fogad minden embert, aki leoldván sarut, örök pihenőre tér meg ölébe. De a gyűlölet, ez az állat ez emberben, nem követi a föld példáját és akadnak torz-lelkek, akik még a sírjában is rátámadnak a holtra. Ime a rettenetes eset, amelyet *Béreg*-ről jelentenek lapunknak:

Községünk sokáé lakosai közül többen, nemzetiségi gyűlöletből, csunyaúl fölforgatták a falu temetőjét. Minden magyar és német fölírásu sírkövet, keresztet kidöntöttek és bemooskoltak, csak a sokáé felírásukat hagyták épségben. A hatóság azonnal vizsgálatot indított a tettesek kiderítésére. Kiszült, hogy sokáéok voltak a sírok megbolygatói, akik közül kettőt már el is fogtak. A nevök: *Kollár István* és *Marin László*. Mindkettelen beismerték tettüket.

Elvárjuk, hogy a törvény teljes szigorával fogják sújtani a nemzetiségi kérdésnek undok hírnélit.

— **A londoni sakk-kongresszus.** Londonból jelentik: A 15-ik mérkőzésnél, amelylyel az első játékosorozat beveződött, a magyar *Maróczy* és a bécsi *Schlechter* két kiváló győzelemmel gazdagították eddigi játékukat. *Maróczy* leverte *Janovskit*, aki ezzel a második helyről a harmadikra került. *Schlechter* Steinitzet a bécsi játszmában verte meg. *Maróczy* skót játszmája a játék közepén teljesen egyenlő volt és így a játék végén teljes remisre állt. Csak hogy a remis-állás sokáig tartott, *Janovski* türelmetlen lett, míg *Maróczy* minden egyes lépése nagyon meggondolt és ügyes volt. Így aztán *Janovski* egyszer csak hibás lépést tett és persze veszített is. *Lasker* a tábla közepén megverte *Birdet*, *Pillsbury* a királyné előtti paraszalt kezdte a partit és megverte *Leet*, *Tschigorin* a bécsi játszmában *Masont* verte meg. Remis ma nem volt. *Showalter* megverte *Teichmann*t. Nyerőszámok: *Lasker* 11, *Maróczy* 10, *Janovski*, *Pillsbury*, *Schlechter* 9 és fél, *Blackburne* 8 és fél, *Cohn*, *Tschigorin* 8, *Showalter*, *Steinitz* 6 és fél, *Mason* 5, *Bird*, *Lee* 4, *Tinsley* 3. *Burn* és *Teichmann* abbahagyják a játékot. Nehogy tehát naponta két játékos maradjon ellenfél nélkül, új sorsolás lesz a 14 játékos közt, amivel elérik, hogy mind a hét asztalon játszanak majd, és hogy a sakkturna három nappal megrövidül.

— **Tintaforrás.** Amerikában, *Georgia* államban nagy természetes tintaforrást fedeztek föl.

EZÉRT

kik örülnek?

1. A vállalkozók.
2. A plakátfestők.
3. A költők.
4. A titkos drámaírók.
5. A vegyi tisztítók.

kik busulnak?

1. A tinta-gyárosok.
2. Az öreg Alizorok.
3. A szerkesztők.
4. A színházigazgatók.
5. A papírkereskedők.

De amíg belőte fogunk írni, sok — tinta folyik le abból a forrásból...

— **Buenos-Ayresből jövök...** Furcsa dolog, ha az ember *Aradon* rendőrhadnagyl és reggel kilenc órákor egy csinos parasztleányt lát hivatalába belibbeni, aki ilyen szavakkal köszön be:

— Buenos-Ayresből jövök...

Pedig ez tegnapelőtt csakugyan megtörtént.

— Megbolondult maga? — támadt a leányra *Rómer Antal*, az aradi rendőrhadnagy. A leány erre a következő vallomást mondta a jegyzőkönyvbe:

— Három év előtt kerültem az aradmegyei *Kurtics* faluból a tengeren át *Buenos-Ayres* városába. Akkor egy ott lakó magyar ember visszajött Magyarországra és engem meg más három kurtiosi leányt magával kicsalt Argentínába. Csak ott láttam, hogy a gonosz ember rászédett. Meg is szöktem a gazdámól és nagy viszontagságok közepette végre visszajutottam Magyarországra.

A rendőrhadnagy kérdésére még elmondta, hogy a buenos-ayresi lélekfufar időnként ellátogat Aradmegyébe és éppen, amikor ő megszökött, ismét készült a nagy utra. *Aradon* most már mindent előkészítettek, hogy illendő módon fogadhassák a magyart, ha majd Buenos-Ayresből megjön. Nem egyhamar fog visszakerülni Buenos-Ayresbe.

— **A megrázott Bécs.** Ha *Bécs* úgy állna, ahogy neki *Prága* kívánja, akkor csehül állna. És viszont. Tessék csak elolvasni, amit a prágai *Narodni Listi* ír annak az alkalmából, hogy az osztrák fővárosban megtiltották a szláv dalestély megtartását. A cseh újság a többi között a következőket írja:

... és a százezer bécsi szlávnak föl kell emelnie szavát. Feletük gyors és férfias legyen. A dunaparti városnak meg kell rázkódnia a cseh szótól és cseh nyelvtől...

Hát ez elég szemtelen kívánság, és a mellett oktan is, mert a *Narodni Listi* óhaja már ugyanis félig-meddig teljesedik naponta. Cseh trombitások rázzák föl minden reggel haragságukkal almából a jámbor bécsit, akinek aztán nappal uton-utfélen a cseh nyelv kemény lármája bántja a füle dobját. De hát a *Narodni Listi*, ugy látszik, nem is képtelen használni a „megrázás” szavát. Cseh forradalmat és rombolást akar Bécsben. Hogy a Szt. István-torony oda boruljon szerelmesen az Európa-kávéház keblére. Hogy a muzeumok eltemessék *Mária Terézia* szobrát. Hogy a Burg-színház és Rathhaus kankánt járjanak. Hogy az Erzsébet-híd kissé megfűrődjék a Wienben, amelynek azonban nincs víze. Hogy az Operaház beszéljen a Scheidl kávéháza egy pikkolóra. Hogy a Weyer-ház a Café Papanekre üljön... Hohó! Ezt már nem. Mert a Café Papanek tele van csehekkel. De istenem, hol nincsenek Bécsben csehek?! Nehéz lesz megrázódtatni az osztrák fővárost.

— **Dániel az orozslánok barlangjában.** Ki érezhette azt át, amit *Dániel* próféta az orozslánok barlangjában érzett? *Tyrr* ur, a londoni Kensington-negyedben levő Szent István-templomnak a lelkesze. A dolog így történt:

A főtisztelendő ur a múlt hét vasárnapján *Dániel* prófétáról prédikált, aki az orozslánok közé merészkedett. Az istentisztelet után kiment az earlcont-i délafrikai állatkéllítésra, ahol belépett az orozslánok ketrecébe. A hívők áhitattal nézték a papot, aki vagy tíz percig tartózkodott bent a fenevadknál. A mikor kijött, égre emelt szemekkel így szólt:

— Ugy éreztem magamat, mintha *Dániel* próféta volnék.

Nagyon veszedelmes a prédikálásnak ez a szemléltető módszere és még sok baja lehet főtisztelendő *Tyrr* urnak, ha hivat erre szoktatja. Mert ami *Dániel*nek járt ki, azt joggal követelheti meg az ő és Uj-Szövetség minden szereplő alakja. Mit csinál majd az a szegény pap, ha *Illés* prófétáról kell prédikálnia, aki tízes szekéren elevenen vonult be az égbe. Arra még aztán gondolni sem merök, ha *János* próféta esetét kell szemléltető módon előadnia, aki három napig tartózkodott a cápa gyomrában. Hol vesz majd cápát?! Hiszen cápát csakis Fiumében lehet kapni, akkor is csak az uborkaszegzen idején.

— **Jubileum.** *Vajda Béla*, a *Schlick*-féle Vasöntő és Gépgyár Részvénytársaság kereskedelmi igazgatója tegnap ünnepelt 25 éves szolgálati jubileumát. A tisztviselői kar ez alkalomból szép emléktárggyal kedveskedett az ünnepeltnek, mit neki a tisztviselők küldöttsége a lakasan adott át. A gyár tisztviselői kara a napokban banquetet is rendez a jubiliás tiszteletére.

— **Házasság.** Dr. *Nagy Sándor* aradi ügyvéd, az *Aradi Hét* újság szerkesztője, tegnap tartotta esküvőjét *Makón Dósa* Ikonával, dr. *Dósa* Sámuel Csanádmegyei tv. főügyésznek leányával.

Baranya-ban dr. *Dárday* Dezős fumei kir. aljárásbíró e hó 26-án Luccában esküszik örök hűséget *Proto-Carafa Margit* hercegisasszonynak.

Klein György eljegyezte *Schlesinger* Mazda kisasszonyt Budapesten.

— **Az már más!** A német birodalomgyűlésben esett meg ma az a furcsaság, amelyről egy berlini magántáviratunk ad hírt. A munkaviszony védelméről szóló törvényjavaslatot tárgyalták, mely a sztrájkdüh megfékezését célozza s melyet Vilmos császárnak egy minapi beszéde nyomán *fejház-javaslatnak* neveztek el. Az első felszólaló, a szabadelvű párti *Rosiger* reflektált a császárnak arra a kifejezésére, hogy a sztrájkolókat fejházbüntetéssel érdemelnek. Kapja magát erre a buzgó elnök és figyelmezteti a szónokot, hogy *nem szabad a vitába keverni a császárnak egy olyan beszédét, amely nem jelent meg a hivatalos lapban.*

— *En meg figyelmeztetem az elnököt,* — vág vissza *Rosiger* — *hogy a beszéd megjelent a hivatalos Reichsanzeigerben. (Derültség a baloldalon.)*

Elnök: Az már más! (Zajos derültség.)

A jámbor prezidens nem vette észre, hogy ezzel szabadságot adott a császár kritizálására, valahányszor egy-egy beszédét a hivatalos lap közlésezi.

A *kereskedelmi miniszternek* kellett aztán oltalmába vennie a koronát azzal, hogy hivatkozott a hárszabályokra és a parlamenti gyakorlatra, amely soha sem engedte, hogy a császár személyét a vitába vonják. (Hangos nevetés a baloldalon.) A birodalmi kancellár felelősségének elve, — tette hozzá a miniszter — ilyen körülmények között illuzórius volna. (Nagy zaj és közbeszólások balról.)

Elnök: Kéri a közbeszólókat, hogy ne zavarják a vitát, mert akkor sohasem lesz vége a tárgyalásnak.

A *kereskedelmi miniszter* aután — hogy referándák az ülésről teljes legyen — elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot, amely megóvja Németországot attól, hogy egy járhasson, mint Amerika, ahol igen gyakran tizennyolcezer főnyi rendes katonaságnak gyűlik meg a baja a sztrájkolókkal. (Derültség és közbeszólások balról.)

Az *elnök* megróttá a lármozásokat, majd a vita folytatását holnapra halasztotta.

— **Hírlapíró-gyufa.** A *Elő szegedi vegyteni gyufagyár (Pótf Lipót és Veje)* hírlapíró-gyufákat hozott forgalomba. A gyufa jövedelmének két százalékát a cég a *Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének* adja.

— **A kaposvári sikkasztás.** Kaposvárról írja tudósítónk: *Unghváry* másodikönyvezetéről kiderült, hogy szökése napján délelőtt még egy krajcárja sem volt. Délelőtti sörözése alkalmával pár hatosra menő számláját sem egyenlítette ki mindjárt, hanem csak délután, mielőtt a háromnegyed öt órai gyorsvonat-hoz indult. Ugyanakkor fizette ki újonnan készített ruháját és a végrehajtónak az ellene kitűzött árverés megakadályozására szükséges összeget, több bolti számláját s végül az erszényét, amelyet délelőtt hiteltbe vásárolt. Érdekes, hogyan vette ki *Csorba Ede* igazgatótól azt a titkot, hogy az intézet szándékszik-e és mikor új szekrénybe rakni át az értéket?

— *Jó lesz valamit tenni,* — mondta az igazgatónak, — *mert az ilyen Wertheim-kassza, amely már kétszer volt lakatos kezén, semmiféle biztosítékot nem nyújt betérés ellen.*

Az igazgató erre megnyugtatta, hogy pár nap múlva megérkezik az új kassza, amiből *Unghváry* megértette, hogy pár nap múlva, ha az új szekrénybe rakják át a pénzt, kárba vész a régi szekrénybe készített tolvajkulcsa. A kaposvári temetkezési segélyszervezeteknek utóbb tartott közgyűlésén szóba jött, hogy azt a 222 ft 40 krajcár, amelyet *Palotai Mór*, a kaposvári takarékpénztár könyvelője elszikkasztott, írják le és hagyják helyben a számadásokat. E javaslat ellen *Unghváry*, a *somogy megyei takarékpénztár* könyvelője, nagyon kikelt a közgyűlésen, kifogásolta a számadást, a mérleget és a számla szakszerűbb összeállítását indítványozta, de indítványával egyedül maradt. Akkor senki sem hitte volna, hogy *Unghváry*, a *somogy megyei takarékpénztár* könyvelője, nemsokára a nyomába lép *Palotai Mór*nak, a kaposvári takarékpénztár sikkasztó könyvelőjének, akit éppen 6 bírált a legzigorubbán.

— **Húszéves találkozó.** Mindazok, kik 20 évvel ezelőtt, 1879-ben a belvárosi községi főreáliskolában tettek érettségi vizsgát, sziveskedjenek e hó 24-én délelőtt 9 órakor a belvárosi főreáliskola igazgatósági irodájában megjelenni.

Felkérnek azok, akik 10 év előtt a gyulafehérvári gimnáziumban érettségiztek, hogy a folyó évi július 5-én kitűzött találkozóson való részvételüket *Csalóth Aurélnak*, a *Politikai Értéktől* szerkesztőjénél (Budapest, Múzeum-körút 10. I. em.) jelentsek be.

— **Az elrabolt bányaiszázgató.** Megirtuk már, hogy *Chevallier* kassandrai-bányaiszázgató e hónap 11-ikén a rablók fogságába esett. *Chevallier* feleségével és hat éves gyermekével két katolikus pap és két kavasz kíséretében kirándulásra volt. Az egész társaság lovagolt. Az ut kanyarodásánál az *asszony*, aki a karaván élén lovagolt, három felfegyverzett férfit vett észre, akik pisztolyaikat feléje fordították. Ezekkel egyidejűleg még két rabló került elő s körülfogták a karavánt. Ezt látva *Mukarem*, az egyik kavasz, ki a gyermeket karján tartotta, előhuzta revolverét, de abban a pillanatban hátulról lövés érte és holtan rogyott össze. Az egyik rabló e pillanatban odaugrott s felfogta a kis gyermeket és átadta az egyik papnak. A rablók erre *Chevallier* meg akarták költözni, de ettől elállottak, amikor kijelentette, hogy úgy is velük megy. A banda feje azon volt, hogy *Chevallier* megnyugtassa s biztosította, hogy férjének semmi baja sem lesz s hogy a váltásdíj átadása után azonnal szabadon bocsátják.

— **Az idő.** Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint tegnap az ország déli és keleti vidékein kisebb zivataros esők voltak. A hőmérleket általánosan emelkedett.

— **Meggyilkolta a fiát.** Egy *Boros Gergely* nevű negyvenhat éves napszamos ma este fölhevült állapotában szíven szúrta a mostoha fiát, aki pár pillanattal mulva meghalt. A szerencsétlen apa nyolc óra után, amikor fáradtan jött haza munkájából, vacsorához ült a feleségével és három gyermekével, a negyedik már ágyban feküdt és az ötödik csak később jött haza. Elköltötték a szegényes vacsorát, amikor belépett a Bem-utca 46 ik szám alatt levő lakásukba a legidősebb fiuk, *Boros Nagy Mihály* huszonegy éves lakatossegéd. Alig ült le, az édesanyja azt mondta neki, hogy szaladjon el a legközelebbi pálincásboltba és hozzon három krajcárért pálincát.

— *En nem megyek* — szölt méltatlankodva a fiu — *szaladjon el a Vera, verjék ki az ágyból, még korán van aludni!*

Boros, aki mostoha-apa *Nagy Mihály*nak, rászölt a haragos fiura, hogy ne ellenkezzék az édes anyjával és tegye meg, amit parancsolnak neki.

— *En bizony nem mozdulok ki a házból!* — erősítette a fiu.

— *Hátha én parancsolom?* — kérdezte az apja.

— *Akkor sem,* — válaszolt kurtán.

— *Ne ellenkezz velem,* szölt most már haragosabban *Boros*, és szaladj a boltba!

— *Nem!* — ismételte a fiu — *magam nem parancsol nekem!*

— *Kidoblak a házból!*

Alig hangzott el ez a fenyegetőzés, *Nagy öklével az apja szemébe ütött.* A vérig sértett, izmos ember erre fölkapta a kést az asztalról és melibe szúrta a fiát. A kés az ötödik és hatodik borda között behatott a szívébe, úgy hogy a fiu pár pillanatnyi kintlódás után meghalt. A rendőrség a gyilkos apát letartóztatta. Vallatás alkalmával semmit sem tagadott, szánta-bánta, amit tett és folyton feleségét és négy gyermekét siratta.

— **A sikkasztó temetése.** *Boldogh Gyulát*, az öngyilkos bélyegkezelő tisztet, tegnap délután boncolták fel a törvényszéki orvostani intézetben. A boncolás után a szerencsétlen ember holttestét koporsóba tették és kivitték a kereposi temetőbe, ahol a legnagyobb csendben eltemették. A vámház bélyegosztályában már csak arra szorítkozik a vizsgálát, hogy megállapítsák azt a kárt, amit az öngyilkos tisztviselő hülsen kezelésével okozott.

Schopf Alajos és *Czintula* Elek számvizsgáló ma folytatta a vizsgálatot a bélyegraktárnál. Eleinte úgy látszott, mintha nem lett volna hiány, mert *Boldogh* 1500 forint fölölselet mutatót ki. Aztán megállapították, hogy ez a fölölselet csak fiktív s arra szolgál, hogy azzal sikkasztását palástolja. *Boldogh* a számadási könyvben mindig ezzel a fölölselettel takarta a hiányt s így a végösszeg mindenkor egyezett a bélyegraktár vezetőjének könyvével. Ily módon azonban a havi számadások betérjesztésekor a számvétség nyomára jöhetett volna a sikkasztásnak, de *Boldogh* ennek elejét vette, mert az ellenőrzés után a végösszeget kivakarta és a fölölseletet tovább szerepeltette. Két évre visszamenőleg tételeiről-tételeire kellett a könyveket átvizsgálni, s csak ilyen módon állapíthaták meg a hiányt, mely különben nem nagy:

mindössze 1360 forint. Ebből az összegből 600 forint megtérült, mert *Boldogh*nak ennyi volt a biztosítéka. A rendőrség különben ma házkutatást tartott az öngyilkos lakásán s az itt talált iratokat átszolgáltatta a pénzügyigazgatóságának.

— **Halálozás.** *Edvi Illés* Zoltán, *Edvi Illés* Aladár felső iparisí-talanár kis fia e hó 21-én 11 éves korában Budapesten meghalt. Temetése holnap délután 4 órakor lesz a Rákóczy-tér 9. szám alatt lévő gyászházban.

Pecher Márta e hó 20-án 22 éves korában Vácott meghalt.

— **Sikkasztások a Ganz-gyárban.** A *Független Hírmondó* című lap tudósító jelenti, hogy a Ganz-gyárban október óta ezeröttszáz munkást bocsátottak el. A tömeges elbocsátásnak részben az volt az oka, hogy a kiegyezési vizsályok miatt a gyárnak nagyon megcsappant a munkája, részben pedig az, hogy a Ganz-gyárban az utóbbi időben *jelentékeny sikkasztásoknak* jöttek a nyomára. Egy tisztviselő, ki az asztalos-irodában volt alkalmazva, különféle visszaéléseket, lopásokat követett el, amelyek miatt azonnal el kellett hagynia az állását. Vele egyidejűleg több gyári tisztviselőt bocsátottak el, így egy főraktárost, tovább egy főmérnököt, s egy kocsisztálybeli vice-mestert. Hallatlan botrányokról beszélnek egy *boszniai villamos csatornával* kapcsolatban, amelyet ott a Ganz-gyár rendezett be s a mely egy gyári főmester és fia révén érzékenyen megkárosította a részvénytársaságot. A botrány részleteiről a *Független Hírmondó* a következőket jelenti:

A munkásokat azzal az ígérettel bocsátották el, hogy a viszonyok nemsokára megjavulnak és akkor ismét visszafogadják őket. A biztatás azonban csak ígéret maradt. Munkások, akik nyolc-tizenegyet éven át voltak a gyár állandó alkalmazottjai, hat-nolc hónap óta küzdenek családjaik fenntartásával. Kora reggeltől késő délutánig nagy csoport éhes munkás várakozik naponként a kőbányai-úti Ganz-gyár bejárata alatt; egyiket-másikat néha be is szőlítják egy pár órai munkára, de amint a rábizott tennivalót elvégezte, ismét kieresztik a sovány kereseménnyel. Az elbocsátott munkások másfél ezernyi tömege minden ingóját zálogba tette már. Nap nem mulik el a nélkül, hogy 4—5 családnak ne be zárják a lakását.

Az új igazgató alatt történt változások nagy feltűnést keltettek s állandó pertraktálás tárgyai az összes többi gyárak köreiben. A purifikáció még akkor ment végbe, amikor egyedül *Csajka* igazgató dirigálta a gyárat. Csajka korábban az osztrák államasutak főmérnöke volt s innen került a Ganz-gyárba. Magyarul egy szót sem tud és elárasszotta a gyárat csebekkel és németekkel. Négy éve megülte igazgatószékének negyedszázados jubileumát, de nem sokáig pihenhetett a babárain, mert a gyár ügyei körül különféle bajok merültek fel. Végre is *Birly* igazgatót, a kereskedelemügyi minisztérium egyik jeles volt műszaki erejét hozták ide, hogy a gyár igazgatását átvegye. *Birly* ezelőtt egy évvel megtekintette a gyárat s a vezetését átvenni nem volt hajlandó. *Csajka* igazgató erre megkezdte a munkások elbocsátását s mikor már *Votruba* főmérnök, *Hochmann* kocsisztálybeli vice-mester, *Mohacsek* pénkezelő és *Dominics* főraktáros is elhagyták a gyárat, májusban átadta az igazgatást *Birly*nek, az új direktornak. Csajka továbbra is igazgatóként maradt, az igazgatást azonban már nem ő, hanem *Birly*, az új igazgató végzi.

A másfél millió sikkasztásról szóló hírek egy ötszáz méter hosszú *turbinával*, villanescatornával állnak kapcsolatban, melyet a gyár Boszniaiban épített. A munkát *Votruba* főmérnök vezette s a csatorna-fektetést *Buchstaber* főmester, *Votruba* főmérnök rókona vagy komája, végezte a fiával. Azt vették észre, hogy az összeillesztendő csatornadarabok lyukai nem vágnak össze. Az egyik csatornadarabon megvolt a 120 lyuk, de a ráhuzandó, következő csatornadarabon mindössze csak 110 lyukat találtak. Kénytelenek voltak a csatornadarab 15—20 centiméter hosszúságú s átlukagott végét levágni és eldobni, a megfelelő 120 lyukat pedig ott a helyszínen, rászpályái és fűrészszel kivágni a megmaradt csatornadarab végén. A boszniai turbinából származott károkért *Votruba* főmérnököt tették felelőssé. Elküldték a gyárból *Buchstaber* főmestert is a fiával együtt, de a mult szombaton visszavették őket. A budai gyár igazgató-ságához fordultak kérelmükkel és itt kedvezően intézték el folyamodványukat.

Mohacsek betegpénztáros az asztalos-irodában volt alkalmazva mint pénkezelő. Megállapították, hogy a Tisztviselő-telepen épített emletes házához a vasnemű alkatrészeket a Ganz-gyárból vitte el. A rajtaérett borzasztó szegényen kellett tlesnie, mikor a gyár képviselői megjelentek a házában és sorra konstalták itt, hogy mely vasnemű részek kerültek ide a Ganz-gyárból s azokat ott sorban le is szedegették és visszavitették a gyárba. *Mohacsek* elcsapását a *Hochmann* vice-mesteré előzte meg. *Hochmann* a kocsisztályban volt alkalmazva s husvét után mindjárt el kellett hagynia a gyárat. *Dominics* főraktárost *Hochmann* után küldték el.

RENDELJENEK CSAK

a „**TIROLI**”-nál
JUSTITZ LEOPOLD
specialista loden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

LODEN	Iskola-öltöny	8.50
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

LODEN	Sacco vattával bélelve	6.—
LODEN	Szörme-sacco	10.—
LODEN	Vadász-sacco	9.—
LODEN	Vadász-bunda	13.—
LODEN	Kocsis-bunda	20.—
LODEN	Utazó-bunda	35.—
LODEN	Szörme-mencsikoff	40.—
LODEN	Gazdászati bunda	16.—

— **Becsapott olasz.** Palasso Valentino olasz napszámot a Köztömét-ut 7-ik szám alatt levő kocsmában előtti megszólította egy másik olasz ember. Azt mondta, hogy ő gazdag anconai polgár és nem kísérné-e el hazájába. Palasso elfogadta az ajánlatot, mire az anconai egy csomagot adott át neki megőrzés végett, viszont pedig elkérte Palasso pénzét, hogy ő majd vigyáz rá. A vendéglőben az idegen *Palassónak* egy forintot adott, hogy hívjon fodrászt. Mire Palasso visszatért, az anconai polgár ellilant, magával vivén Palasso 725 frankját aranyban, mely között 33 darab huszfrankos, hat darab tízfrankos és egy darab ötfrankos Napoleon arany volt. A furfangos anconai állítólag *Rovani Aurelio* chanderyi születésű huszonnyolc éves velencei lakos. Haja, bajusza és kecskeszakála világosszöke, szeme kék, szürke nadrágot, lilászürke zakó-kabátot és puha fekete kalapot visel. Beszél franciául és olaszul, ez utóbbit keleties kiejtéssel.

— **Névváltoztatás.** Fried Béla, a Lempel Róbert-féle könyvkiadó-hivatal tisztviselője, belügyminiszteri engedéllyel *Huszára* változtatta a nevét.

(x) **A beszélő újság — nyáron.** A *Telefon* *Hirmondó* igazgatósága a holt szezon alatt is változatlan buzgalommal munkálkodik azon, hogy publikumának a kitűnő hírszolgálat mellett szórakozást is nyújtson. E céljának elérése végett naponta délután 1/4 órakor egy érdekes tárcát olvasztal fel, 1/5 órától 7-ig pedig az *Erszébetterben* játszó katonazenekar hangversenyét közvetíti. Este — az operaház zárva lévén — s mivel a művészek és művészek távolléte miatt házi hangversenyeket sem lehet rendezni, 8 órától 11 óráig felváltva közvetíti két cigánybanda és egy katonai zenekar játéka. Ezekkel az intézkedésekkel — úgy hiszik — nagyban hozzájárul a *Hirmondó* ahhoz, hogy azok, akik a nyarat a fővárosban kénytelenek tölteni, kevésbé érezzék a holt idény unalmát.

FŐVÁROS.

(*) **A főpolgármester szabadságán.** Márkus József főpolgármester holnap, csütörtökön délután hat heti szabadságára elutazik a fővárosból. Távolléte idején *Halmos János* polgármester helyettesíti.

(*) **A főváros közgyűlése.** Igen érdekes és remélhetőleg a magyar ipar érdekében csak üdvös vita volt ma a főváros közgyűlésén. A tanács az előzőleg megtartott árlejtés alapján idegen gyárosnak (Nicholson) adta a sertesközvágóhid hűtő-, világító- és vizsgálógépeinek szállítást. Ez ellen a Röck-féle budapesti gépgyár főbebezzést adott be a tanács-hoz és a közgyűlés ma tárgyalta a magyar cég főbebezzését, amely nem is a szállítást kéri, hanem csak azt, hogy a munkálatokhoz beadott 5 pályázatot műszaki felülvizsgálat végett adja ki akár a mérnök-egyesületnek, akár a József-műegyetemnek és azok szakvéleménye alapján tegye meg aztán határozatát. A fővárosi tanács a helyett, hogy iparunkat az idegen kapzsiság elől megvédené, még e méltányos kívánság teljesítését sem ajánlja a közgyűlésnek s *Kubinyi* mérnököt küldte el, hogy az szakszerűen bizonyítsa be eljárásának helyességét. *Kubinyi* aztán beszélt 23.000 forint megtakarításról, a külföldi cég megbízhatóságáról és a mellett olyan dolgokat mondott a pályázó magyar cégekről, a miképp egy újságíró ellen már sajtóper indítaná. *Kubinyi* mérnököt bizonyára a legbiztosabb intenciók vezették ítéletében, de a fővárosnak, mint az ország első törvényhatóságának az ő álláspontjára helyezkednie nem szabad és joggal követelte ma *Thék Endre*, hogy ha valamely iparra csak egyetlenegy vállalat is van Magyarországon, akkor annak az egynek kell kiadni a munkát. Ettől az elvtől nem tér el az állami kormányzat sem, jól tudva, hogy főleg annak köszönhetjük iparunk fejlődését. Kivüle lelkesen kelt a magyar ipar védelmére *Nagy Dezső* műegyetemi tanár, *Legrádi Károly*, *Polónyi Géza* és *Schubert Sándor*, miközben *Halmos* polgármester, amikor *Nagy Dezső* azt mondta, hogy a polgármestert tévesen alkalmazott adatokkal informálták, azt kiáltotta közbe:

— Az meglehet!

Beszélt még *Kellár Lajos*, *Freyer Hugó*, *Heltai Ferenc*, *Lótv Tivadar*, *Kasics Péter* és maga a polgármester is, aki a tanács javaslatát védelmezte, de a közgyűlés 58 szóval 45 ellenében *Polónyi Géza* indítványára elhatározta, hogy adják ki a számításokat a József-műegyetemnek és a mérnök-egyesületnek, hogy megbírálják a pályázatot, azzal a kéréssel, hogy véleményüket olyan határidő alatt terjesszék elő, hogy az ügy már a legközelebbi közgyűlésen tárgyalható legyen.

Időközben megtörtént a szavazás az I. kerületi tisztviselői állásra és a másodosztályú tanácsjegyzői állásra. Élénk éljenzés közt hirdette ki az elnök főpolgármester az eredményt: tisztvisoroknak *D. Janovics Sándor* választották meg, aki eddig az I. kerület kerületi orvosa volt s ebben a minőségében is a budai rokonszenves elismerése kísérté tevékenységét. Tanácsjegyzőnek *Csornay Gáspár* lépett elő. Az újonnan megválasztott tisztviselők — azonnal letették az esküt

Az ülés elején *Halmos* polgármester válaszolt *Havass Rezső* interpellációjára, amely tudvalevőleg tájékozódást kívánt a berlin-constanzai új vasúti összeköttetéséről.

Halmos János polgármester kijelenti, hogy be-szélte ebből az ügyben a kereskedelemügyi miniszterrel s ő azt a megnyugtató választ adta, hogy a tervről tudomása van s minden törekvése oda irányul, hogy Magyarország kereskedelmi, vagyoni és forgalmi érdekei biztosíthatassanak. Minthogy azonban itt átmenő vasúti vonalról van szó, tárgyalnia kell az idegen vasúttal.

A közgyűlés a választ helyeslőleg vette tudomásul.

(*) **A citadella átadása.** A főváros hatósága ma véglegesen átvette a katonai hatóságtól a gellért-hegyi citadellát. Vegyes bizottság járt a citadellában s megnézte, hogy a főváros megszüntette-e a citadella erőd jellegét. A főváros képviselőiben *Faszilievits* János tanácsos, *Melha* Kálmán tiszti ügyész, *Heuffel* Adolf főmérnök, *Seregi* Zoltán tanácsjegyző és *Hegedűs* Ármán mérnök, a katonaság képviselőiben *Kittel* ezredes és két százados jelent meg. A bizottság konstatálta, hogy a citadella erődjellegét a katonai kincstár követelésének megfelelően a főváros megszüntette. *Kittel* ezredes erre a citadellát véglegesen átadta a város képviselőinek. A katonai képviselők kijelentették, hogy a katonaságnak törvényben biztosított joga, hogy a Gellérthegyen hu-szonöt négyzetögméter területen megfigyelő és sűrűnyállomást tartson fenn. Kijelentették továbbá, hogy a katonaság ünnepi alkalmakkor a Sváb-hegyről akarja megnéni a disztribúteket. A bizottság ennek a kérdésnek a vitásába nem ment be.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Zsiga cigány.** Mélység, erő, szín, humor, mindez művészi finomsággal párosulva: ime, *Ujházi* Zsiga cigánya. Ma is zsufolt ház előtt játszott *Ujházi* a budai szinkörben. Az előkelő közönség sorában volt egy páholyban *Szilágyi* Dezső, aki tudvalevőleg nagy ritkán jár színházba, gróf *Keplevich* István, a Nemzeti és az Opera intendánsának társaságában. A mestert fővonások után számtalanszor a lámpák elő hívták. *Csikó* Valéria Rózi szerepét finoman játszotta meg. Jók voltak még: *Szende* Anna, *Juhász*, *Szakácsné*, *Krémer*, *Odry* és *Faragó*. Taps, kihívás többnél-több. (H—u.)

** **Az Országos Színész-Egyesület nyári szünete.** A köznyomatos tudósító írja:

A szini évad végeztével a színész-egyesület központi irodája is pihen. Az egyesület tanácsa csak szeptemberben kezd meg újra működését és pedig 5-ikén, amikor a szünet után első ülését tartja. Addig is az irodába érkező ügyiratokat *Vedress* Gyula titkár intézi el, aki a vakáció alatt az egyesület ügyeit vezeti.

Ha így van, ahogy a köznyomatos tudósító bizonyára illetékes forrásból írja, akkor bizony nem jól van. Tudunkkal országsszerte a fővárosi színházak nyári szünete alatt is játszának a szintársulatok, vagy legalább nagy részök s minthogy az *Országos Színész Egyesület* központi irodájában az egész vidéki színészet érdekszállai összefutnak, éppen nem tartjuk helyesnek azt a nagyon kedélyes kijelentést, amely valószínűleg az iroda kebeléből jön, hogy: „a szini évad végeztével a színész-egyesület központi irodája is pihen.” Éppen olyan, mintha a főposta igazgatósága kijelentené, hogy a nyáron keresztül a nagy hőség miatt a leveleket nem fogja kézbesíteni. A vidéki színészet sok érdeke kívánja, hogy a központi iroda, ha nyár van is, ne „pihenjen” egészen és ne szüntesse be magát egyszerűen egy köznyomatos utján közreadott kommunikáléval.

** **Növénydekszinészet vizsgálata.** A *Vigszínház* színésziskolája másodéves növendékeinek a hónap 23-ikán, pénteken, lesz az utolsó vizsgálatuk a *Vigszínház* próbatermében, amelyen a sajtó képviselői is hivatalosak lesznek. A *Nagymama* és *Az egész felvonásait* adják s a *Csók* egyes jeleneteit mutatják be. A darabokat *Rózsaszéki* Gusztáv tanár tanította be a növendékekkel.

A *Budapesti Zenekedvelők Egyesülete* operaiskolájában ma volt az évszázadi vizsga. *Bellocis* Imre igazgató-tanár növendékei vizsgáztak, és mindenképpen díszreterre váltak mesterülnek. A vizsgázók között *Gervay* Margit, aki *Mignon*ból énekelte, *Bakos* Margit, aki *Fides* nagy áriáját adta elő, a férfi növendékek közül pedig *König* Frigyes a legtehetségesebbek.

** **A nagyváradi állandó színház.** *Nagyváradi*ról táviratoztak, hogy a nagyváradi színház építésére beérkezett négy ajánlat közül a városi tanács mai ülésében legelőnyösebbnek a *Fodor* és *Reisinger* aradi cég ajánlatát találta, melyet a pénteki rendkívüli közgyűlésen elfogadásra fog ajánlani és ekkor fognak dönteni az ügyben.

** **Strauss-émlékünnep.** A *wiesbadeni* udvari színház, amely tudvalevőleg a német császár kedvelt színháza, tegnap *Strauss* János emlékére díszelőadást

rendezett. A *Denevért* adták elő. Előadás előtt a császár „udvari drámaírójának”, *Lauff*nak prologusát szavalták el.

** **Egy, a közönségből.** Színházi dolgokban csak a kritikusok és a színházi emberek szólhatnak meg az újságok hasábjain. A leghatalmasabb színházi faktor, az a közönség, amely megtölti a színházak nézőtereit, nem igen szól bele színházi kérdésekbe. Az hallgat és fizet. S ez talán nem egészen helyes. Miért ne szólhatna egyszer olyan ember is, aki sem nem kritikus, sem nem igazgató, de még csak nem is színész. Különösen ha elég jó humora van. Ezek után a bevezető sorok után közreadjuk az alábbi sorokat, amelyeket ma kaptunk:

Budapest, 1899. június 19.

Tekintetes Szerkesztőség!

A fővárosi színházak évi statisztikájukban eddig arra szorítottak, hogy elmondják hány hazai, hány idegen darabot adtak az elmúlt esztendőben, melyik darabjaik érték meg a legtöbb előadást és egyéb a művészeti dolgokra vonatkozó adatokkal számoltak be. A *Magyar Színház* a dícsőség, hogy évi jelentésében a fősúlyt a forint és krajcárakra helyezi, más szóval elmondja a lehető legnagyobb részletességgel, hogy 354 előadásban 203.479 forint 75 krajcárt tett be. Nos tehát, ez igen érdekelheti a részvényeseket, de a nagyközönség, szerény véleményem szerint, meg tudja élni ennek a tudás nélkül is. De ha már számszerű, hogy úgy mondjam, üzleti statisztikát tesznek közzé, akkor fel is jogosítják a közönséget arra, hogy ezt a statisztikát clovassa és meg is bírálja. Már pedig ebben a statisztikában egy olyan abszurdum van, amely igen alkalmas arra, hogy a szóban forgó színház igazgatóságát országos neveltség tárgyává tegye. Ez pedig a következő:

Egy fővárosi lap elmondja, hivatkozással az igazgató jelentésére, hogy a színháznak 180 olyan előadása volt, amelyen minden jegy elkel. A Magyar Színház tudvalevőleg 1100 forint napi bevételt érhet el, ami 180 teljesen eladott háznál 198.000 forintot eredményez. Már most kérem, ha ez a 180 előadás 198.000 forintot eredményezett, tessék tudni, mennyi marad a többi 174 előadásra? Egyszerűen megnézzük a hivatalos jelentést, amely az egész év jegybevetelét 203.479 forint 75 krajcárban tünteti ki, ebből az összegből levonjuk a 198.000 forintot, marad tehát a többi 174 előadásra 5479 forint 75 krajcár, vagyis előadásonként 31 frt 48 kr. . . ! Notabene ez az átlag . . . Már most ha elgondoljuk, hogy 5—600 forintos házak is lehetnek, biztos, hogy minuszal végződés napi bevételei is kell, hogy legyenek, mert másképp nem jönné ki a 31 forint 48 krajcáros átlag. Más szóval, a közönségnek fizettek hogy a színházba menjen.

Arra kérem tehát a legmélyebb tisztelettel a tekintetes szerkesztőséget, hogy olvasói érdekében a jövő szezonban sziveskedjék majd esetről-esetre közzétenni, hogy mikor lehet ilyen könnyű módon pénzt keresni. Hisz másképpen az olyan nehéz! . .

Kiváló tisztelettel

Rettenetes Iván.

** **Évszázadi zenevizsgák.** *Siposs* Antal zeneakadémiaja, mely feinnállás és sikeres működésének negyedszázados ünnepségét áprilisban tartotta meg kiválóan díszes és nagyszámú közönség részvételével s a közkedveltségű mester kitüntető övációjával június 20. és 21-ikén tartotta záróvizsgáit, részben a Royal-szálló dísztermében, részben pedig saját intézeti lyiságában. Mint minden évben, az idén sem volt hiány distingváló közönségekben. A nagyszámú tanítványok e negyedszázados akreditált zeneintézet annyi év óta bevált jó hírnevét s eredményességét igazolták. A leginkább nótánitványok egész légiója vonult a dobogóra, hogy dicsérjék a mestert s bemutatásuk képzettségüket, kik közül főleg ki kell emelnünk *Yokody* Fannyt (Rendné urnót), *Gombos* Idát, aki az énekekben is kitűnt és *Berczy* Irént, *Kohányi* Margitot, *Kolosváry* Mariánt, *Deutsch* Sárkát, *Szabó* Emiliát, *Gerster* Jolánt, akik mellett a többi vizsgázó is mind dícséretreméltóan működött.

A *Magyar Zeneiskola*, *Káldy* Gyula elnöksége és *Schnöller* Laos igazgatása alatt szintén 19-én, 20-án és 21-én tartotta intézeti helyiségében évszázadi vizsgát a zongora, ének s hegedű tanszakokból igen kitűnő eredménnyel. *Kuliffay* Izabella zongora, *Káldy* Gyula ének, *Waldmann* Albert hegedű osztálybeli tanítványok vezető s kiváló sikere mellett, jelesen működtek a *Schnöller* Lajos, *Favrinecz* Mór, *Amandola* Aranka, *Faludy* Károly, *Riedl* Nándor, *Ruzitska* György tanárok mindkét nembeli tanítványai is. Az összes fővárosi zeneiskolák közét egyedül a magyar zeneiskola az — dícséretre legyen mondva — amely megfelelő címéből folyó hivatásának s legintenzívebben művelni s ápolja a magyar zeneirodalmat. Az osztályvizsgák műsorain is nagy számmal szerepeltek a magyar zene sokféle valfajzu termékei, míg a többi tömeges vizsgák műsorain alig találkoztunk elvéte egy párral! *Kuliffay* Izabella tanítványai közül kiemeljük: *Hadassy* Ilonát, *Lapszinsky* Ilonát, *Rindauer* Valériát, *Weiler* és *Ritt* Lujzát a *Vavrinecz* Móriéi közül: *Jobb* Margitot, *Heine* Gizellát s *Reiser* Ilonát. *Káldy* Gyula énektanítványai közül kiváltak: *Langer* Riza, *Egyedli* Ilona, *Böhm* Hedvig, *Wenzel* Béla s *Wertheimer* Róza. — A magyar zeneiskola különben 23-ikán tartja a nagyobb szabású diszhangversenyeket a VI—VII. ker. kör dísztermében, hol az intézet nagyszámú növendékeinek a színejavával fogunk találkozhatni.

A nemzeti zeneidnek mai kimagasló zenevizsgái hangversenye a hegedűtanszak V. VI. és VII. osztá-

Iyaiból *Gobbi* Alajos tanár-karnagy vezetése alatt, délután folyt le a vígadó termében, mely egészen megtelt érdeklődő közönséggel. Az intézetnek ez a fardhatatlan s százezü tanár-karnagyja nem ismer határt a buzgalom és kitarításban. Ma is beláthatlan sorát mutatta be a hegedűszak hivatottjainak, kik az ő szakmesteri keze alatt nyerték a kellő erőt, hogy a legmagasabb csúcsra is feljuthassanak. Külön rubrikára lenne szükség, hogy ha csak a kiválóbbakat regisztrálnók. Különösen kiemeljük azonban *Ehren-treu* Olgát, *Faldy* Mariskát, *Remner* Árpádot, *Halsary* Andort, *Ilg* Gusztávot, *Fáby* Gézát, *Schanz* Ignácot, *Steiner* Emmát. Bach versenyművet két hegedűre az összes növendékek ezekváltak mintaszereit egybevágyással. A hosszú műsorban elismerésre méltóan szerepelt a magyar zeneirodalom. Erre nézve *Gobbi* Alajos mindig előtér jó példával.

(i. l.)
Bárdy Gabi nyaralása. Z. *Bárdy* Gabi asszony, a Népszínház jeles művésznője a nyári szünetet Fenyőháza fűrdőn tölti, ahova ma utazott el.

Jótkonyocslu hangverseny. Sikertelt jótkonyocslu hangversenyt rendezett a minap *Szered* pozsonymegyei község intelligenciája a templom szentélyének kifésztés költségére javára. A hangversenyben közreműködtek: *Filberger* Vilma, *Lenhossek* Jenny, *Szászy* Irma, dr. *Aczmann* Béla, báró *Fekete* Edith. A hangverseny szép jövedelmet juttatott a jótkonyocslu célnak.

Két ember tragédiája.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, június 21.

Hogy, hogy nem, a télen Meránban egyszer délután a Gizella-promenádon, amikor a kellemetlen Kurmusik kinyitotta a filemet, az a gondolat ötlött az agyamba, hogy az idei nyárra is jó volna darabot írni az öregemnek. Gyilkos gondolat volt. Agyonkintott csunyan, mert heteken át nem tudtam a készülő darabnak jó címet találni. Az ilyen életképféle boházatoknál ugyanis mindig előbbre való a cím a darabnál. A gomb után készül a kabát. És ha akármilyen jó is a boházot, sláger csak akkor lehet, ha a címe is jó. Egy hatóság cím felsíktart jelent.

Pirulás nélkül mondhatom, hogy a *Két ember tragédiájától* zajos sikert várok. Kénytelen vagyok vele. Mert ha sikert arat, akkor a két ember tragédiája csak a színpadon marad, de ha megbukik, akkor két embernek a színpadok mögött lesz a tragédiája. Az egyik én vagyok, a szerény szerző, a másik pedig *Feld* Zsigmond igazgató ur, aki több mint 900 forintot *ölt bele* az új diszletekbe.

Ha a publikum oly jól fog a darabon mulatni, mint az én törzsközönségem (tiz élő testvérem) kacagott már eddig is a bohókás jeleneteken, akkor biztos a halhatatlanság, az Akadémia levelező tagsága.

Legjobban a sikernek olyan mértékét szeretném, amilyen a *Trübyké* volt, hogy a *Feld*-papám újra elmondhassa büszke önérettel:

— Tölem való a szerző!

Feld Mátyás.

MŰVÉSZET.

Az Iparművészeti Múzeum karácsonyi kiállítása. Az Iparművészeti Múzeum ideai karácsonyi kiállítására már most nagyban folynak az előkészületek. A kiállítás bizottság tegnap este *Radisich* Jenő elnöklété alatt ülést tartott, melyen a tervező művészek a kiállítás fővezetőségének: egy *modern és kényelmes lakóház tervét* mutatták be. Az előszobát és az uri szobát *Horti* Pál tervezi. Az előszoba burkolata zöldre pácolt fa lesz. Ez a berendezés egyáltalán igen érdekes kísérlet arra nézve, hogy hogyan lehet művésziessé megoldani azt a feladatot, hogy az előszoba szekrényei szépek is legyenek, meg célszerűek is. Az uri szoba vörösré pácolt fából van tervezve, egy igen szép kiugró erkélyvel. Különös figyelmet fordított a tervező arra, hogy a dohányfüst ne zavarja a lakás többi részét. A férfi-szoba mellett lesz a szalon, melyet *Spiegel* Frigyes tervez. A butorzat sötétviola színre pácolt cseresznye-fából készül. A szövet, a fal, szóval az egész szoba három színű: viola, zöld és sárga lesz. Különös gondot fordított itt a tervező arra, hogy a szobában több kisebb-nagyobb állvány is legyen díszedények számára, melyek eddig száműzve voltak szalonjainkból. A szoba különben egészen magyaros jellegű lesz. Az ebédlőt *Török* Ernő tervezte. A butorzat juharcából készült természetes színben, kiszinezett égetett díszítőnyelkekkel. Az eddigi német szokástól eltérőleg, az ebédlő nem lesz sötét színű, hanem derült és világos, ami az ebédlő jellegének jobban megfelel. Az ebédlő mellett lesz a háló szoba, melyet *Huszár* Ilona bárónő tervez halvány-ibolya és világos-zöld színű fényezett butorokkal. A berendezés egyszerű, de igen célszerű s különösen a hölgyek cserfőle igényeit fogja teljesen kielégíteni. A gyermek- és fűrdőszobát *Pauli* Erik tervezi. A gyermekszoba egész be-

rendezése a gyermek szükségletére, esztétikai érzésének felébresztésére és kényelmére van fókuszálva. A gyermekszobában szabadon mozoghat és nem igen kell kimélnie a butort. Eredeti módon gondoskodott a tervező arról is, hogy a gyermekek kényük kedvük szerint rajzolhassanak a szoba falára. A terveket egyhangulag elfogadták.

A Szépművészeti Múzeum palotája. A közoktatásügyi miniszterium ez év tavaszán pályázatot hirdetett a városligetben építendő szépművészeti múzeum palotájára. A pályázat eredményes volt, amennyiben a pályadíjakat kiadták és egy pár tervvel megdicsérték. A miniszterium azonban a kivittel senkit sem bízott meg, hanem szűkebb pályázatot írt ki, amelynek határideje augusztus elején jár le. Ha az újabb terv beválik, ugy a szépművészeti múzeum palotájának építését a városligetben, a mostani körkép helyén, szemben a műcsarnokkal, még ez év őszén megkezdik.

A Petőfi dombormű. Az *Aradi* Zsigmond által készített Petőfi-dombormű megvásárlására alakult bizottság ma tartotta utolsó ülését. Befolyt közadakozásból 1712 frt 49 kr, mely összegből a bizottság pénztárnoka a készíttatások levonása után 1594 frtot küldött el a Velencében élő művészeknek. A bizottság, mivel *Aradi* művét e kisebb összegért is hajlandó volt átengedni, megszüntette a működését.

Egyetemi ifjak a művészetért. *Szegedről* irják, hogy az ottani egyetemi ifjak dícséretes mozgalmat indítottak meg attól a célból, hogy tehetséges szegedi művésznövendékek előhaladását elősegítsék. A szegedi egyetemi polgárok egy részének sorából alakult rendezőség július hó 4-én ilyen célból rendez Ujszegeden ünnepélyt. Ennek a tiszta jövedelmét alapítványként a *Szegedi Képzőművészeti Egyesület* rendelkezésére bocsájtják. Ma küldték szét az izléses kivittel meghívót, melynek címrészét *Szőry* József egyetemi hallgató készítette. A meghívó levelezőlap alaku és a művészet géniuszt ábrázolja, egy magyar ruhás fiatal legénykészt, aki magyar ruhában a magyar művészetet ábrázolja.

A sixtusi madonna titka.

Budapest, június 21.

Doktor *Jellinek* Lajos drezdai műtörténetirő egy könyvet vetett tegnap a piacra, amely az első pillanatra élénk bosszankodást fog kelteni az olvasóban. *Jellinek* doktor ugyanis azt bizonyítja, hogy a drezdai képtár disze, a *sixtusi madonna* nem *Rafaelinek* műve, sőt még csak másolata sem, hanem igenis másolata egy rossz másolatnak. Más szóval: mindazok az emberek, akik száznegyven esztendőn át áhitatos szívvel gyönyörködtek a nagy *Rafaelt* állítólagos remekében és esetleg vastag könyveket írtak róla, egy szuggesztív hatása alatt állottak, meg voltak csalva.

Jellinek doktor, mint ebből kitetszik, egyik leg-szebb ideáljától igyekszik megrabolni az emberiséget. Ő azt mondja, hogy az igazság érdekében cselekszik így. Majd elvállik, az igazságot szolgálja-e.

Alapjában véve nincs teljesen kizárva, hogy a drezdai kép hamisítvány. Hisz a nagy európai képtárak csak úgy hemzsegnék a *Michel* Angeloktól, *Giorgione*ektól, a *Rafaelt*ektől, amelyek azonban közönséges másolatoknál nem egyebek. A berlini múzeum egyik legnagyobb Rubens-képeről máig sem lehetett megállapítani, való-e, avagy hamisítvány. És, csak az imént veszekedtek a műtörténészek a fölött, vajjon *Rembrandt* legtöbb képét nem *Bol* festette-e?

A szobán forgó sixtusi madonnát *Rafaelt* *Vasari* szerint a piacenzai templom főoltára számára festette falapra. A templomtól III. Ágost szász király 1753-ban vásárolta meg az állítólagos eredeti képet. Egy másolat Piacenzában maradt, egy másik Rómában van.

Jellinek első sorban tárgyi okokból vonja kétségbe a drezdai mű valódiságát. Azt írja, hogy e képen a madonna kancsal (balszeme hibás), az egyik angyalnak hiányzik az egyik szárnya, a ruhák redőzete pedig merev. Ezeket a hibákat csak a nemrég megejtett restauráció segítette.

Jellinek szerint 1753-ban az eredeti főoltár már nem is létezett s így már akkor hiányzott belőle az eredeti *Rafaelt*-kép. Az, amelyet a szász király akkor Drezda számára megvásárolt, csak másolat lehet, de kérdés, vajjon az eredeti mű után készült-e? E részben több kétség forog fönn. Igen valószínű, hogy az eredeti *Rafaelt*-képek egészen más volt az alakja, mert a piacenzai templomban ma is látható madonna kép fölött egy lunetta van, amelyben két lebegő és egy koronát tartó angyal van főtve. Ezek az utóbbi alakok hiányzanak a drezdai képről. Nincs tehát kizárva, hogy a drezdai mű még csak nem is teljes másolat, hanem csak töredék.

Kérdéses, nem csapták-e be III. Ágostot, aki nehéz aranyon vásárolta meg egy másolat rossz másolatát.

A kérdés felett most elkecseregett vita indul meg a műtörténészek közt. Valószínű, hogy *Jellinek* doktor kemény szokat fog hallani tudós kollégáitól.

VIDÉK.

— **(Ujpestiek küldöttsége a megyénél.)** Az ujpesti polgárság zömének nevében ma husz tagú küldöttség járt a megyénél *Vakar* István volt országgyűlési képviselő vezetése alatt. A küldöttség, amely az építendő községhez ügyben járt el, *Fazekas* főjegyző fogadta. Ebben az ügyben Ujpesten vasárnap négyülést fognak tartani, amelynek határozatát memorandum alakjában fogják a belügyminiszterhez felterjeszteni.

— **(Választások Bihar megyében.)** *Nagyvárad*-ról jelentik, hogy Bihar megye ma *Beóthy* László főispán elnöklete alatt tartotta közgyűlését, melyben megválasztották: margittai főszolgabíróvá *Nyisztor* Alajos, magyar-cesékei főszolgabíróvá *Szólósy* Ferenc, magyar-cesékei főszolgabíróvá *Ertsey* Zsigmond, I. osztályú aljegyzővé *Keszthelyi* Zoltán, II. osztályú aljegyzővé *Balogh* Elemér és III. osztályú aljegyzővé *Balázsházy* Iván.

A nógrádmegyei díjnokokért.

Budapest, június 21.

Nógrádmegye napidíjasai tiz százalékos drágasági pótlékokat kértek, amelyet a közgyűlés meg is szavazott. A belügyminiszterium azonban nem hagyta jóvá a vármegye határozatát. Ebben az ügyben *Zubovics* Fedor huszárkapitány, Nógrádmegye bizottsági tagja, a következő két nyílt levelet teszi közzé:

Méltóságos

Jakabffy Imre

belügyminiszteri államtitkár urnak.

Tisztelt államtitkár ur!

Mint nógrádvármegyei törvényhatósági bizottsági tag bátorodom ezekkel a sorokkal báborgatni nyugalmát.

Megegyneknek azok a szánelomraméltó alakjai, akiket díjnokokká tett balsorsuk, egy alázatos kérényt nyújtottak be a folyó évi májusi közgyűléshez, amely kérényben tiz százalékos drágasági pótdíj alamizsnáját kérik engedélyezni, mert úgy látszik, hogy — éheznek!

Ezt a kérényt a megyei közgyűlés — mint méltányos és természetes dolgot, nemcsak pártfogólag vette tudomásul, de a legmelegebb szavak kíséretében terjesztette azt fel 198/99. szám alatt a nagyméltóságú belügyminiszteriumhoz.

Az ügy igen tisztelt államtitkár ur kezébe került és ön, nem lehet tudni, mi oknál fogva, nem hallgatott az irgalom szavára, de paragrafusokat citál ezen sanyargatott szektával szemben, a kért alamizsnát egyszerűen megtagadta.

Igaz, hogy vagyunk ezen a gömbölyű földtekén sokan, akik a fácapenyéke mellett elfeledjük azt, hogy a paszuly és a pityóká egyike a legkitűnőbb eledelnek, ha ugyan — van; de mivelhogy még ezen különlegesség is hiányzik ezen gourmand úrnokok asztalán, azért vetemedtek ezek azon vakmerőségre, hogy még egy falat kenyert mertek kérni, a *pirítók!* Igaz az is, hogy megegynek Sanyaró Vendeljei méltóságodnak nagybecsű végzésével egy időre — jóllaktak, de ezen jóllakás nem tartós, ettől még éhesebbek lesznek, és így segíteni kell a bajon, és talán, ha sokan úgy éreznek, mint én, segítse is lesz.

Első sorban a *Succi-féle* balzsamra gondoltam, de fájdalom, az állam ezen éhséget csitítószert mind-egyed még be nem szerezte, pedig mily nagyszerű volna az ily alkalomaknál!

Azután a *struccmadár* jutott eszembe, amely kavicsot eszik, de hát a nógrádi kavicsot még a struccmadár is elpusztul! Afrikából pedig csak nem hozhatják ezen inyencek számára a csemesét!

Az irgalomhoz kell tehát fordulnunk és kérni megegynek kenyereből egy darabkát.

Most pedig ki kell még itt tisztelt államtitkár urnak jelenetemen, hogy ezen sorok irásához *sponte*, minden más inspiráció vagy befolyás nélkül hadróztam el magamat, de sőt még meg sem beszéltem azt mással, mint saját lelkiismeretemmel. Haragja tehát csak engem érhet, ami azonban sokkal kevésbé alaterál, mint az, hogy 20—25 család nélkülül még a legszükségesebbet is.

Amidőn pedig most azt kívánom, hogy államtitkár urat az Óserő ajándékozza meg szívós és kitartó életerővel, maradtam

kész szolgálja

Zubovits Fedor,
 nógrádmegyei törv. hat.
 bizottsági tag.

*Nógrádvármegye méltóságos, nagyságos, tekintetes és nagy-
 érdemű közönségének!*

Az állam megtagadta az idén megegynek napidíjasaitól a 10% drágasági pótdíj alamizsnáját és ezek most az erős munka mellett éhezhetnek kénykedvők szerint.

Ami tehát megtagadott ezen szánelomra méltóktól az állam, pótoljuk, üssük helyre azt mi irgalmas adakozás után.

Nógrádmegyeinek 250.000 lakosa között lesz számtalan olyan, aki fel tudja fogni a nélkülözés keserű érzését egész valódiságában és azok, tudom, hogy néhány állírellel hozzájárulnak ezen alamizsnához.

Alázattal és tisztelettel kérem fal tehát megegynek

lőszívét, nagylelkűségét, miszerint méltóztassanak e szent célt, ha kis összegekkel is, de támogatni és az erre szánt összegeket megyéni alispánjának be- küldeni.

Az alispán ur lesz majd oly kegyes a nagy- lelkű adományozók nevét, valamint a beküldött ös- zszegyet egy *Budapesti Napló*, valamint a *Balassa- Gyarmaton* megjelenő mindkét lap tisztelt szerkesztőjé- vel tudatni és azt közzétenni.

Ezen könyvradomány gyűjtését én magam 100 koronával kezdem meg, amely összeget a mai napon a megye alispánjának be is küldöttem.

Mély tiszteletem kifejezésével maradtam alázatos szolgálója:

Zubovits Fedor
m. biz. tag.

EGYESÜLETEK.

(A Pesti Szegény Gyermekórház-Egylet.) Hatvanadik évi működéséről számol be a *Stefánia* főhercegnő védnöksége alatt álló *Pesti Szegény Gyermekórház-Egylet*. A gyermekórházat 1898-ban 16,233 beteg látogatta, ingyenes ápolásban részesült 402 beteg, a fizetéses osztályokban 422 gyermeket kezeltek. Az egyesület főnöklése óta 456,372 beteg gyermeket kezelte. Dr. *Bókay János*, igazgatóorvos gyermekgyógyászati előadásait tavaly 125 orvostan- hallgató hallgatta, a rendeléseknél 78 szigorló orvos szerzett tapasztalatokat. A difteriás betegek közül több mint ezret szerummal gyógyítottak meg. A kór- házban a múlt évben házi gyógyszerért rendeztek be.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A zsebelyi mérgekverők.** *Temesvárról* jelen- lik, hogy az odaváló törvényszék ma délelőtt kezdte meg a zsebelyi mérgekverők bűnpörének tárgyalá- sát. A tárgyalásig csak tizennégy vádlott jutott el; az egyik főbűnös, *Gaga Juon* meghalt, a másik meg: *Diminescu* Ikonja a vizsgálóbírónál tett vallomása után megőrült. A törvényszék elnöke, *Joanovits* Demeter láblai bíró minden mérgezés esetét külön tárgyalja s csak *Korin Györgyöt*, aki a mérget árulta, tartja folyton maga előtt, hogy tanuja legyen az összes bűnösök szenvedésének. A mai délelőtt az elsőrendű vádlott, *Nikodém Mária* kihallgatásával tett el. Két férjét mérgezte meg a lelketlen teremtés s tagadja mind a két gonoszágát. Első pillantásra élvezet- hajhászó, szivelen asszonyok nézi az ember s foly- tonos zavara, ellentmondó feleletei meg egy végtelenül sivár s elfásult lélekbe engednek pillantani. A dél- utáni tárgyaláson kihallgatott tanuk vallomásai rend- kívül súlyos bizonyítékokat tartalmaztak a vádlottak ellen. *Nikodém* azt vallotta, hogy öt hétig hajnalról estig *Wirkmannéknál* mosott, azért nem ápolhatta férjét. *Wirkmann* kijelenti, hogy nála kéthónaponként egyszer van mosás, amely alig tart öt napig. A vád- lott szomszédja, *Fejlingerné* pedig szemébe mondja, hogy mikor szóló neki, miért nem nézi férje után, azt felelte: *bár megdöglene mihamarabb. Mayer* orvost is gyanúsították a faluban, hogy *Nikodém*mal viszo- nya van. Azzal az állításával szemben, hogy ő nem lőrödött férfakkal, többeket kihallgattak, akiket a vádlottnól szerelmi ajánlatokkal ostromolt. A tárgya- lást este 7 órákor holnapra halasztották.

§§ **A berlini játéklarang.** Nagy feltűnést kel- tett a tavaszszal az egész világon egy berlini játé- karang szétbontása, amelyben előkelő porosz katonatisztek óriási összegekre játszottak. Akkor több tisztet letartóztattak, akikről kiderült, hogy hamisan játszottak. Berlinből jelentik, hogy az ügy- ben ismét több tisztet és főldbirtokost hallgattak ki. Egy volt korszék, *Herzfeld* és egy volt komornyik, *Rosenstiel*, akik a *Jámborok Klubjában* szintén szere- peltek, vallomással új nyomokat jelöltek meg. *Herzfeld* és *Rosenstiel* százezer márká kölcsönt sze- reztek egy fiatal arisztokratának, aki kétszázezer márkáról szóló váltót adott róla. Ily módon azután ők is belekerültek a klub tagjai közé. De nem ját- szottak, hanem résen voltak s amikor egy játékos pénzszavába jutott, kisegítették. Ha azután a játékos- nak szerencsés volt, az összeget, persze uszora- kamattal adta vissza, ha pedig nem nyert, úgy váltót adott. Ujabbban hölgyeket is belekevernek a klub piszkos dolgába. Voltak ugyanis külön helyiségek is, ahol hölgyek játszottak. A berlini rendőrség most ebben az irányban is kutató, mert egy előkelő társad- almi állású hölgyet azzal gyanúsítanak, hogy hamis játékkal óriási összegeket nyert partnereitől.

§§ **Epilog.** A kerepesi-úti *Olympia* mulatóhely kapui régen bezáródtak már, de az ott lefolyt zajos mulatságok emléke még egyre felújul — a büntető- törvényszék előtt. Ma *Baky Miklós* földbirtokost vonta felelősségre a törvényszék *Tóth Ernő* táblai bíró elnöke alatt. *Baky* 1897. november havában oly zajos és botránysos jeleneteket rögzített az *Olympiában*, hogy az inspekciós rendőrtisztivel kénytelen volt rendőrökkel elvezettetni. E közben a meglehetősen öntudatlan földbirtokos vad ellenállást tanúsított, sőt egy őrizetlen pillanatban pofonvágt a rendőrtisztivel. E miatt ma *Námessy* kir. alügyész hatóság elleni erőszakkal vádolta és a törvényszék meghallgatva dr. *Hoffmann* Arthur védőbeszédét, egy *lónap* főhadzra és a bűnöszi költségek viselésére

ítélte *Baky Miklóst*. Az ítélet ellen a vádlott és az ügyész feleltek.

§§ **Hamis tanuk, hamis vád.** Pár év előtt *Lebovics* Albert gazdag beregmezei birtokos egy budapesti cégnél huzeszer forintot félül értékbene fát adott el. Az üzletet *Rudas Miksa* ügynök közve- titeltte, de sehogysem tudta kötlelvében megállapított jutalékát *Lebovics*tól megkapni. A dolog a tőzsdéi bíróság elő került, amely füzésre kötelezte *Lebovi- cs*ot. A beregi ur a hamis tanuzerzési módszerhez fo- lyamodott és azzal vádolva *Rudas*t, hogy meghamisí- totta a kötlevolet, büfenyítőt feljelentést tett ellene. A bünperben aztán két beregi tanu, *Davidovics* Izrael és *Feldmann* Adolf azt vallotta, hogy *Rudas* meg- kapta a pénzt. *Davidovics* meg is esküdött e vallomásra, míg *Feldmann* az utolsó pillanatban visszavonta állítását. Később aztán kiderült, hogy mindkét tanu hamisan vallott. Erre *Rudas* hamis vád és hamis tanuzás miatt tett feljelentést *Lebovics* és *Davidovics* ellen. A büntető törvényszék *Lebovi- cs*ot három és fél évi fegyházra, *Davidovics*ot pedig egy évi börtönrre ítélte. A tábla azonban mind a két vádlottat felmentette. Az ügyészség és a panasz- oztet képviselő dr. *Keszits* Antal ügyvéd a kuriához feleltek és pedig sikerrel, mert ez a fórum az első bíróság ítéletét hagyta helyben. Az ítéletet ma hirdették ki a két elítelt előtt.

§§ **A mezőúr fegyvere.** *Sztankó* István mezőúr a télen az újpesti határban tiltott helyen egy esomó subancot látott koresolyáni. Odament, hogy elker- gessze őket, de a gyerekek, amikor egyet közülök meg- fogott, megtámadták. *Sztankó* lekapta a válláról a puskát és a fiuk közé lött. A megdondolatlan lövés- nek végzetes eredmény lett, mert a serőtöltés szét- roncsolta *Tary* Gyula lábát, úgy hogy le kellett vágni. A nyomorékká lett fu ma mint panaszos áll *Sztankó*val szemben, akit a törvényszék ma *Lenk* Gyula táblai bíró elnökele alatt vont felelősségre. A tárgyaláson számos tanut hallgattak ki és a dél- utáni órákban hoztak csak ítéletet. A törvényszék *Böhm* királyi alügyész vádindítványához képest szán- dékos emberölés kísérlete miatt három évi fegyházra és 600 forint kárterítésre ítélte *Sztankót*. Az ügyész és a vádlott feleltek.

Legujabb.

Páris, június 21. Az újságok ama jelentése következtében, hogy *Lockroy Delarogue* tengerészeti tüzérségi igazgatót nyugdíjazni szándékozik, ez utóbbi táviratot intézett *Loubet* elnökhöz, mely- ben az erre vonatkozó rendelet kibocsátása ellen erőlesen tiltakozik.

Páris, június 21. *Bourgeois* este 7 órákor megjelent még egyszer *Loubet* elnöknel és vég- leg visszautasította a kormányalakítás misszióját. *Loubet* csak holnap fog másik politikai szemé- llyiséget magához hívni, valószínűleg *Waldeck- Rousseau*t, aki hír szerint hajlandó a tárgyaláso- kat új alapon ismét megkezdeni.

TÁVIRATOK.

Cseh-német összeveszés.

Praha, június 21. A *Národní Listy* igen éles cikket ír Bécs ellen, mert nemrég megtiltották ott egy szláv dalest megtartását. A cseh újság a többi közt a következőket írja: A százezer bécsi szlávnak föl kell emelnie szavát, amiért olyan kiméletlenül provokálták s megtámadták őket. Feleletük gyors és férfias legyen. A dunaparti székvárosnak meg kell rázkódnia a cseh szótól s a cseh énektől, amiként ma a cseh munkából és a cseh mozgalomból él. A szláv mulatság megtiltására azért szlávgyűléssel és mulatsággal kell felelni.

Vladimir nagyherceg a finnek közt.

Pétervárr, június 20. *Vladimir* nagyherceg a *Wyborgban*, *Helsingforsban* és *Tavastehuban* tartott katonai szemle után tegnap este *Aboba* utazott. A nagyherceg, akit a finn nép mindenütt fényesen fogadott, teljesen meg volt elégedve a csapatokkal.

Szenátor-választás Romániában.

Bukarest, június 21. Az első választótestület pótválasztásainak konzervatív és egy szabadelvű jelöltet választottak szenátorra. *Sturdza* volt szabadelvű miniszterelnök két választókerületben megbukott.

A hágai konferencia.

Hága, június 21. A békekonferencia második bizottsága tegnap teljes ülést tartott. A genfi egyez- meny rendelkezéseinek a tengeri háborúra való alkalmazásáról szóló tíz cikket elfogadták. A perza képviselő azt indítványozta, hogy a genfi egyezmény jelvénye a *vöröskereszt* helyett *fehér alapon piros nap legyen*. A tizedik cikket *Asser* németalföldi delegátus indítványára bizonyos módosításokkal fogadták el, a melyek olyan esetekről szólnak, a midőn semleges államok a hadviselő felekkel megegyeztek az egyez- meny tizedik cikkével rájuk rótt kötelezettségekre nézve. Az amerikai delegátus három törvényekket indítványozott a betegszállító hajókra vagy semleges hajókra fölvetett sábesültekről vagy haidőrtükről.

akik a harc folyamán a tengerbe estek. Ezeket az indítványokat kiadták a szerkesztő-bizottságnak. Az- után *Asser* tanár indítványára formális kivánságként kimondták, hogy rövid időn belül külön értekezlet üljön össze a genfi egyezmény revíziója végett. A bizottság a genfi egyezményre vonatkozó tíz cikk végleges elfogadása után szerkesztő-bizottságot kül- dött ki a főjegyzőkönyv kidolgozására.

Oroszország és a szultán.

Pétervár, június 21. Az orosz nagykövet mult szombaton kihallgatáson volt a szultánnal. A kihall- gatás sokáig tartott és nagyon komoly volt. A nagy- követ szóba hozta a legujabb örmény mészárlistát. A szultán megígérte, hogy szigorú vizsgálatot fog indítani.

Konstantinápoly, június 21. *Szinovjev* orosz nagykövet tegnap meglátogatta *Tevfik* basa külügy- minisztert és újra szóba hozta az örmény emigránsok ügyét, amelyről a szultánnal volt tegnapelőtti kihall- gatása során nem volt szó. Az orosz kormány most is ragaszkodik az emigránsok hazaszállításához és nyilván a bitliszi kurdok legutóbbi kihágásai kö- vetkeztében még határozottabban követeli, hogy az inséges emigránsok jövőjét olyképpen biztosítsák, hogy visszaadják ingatlanait, amelyeket időközben a kurdok foglaltak el. Minthogy ennek a követelés- nek a végrehajtása sok nehézséggel jár, az emig- ránsok érdekében és a kaukázusi tartományi ható- ság nagy kiadási dolgában folyó tárgyalás valószí- nűleg soká fog elhúzódni.

A török-szerb határvillongás.

Konstantinápoly, június 21. Az *Agence de Con- stantinople* konstatálja, hogy hivatalos török körökben a török szerb határon történt legutóbbi események- ről szóló belgrádi jelentésekkel szemben ragaszkod- nak ahhoz az állításához, hogy török területről nem intézetett támadás szerb terület ellen, legkevésbé pedig a rendes török katonaság állított részvétele mellett. Különbözőben az ügy megvizsgálásával megbízott biztosai mindkét félnek már a helyszínre érkeztek és a két kormány kitünő viszonya biztosítékának, hogy a felelősségeket részrehajlatlanul megállapítják és a vétkeket a törvény teljes szigorával meg- büntetik.

Közgazdasági táviratok.

Récs, június 21. Az osztrák-magyar monárkia külkereskedelméről szóló hivatalos statisztikai jelen- tés szerint a behozatal május hónapban 64.7 millió forintra rugott, (13.8 millió forinttal kevesebb, mint 1898. májusában) a kivitel 71.9 millió forintra rugott, (7 millió forinttal több, mint 1898. májusban.) E sze- rint május órá a kereskedelmi mérlegben 7.2 millió- nyi aktívum mutatkozik az előző év 13.6 millió forintnyi passzívuma ellenében. 1899. januárjától be- zárólag májusig a behozatal 336.9 millió forintra rugott (25.5 millió forint csökkenés az előző év ugyanez időszakához képest), a kivitel 354 millió forintra rugott (53.4 forint emelkedés). A kereske- delmi mérlegben tehát 20.1 millió forintnyi aktívum mutatkozik, az előző év 58.8 millió forintnyi passzi- vuma ellenében.

Bécs, június 21. A bécsi közdekamara ma tartott teljes ülésén adótechnikai okokból a magyar cukoripar-részvénytársaság részvényeinek kötési egy- ségét, amely eddig 10 darab volt, öt darabra szállí- totta le.

Berlin, június 21. (*Gabonapiac*.) Az amerikai tőzsdék lanyha irányzatára buza 1/4 márkával ol- csóbb. Rozs és zab tartott.

London, június 21. (*Gabonapiac*.) Az irányzat általában bagyadt. Az árak változatlanok. A vidéki piacok részben 6 p.-vel drágábban jegyeztek. Városi liszt 23 sh. 6 p., 28 sh., repceolaj 21 sh. 7 p., tenzéri 18 sh. 9 p. (eladók.) Behoztak hétfő óta 30,000 q búzát, 10,000 q árpat és 40,000 q zabot. Az idő borus és esős.

Amsterdam, június 21. A Németalföldi bank a bankamatlábát 2/2%-ról 3%-ra emelte.

Berlin, június 21. (*A Budapesti Napló* tudósító- jának távirata.) *Esti forgalom*. Négyezszázalékos magyar aranyjárdék 99.46. Magyar koronajárdék ——. Osztrák hitelrezevény 221.75. Osztrák-magyar állam- vasut 148.—. Déli vasut 30.40. Északnyugati vasut ——. Elbavögyi vasut ——. Orosz bankjeg- y ——. (Ultimeo) Lombard ——.

Frankfurt, június 21. Árfolyamok májusra. (*A Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forga- lom*. Osztrák hitelrezevény 221.60. Osztrák-magyar államvasut 148.70. Déli vasut 30.40. Osztrák arany ——. Olasz járadék 94.60. Laura-kohó 286.10. Harpeni 205.75. Discont ——. Alpesi ——. Bécsi bankjegyesület ——.

New York, június 21. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* júliusra 81.—, szeptemberre 80.%, decemberre 82.4%. *Tengeri* júliusra 40.1/2.

Chicago, június 21. *Buza* júliusra 74.%. *Tengeri* júliusra 84.%,

KÜLÖNFELEK.

Őszszel, ha hullanak . . .

Őszszel, ha hullnak a falevelek,
S keresve sírom jössz a temetőbe,
Egy csöndes zugban ottan megleled,
Virágokkal lesz gazdagod benőve.

Őh tépj belőlük ékeül hajadnak,
Hisz porladozó szívemből fakadnak,

Dalaim ők, amiket meg nem irtam,
És könnyeim, amiket el nem sirtam.

Lorenzo Stecchetti.

+ **Offenbach ünneplése.** Offenbach tudvalevőleg csillapíthatatlanul szomjazta a sikert és hiúsága miatt néhányszor rossz perceket kellett átélnie. Barátaival egyszer lefelé hajóztak a Rajnára. Ugyanazon a hajón volt, a nélkül, hogy Offenbachnak erről tudomása lett volna, a nassau herceg is. A gőzös megérkezett, a parton óriás néptömeg tolongott, amely a közeledő hajót nagy üdvözléssel fogadta, a zenekar pedig egy Offenbach-indulót fújt. A hajó kikötött. Ugyanakkor Offenbach odament a fedélzetre, integet, integet a kalapjával és így szól a kísérőkhöz:

— Mégis csak szép, hogy így fogadnak.

De ebben a pillanatban hozzá lép a herceg adjutánsa és azt mondja neki:

— Adjon helyet, hogy ő fensége kiszállhasson! . . .

Egyszer megígérte Offenbach a barátainak, hogy meglátogatja őket Etretatban.

A fogadóban várták a barátai.

— Fogadjuk a maéstrót fényesen! — mondotta az egyik.

A löbbi rámondta, hogy helyes, és valamelyiküknek a fegyvergyűjteményéből csakhamar vagy két tücat embert láttak el alabárdal. Tisztelet is adott az alabárdosok mellé, s az egy csacsira ült rá, kezében tartva a kaszinó zászlaját. Egy műkedvelő tűzijátékoszt a fogadó erkélyére rendelték, hogy görög tüzzel és egyéb tűzijátékkal emelje a fogadás fényét — délután három órakor. Amikor aztán Offenbach kocsija megjelent a szemhatáron, egy dobos a generálmarsot verte, az alabárdosok tisztelegtek s egy öreg ur ezüst tálcaán átnyújtotta a fogadó kulcsát. Offenbach azonban, akinek sok mindenféle lelkes fogadásban volt már része, nem értette el a tréfát s a könnyekig meghatottan, remegő hangon így szólt:

— Ez tulságosan sok, tulságosan sok!

+ **Színészet Európában.** A kínaiak is szeretik a színjáratot, s ünnepies alkalmakra nagy előadásokat rendeznek. Állandó, épített színházak azonban nincsenek. A színt csak amugy bódé formára állítják fel s a nézőtöredék mindenki a teletszik le, ahova neki tetszik. Akinek módja van hozzá, bambuszpadokat is hoz magával s arra teletszik. A közönség

és a színészek közt vastag a barátság, átbeszélgetnek egymáshoz. Hanem a franciáktól mégis tanultak egy kicsit, mert a színészek csak úgy öltözködnek, vetkőznek a nyílt színben, akár a modern francia bohózatokban. Hanem a díszletek, azok nagyon egyszerűek. Ha a kínai Lohengrin azt akarja megértetni a publikumával, hogy csónakon akar elutazni, a kezével integet s utánozza az evezős mozdulatait, ha pedig azt akarja eihitetni a nézőkkel, hogy ő az égbe száll, nagyot ugrik s kiszalad az ajtón. Kosztümjeik azonban fényesek, gazdagok s drága aranyhímzéssel vannak borítva.

+ **Alagut a gibraltári szoroson át.** Berlier francia mérnök, aki a Szajna alatt épített már két alagutat, most tudvalevőleg nagyobb vállalkozásban téri a fejét, Európa és Afrika között tervez szárazföldi összeköttetést és pedig a gibraltári tengerszoroson át. Berlier szerint ennek az alagutnak a megvalósításával Franciaországnak az a nagy előnye lenne, hogy az anyaországból Spanyolországon és Marokkón át vasuton is el lehetne jutni Algirba, Marokkót pedig könnyebben hozzáférhetővé lehetne tenni az európai civilizáció számára, amelytől eddigél csaknem teljesen elzárkózott. Franciaországnak a dologból még az a haszna is volna, hogy Angliával való háborúja esetén Algirra az érintkezést az alaguton át továbbra is fenntarthatná, amit a tengeren a hatalmas angol flotta könnyen megakadályozhat. A tengerszoros a legszűkebb helyen tizenhárom kilométer széles. Itt a tenger hatszáz méter mély, ami az alagut építésére nagyon kedvezőtlen. Ez oknál fogva Berlier a tenger alatti utat tovább keletre a vakerosi öböl (Spanyolország) és Tanger (Marokkó) között akarja kiépíteni. Itt a tenger átlagos mélysége csak négy száz méter. Ily módon a két vágányra tervezett csöves alagut (Berlier rendszere) hossza a tenger alatt harminckét kilométer, az európai és afrikai oldalon szükséges lejárókkal együtt pedig negyvenegy kilométer volna huszonöt percent maximális emelkedés mellett. A kontinentális vasutakkal való összeköttetést az európai oldalon az Algésirasra és Tarifaán át vezető spanyol vonal után, az afrikai oldalon pedig a Tangertől Ceután, Tetuanon, Melillán (Marokkó) Nemoursig (Algir) építendő vasut után létesítenék, amely utóbbi vonal Tlemcennél csatlakoznék a már meglévő algiri vasuthálózatához. Ennek a vasutnak az építési költségeit kilencven millió frankkal irányozták elő. Ami magát az alagutat illeti, Berlier azt hiszi, hogy azt az ő új módszerével méterenkint három ezer frank költséggel, vagyis összesen 123 millió frankkal kiépítheti, úgy, hogy az egész vállalkozás nem kevesebb, mint 225 millió frankba kerülne. Az építési munkálatok nyolc évig tartának, minthogy Berlier felteszi, hogy évenként mindegyik oldalon két-két kilométerrel lehetne előre haladni.

REGÉNY.

A más büne.

— Amerikai detektívregény. —

Írta: JULIAN HAWTHORNE.

ELSŐ FEJEZET.

A Nolen-család.

Aki olyan szerencsés volna, hogy fején a varázssapkával, amely láthatatlanná teszi az embert, huszonnégy órát tölthetne Byrnes rendőrfelügyelő dolgozószobájában, a legkülönösebb jelenségeket figyelhetné meg. Titkosatos ajtaján minden társadalmi osztályból való emberek járnak ki s be napközben. Mindenféle rendű és rangú szépség, a tönkrementült zsebtolvajtól kezdve a leghatalmasabb milliommög, Éva lányai mindenféle sorból föl egészen a szalon elbűvölő kiralyonjéig, fiatalos és aggkor, erény és bűn, szorgalom és renyhesség, szellem és csobaság, jó és gonosz — mind ez felvonul ott hosszú, tarka menetben.

Sajátságos események kerülnek napvilágra, fantasztikus, tragikus, komikus, patetikus, romantikus történetek, csudálatos, vagy borzalmas bűntettek, mindenféle fajtájú emberi szenvedélyek — szerelem, gyűlölet, bosszuvágy, fősvénység, önmegtágadás, becsvágy és kétségbeesés, amelyben minden szenvedély, jó és rossz egyaránt megsemmisül! És micsoda arcok lépik át ezt a küszöböt végtelen sorozatban! Szépek, csufak, aggodalmasak, elégedettek, kétségbeesettek, műveltek, elaljasodottak, szellemesek és állatiasak.

És mindenkinek, aki itt megjelenik, van valami elmondani való története, valami panasza, védelme, valami célja. És miután beszéltek, újra eltűnnek, egyik a szabadságba, a másik a vizsgálati fogságba, sokan a börtönbe és némelyek a palotákba. Az emberi élet minden ellentéte fényével és árnyával megjelenik itt a rendőrfelügyelő szobájában, hogy újra elsurranjon.

Itt ül ő az íróasztalánál, vizsgál, mérlegel, határoz, kutat, tanácsol, sujt, vagy batorit, nyájas barátsággal, vagy komolyan, amint az eset megkívánja, közönyösen, keményen, szelíden, szigorúan, áthatóan és kifürkészhetetlenül. Megtud minden titkot és nem árul el egyet sem, sohasem siet és sohasem késik el, sohasem hegyél és sohasem fáradt, mindenkor türelmes és mindig gyors az elhatározásában. Sehoh a városi hatóságoknál nincs állás, amely több tapintatot, több energiát, több bátorságot és tapasztalatot kívánna, mint az övé. Engedékenynek, de kérlelhetetlennek, barátságosnak, de határozottnak, élesnek, de nem sértőnek kell lennie. Ismernie kell az emberi természet minden titkos sajátosságát, de még sem kell olyan cinikusnak lennie, hogy tagadja a jó tulajdonságait, ügyvédnek és bírónak kell lennie egyszerre, röviden, a new-yorki detektívek főnökének kell lennie. És tekintve még a többi kötelességét is, bizony nem színekúra ez.

A sok dráma és epizód közül, amit megtud, sokat nem lehet újra elbeszélni, némelyiket pedig, ha el akarja az ember beszélni, el se hínék — annyira elűnnek az emberi élet csudálatos eseményei a költészet legkülönösebb alkotásaitól! Azonkívül többet ezek közül az epizódok híjján el se lehet mondani indiskréció nélkül és a fontos körülményekkel egy, amint megtörténtek. Az ilyen történeteknek nagy az előnyük a képelet alkotásai fölött — valóságban alapulnak és nem

+ **Reklámpárba.** Amerikában, ahol a reklám legraszabb formáit találják ki, most ujabban ezt eszelték ki: Fényes egyenruhában francia katonatiszt lép a kávéháza, két-három barátja kíséretében. Lefoglalnak egy asztalt, valamit rendelnek s aztán az egyik odahozatja valamennyi francia lapot. Kis idő múlva újabb vendégek érkeznak. Ezek is katonák, csakhogy német egyenruhában.

— Hozza ide a Figarot! — szól oda a pincérnek az egyik, miután elhelyezkedtek valamelyik asztalnál.

— Bocsánat, olvassák.

— Ki olvassa?

— Annál az asztalnál, kérem.

— Mit, az a majom! Attól elveheti.

A majom szót olyan hangosan mondja a vendég, hogy az egész kávéház meghallja, természetesen az is, akire vonatkozik.

— Uram, ezért meglakol.

— Állok elébe.

— Meg fog velem verekedni.

— Akár rögtön.

A barátok közül kikerül a segéd s a következő pillanatban már a kardok is kéznél vannak. Az egész kávéház feszült figyelemmel lesi, mi fog történni.

Párba a kávéházban. Ez még az ujvilágban is szenzáció. A kávé kétségbeesetten szaladgál, de a tiszték ügyet sem vetnek rá, vetkőzni kezdenek. Sietve dobják le a kardot s a fesszes katonakabátot. S erre az egész kávéház harsány kacagásba tör ki. A két lovag ingen ugyanis nagy piros betűvel ékeskedik, hogy a legjobb vívőeszköz a Misszisszipi-gyárban készül itt és itt. A két ellenfél pedig kibékülve távozik — a legközelebbi kávéházba.

+ **Parafa-kövezés.** A párisi közmunkatanács elhatározta, hogy kísérleteket fog tenni egy új kövező anyaggal. Ennek az új anyagnak a legfontosabb alkotórésze a parafa. A parafát apróra tördelve aszfalt közé keverik és óriási nyomással négyzetekbe sajtoltják. Londonban már hat évvel ezelőtt raktak ki ilyen kockákkal egy hosszú utcát. Az új kövezet rugalmas, nem szívja fel a vizet és tartósabb bármily eddig használt kövezési anyagnál. A londoni utat hat év alatt egyszer sem kellett javítani. Julius negyedikén, amikor a vízvezető csöveket javították, a felbontott kövezeten konstátálták, hogy a nagy forgalom ellenére a kövezet alig rongálódott meg.

+ **A százéves méter.** A köztársaság VII-ik évében, messidor 4-ikén (1799. június 22-ikén) adta át a Porda, Lagrange, Laplace, Monge és Condorcetből álló bizottság a normális méteregységet az új direktoriumnak. Az új métert platinából készítették s az állami levéltár épületének pincéjében őrzik. Az első kísérleteket a normál-egység megállapítására a 18-ik században tették. Érdekes, hogy Weidler az

költészetben és a tények súlyos, mélyre ható nyelvében jelennek meg.

De van hátrányuk is, amely a valóságban lévő előnyt legyőzi. Mert a tények nyakasak és csak ellenkező alkalmazzkodnak az esztetikai szerkezethez és szimmetriához. Mint a sziklatömbök a messze síkon, mindig ott törekednek napvilágra, ahol legkevésbé óhajtják őket.

Néha azonban olyan pontosan simul a természet a művészethez, hogy a történet elfogadható alakot ölt, s a következőkben egy ilyen történetről lesz szó.

De míg az események és következményeik nagyrészt megmaradtak, a személyek neve megváltozott. Mert az események még ujabb keletiek, s a bennük szereplő alakok csaknem mindannyian élnek még, néhányan közülük pedig New York legjobb társaságában forgódnak.

Bartemus Nolen neve volt egy new-yorki uri családnak, azonkívül ügyvéd tekintélyes vagyonnal. Tagja volt a püspöki egyháznak és pályája elején feleségül vett egy ugyanolyan valású és kiválóan művelt hölgyet, akinek gyöngéd jóságos volt a lelke. Házasságuk első husz esztendeje boldogan telt el. Két fiok volt, néhány esztendővel később lányuk született, Paula. Nolen tiszteletet, becsülést vivott ki magának, a fiuk jól tanultak, s később az egyetemre kerültek, a leány pedig műveltségével és szépségével olyan reményeket keltett, amelyek idők multán bőségesen teljesültek.

De egyszer csak olyan fordulat állott be, amely a tiszteletreméltó ügyvédre fenyegetővé vált. Jobb szemet betegség támadta meg, amely csakhamar átterjedt a balra is. Ez a szerencsétlenség nagy csapást mért praxisára, amelyet végre is teljesen abba kellett hagynia.

(Folytatása következik.)

emberi szem pupilláinak egymástól való távolságát akarta egységül. Hygens a másodperc-inga hosszát ajánlotta. Végre is abban állapotott meg a bizottság, hogy a föld dél-környedének tizmilliomodrésze lesz a mértékegység. A mérőegységet azonban csak fassanaként fogadták el Európa különböző népei; így: Franciaország 1839-ben, Olaszország 1849-ben, Németország 1872-ben, Ausztria és Magyarország 1876-ban.

Paris gyomra. A napokban jelent meg az 1898-ik évi hivatalos statisztika Paris fogyasztásáról. E statisztika szerint Paris elfogyasztott 1898-ban 161,071,479 kilogramm marha- és borjухust, 5,256,400 kilogramm lóhúst, 20,195,258 kilogramm szárnyast, 2,021,726 kilogramm vadhúst. Megettek 21,662,748 kilogramm vaját és 538,299,120 darab tojást. Megittak 4,494,632 hektoliter bort és 204,805 hektoliter alkoholt.

Híres jelmondatok.
Ausztria: A. E. I. O. U. Első jelentése: Austrorum est imperare orbi universo. (Ausztria kormányozza a világot.) Második jelentése: Aquila electa Jovis omnia vincit. (Jupiter választott sasmadara mindent legyőz.)

Bajorország: Gerech und beharrlich. (Igazságos és kitartó.)

Belgium: L'union fait la force. (Egyesülésben van az erő.)

Dánia: Dominus mihi adjutor. (Az Úr az én segítségem.)

Spanyolország: V. Károly. Nec plus ultra. (Ne tovább.) — II. Fülöp: Ut quiescat altus Dominus mihi adjutor. (Akivel Isten, az nyugodt lehet.)

Franciaország: Dieu protège la France. (Isten őrködik Franciaországra felett.)

Angolország: Dieu et mon Droit. (Isten és jog.)

Irorság: Erin go bruh. (Irorság mindenekelőtt.)

Svéd- és Norvégország: Droit et verité. (Jog és igazság.)

Törökország: Allah! Allah!

Modern jelmondatok:
Rachel: Tout ou rien. (Minden vagy semmi.)
Marie Laurent: Bien faire et laissez dire. (Tegy jót és ne törődj a világgal.) Sarah Bernhard: Quand mème! (Csak azért is.)
Réjane: Je ne crains que ce que j'aime. (Csak attól félek, amit szeretek.)

KÖZGAZDASÁG.
Ipar és kereskedelem.
A részletgyűletek. A kereskedelmi minisztériumban már elkészült a részletgyűletekről szóló törvénytervezet és a miniszter már az őszszel szándé-

kozik a javaslatot a parlament elé terjeszteni. A tervezet főbb intézkedései a következők:

A vevőnek jogában áll bizonyos határidőn belül a megvett áru minőségé ellen kifogást emelni és az ügylet bírói megsemmisítését kérni. A bíróság szakértők meghallgatása után az ügylet megsemmisíti, az eladó tartozik a már megfizetett vételár a vevőnek, az áru visszaadása ellenében, visszafizetni. Ha a vevő a megvett árut nem eredeti állapotában adja vissza, az eladó a használatát, illetve értékcsökkenés fejében, megfelelő kárpótlást követelhet, mely a visszafizetendő vételárból egyezség, vagy bírói ítélet alapján levonható. Oly kikötésnek, hogy a megvett áru a vételár teljes megfizetéséig, az eladó tulajdona marad, az új törvény helyt engnd, de ez a kikötés írásba foglalandó és az okmány-másolat a vevőnek átadandó. A teljesített részletfizetések visszatartásait azonban az esetben sem lehet kikötni, ha az eladó az árut a részletek pontos fizetésének elmulasztása miatt visszaveszi; a már lefizetett vételárból csak azt az összeget tarthatja vissza, mely az ügylet létrejöttékor használati díj fejében kikötöttet, vagy e részbeni megegyezés hiányában bíróság megállapítottat. Az egyes részletek fedezésére az eladó a vevőtől váltott nem követelhet, ha pedig az egész vételárat váltóval fedezik, az ügylet megszűnik részletügylet lenni. A vevő a részletfizetésre vett árut köteles megőrizni s ha azt, mielőtt a teljes vételár lefizette volna, megrongálja, vagy tovább adja, idegen vagyon megrongálása, illetve sikasztás vétségét követi el.

A tőzsdé belépti díja. A tőzsdetanács határozata következtében a tőzsdé belépti díját a mai naptól kezdve egy forintról három forintra emelte fel.

Az Anker Élet- és Járadékbiztosító-Társaságnál (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, VI. kerület, Deák-tér, Anker-udvar) 1899. május havában benyújtottak 844 ajánlatot, 2,389,635 forint biztosított összegre és kiállítottak 756 kötvényt 2,149,440 forint összegre. — A befolyt díjak összege 538,871 forint — krajcár, a kifizetett károké 51,740 forint — krajcár. — A 5 havi időszak alatt benyújtott 4456 ajánlat 12,256,386 forint — krajcárra és kiállítottak 4043 kötvényt 11,006,064 forint — krajcárért. Díjakért bevételt 3,463,617 forint — krajcár. Károkért kifizetett 518,564 forint — krajcár. — A haláleseti biztosításoknál a osztaletkértv szerint a nyeresémény-osalzék az elmúlt évben az évi díj 25 százalékát tette ki. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál B osztaletkértv szerint az összes befizetett díjak 3 százalékát fizetett ki nyeresémény-osalzék gyanánt. — A társaság vagyona 1898. december 31-én 65 millió forint. Biztosítási állomány 243 millió forint. Eddigi kifizetések összege 103 millió forint.

Beszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapest 17.— forint pénzben, 17.25 forint áruban. Bécsben a kontingentál készáru 18.40 forint pénzben, 18.60 forint áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár arjevessése 1899. június 19-én. Készlet 125 darab. Érkezett 515 darab. Összesen: 640 darab. Eladatott 486 darab. Maradt 154 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 46—47— krajcárig. 220—280 kgr. sulyban 45—47— krajcárig, 320—380 kgr. sulyban 43—46— krig. Öreg nehéz páronkint 400—560 kilós — krajcárig. Malaoc — 30 krajcárig kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátözsdé.

Budapest, június 21.
A vevők, valamint az eladók tartózkodó álláspontot foglaltak. Az irányzat lanyha lett és a forgalomba került 7000 métermázsza buzáat csak 5—10 krajcár árengedéssel adhatták el. Rozsban 1000 métermázsát tett ki a forgalom és az árak változatlanok maradtak.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79.5 k. 10 frt 30 kr. 100 mm. 79.5 k. 10 frt 30 kr, 100 mm. 78.5 k. 10 frt 20 kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 30 kr, 100 mm. 78.5 k. 100 mm. 77.5 k. 10 forint 20 kr, 200 mm. 78.5 k. 10 frt 30 kr, 1500 mm. 77.3 k. 10 frt, 100 mm. 77.3 k. 10 forint 10 kr, 100 mm. 77 k. 10 frt 10 kr.

Pest megyei: 200 mm. 78 k. 10 frt 15 kr, 400 mm. 78 k. 10 frt 05 kr, 100 mm. 77.5 k. 100 mm. 78.5 k. 10 frt 10 kr, 100 mm. 77.5 k. 10 frt 05 kr, 150 mm. 76.5 k. 9 frt 75 kr, 130 mm. 76 k. 10 forint.

Felsőmagyarvidéki: 500 mm. 77 k. 9 frt 90 kr, 400 mm. 76.5 k. 9 frt 90 kr, 60 mm. 76.3 k. 150 mm. 73.3 k. 9 frt 75 kr, 900 mm. 74.5 k. 9 frt 70 kr.

Bánáti: 100 mm. 78 k. 10 frt 20 kr.
Bácskai: 260 mm. 73.35 k. 9 frt, 430 mm. 72.4 k. 100 mm. 71.5 k. 9 frt 60 kr.

Mind 3 hónapra.
Zab: 100 mm. 5 frt 90 kr, 100 mm. 5 frt 85 kr, 300 mm. 5 frt 85 kr.
Rozs: 200 mm. 7 frt 20 kr, 800 mm. 7 frt 15 kr.

Készpénzfizetés mellett.
A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsdé szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (6)	78 k.	9.45—9.50	76 k.	9.50—9.59	77 k.	9.60—9.70
bánsági	78 k.	9.70—9.75	79 k.	9.75—9.85	80 k.	9.85—10.05
tiszavidéki	78 k.	9.60—9.65	79 k.	9.70—9.75	80 k.	9.80—9.95
pestvidéki	78 k.	9.95—10	79 k.	10—10.10	80 k.	10.10—10.20
fejmegyeyei	78 k.	9.50—9.55	79 k.	9.60—9.70	80 k.	9.70—9.85
bácskai	78 k.	9.85—9.90	79 k.	9.90—10	80 k.	10—10.10
román	78 k.	9.85—9.90	79 k.	9.95—9.95	80 k.	9.90—10
szerb	78 k.	9.90—9.95	79 k.	9.95—9.95	80 k.	9.70—9.75
bolgár	78 k.	9.75—9.80	79 k.	9.80—9.80	80 k.	9.80—9.80
Rozs	(6) 1 r.	70—72 k.	7.25—7.40	11 r.	—	7.10—7.20
Árpa	(6) 1 tal.	60—62 k.	6.15—6.35	ágnál	62—64 k.	6.30—6.40
Zab	(6) sórtész.	64—68 k.	6.60—	vald	—	6.50—7
Tengeri (új) búza	—	30—41 k.	5.25—	(6)	—	5.50—5.80
Tengeri (új) búza	—	—	4.50—4.60	(6)	—	—
Répe	—	—	11.60—12	másn.	—	—
Pénzben	(6)	—	4.15—4.45	(új) búza	—	—

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	9.30—9.34—9.28—9.40—9.41—9.43
Rozs októberre	7.44—7.48—7.44—7.55—7.53
Zab októberre	5.69—5.78—0—
Tengeri júliusra	4.60—4.62
Tengeri augusztusra	4.69—4.72
Tengeri májusra 1900.	4.85—4.82—4.88
Répe augusztusra	13.25

Déli egy óraok a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza júniusra	9.85	pénz	9.95	áru
Buza októberre	9.41		9.42	

Tavaszi beszéd.

(7) — SZATÍRA. —
Irta: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

Oh! be szépek! be tiszták, be illatosak! Elhervad a virág? — és mért hervad el a virág? ... Oh, milyen kék és sugárzó az ég! — de elborul; — és mért borul el az ég? ... Milyen szép az élet, kívánunk élni, élni; — oh, és mégis sokszor mért szeretnénk meghalni? — Mért? És mért van bánatja, nagy bánatja az isteni Rámónak — mért?!

Hölgyeim, igazán sok furesaság van a világban, hogyha arról akar az ember beszélni, akkor valóban csak furesaság lehet beszélni. Ki tehet mindezekről?

Szép meséket kigondolni, — hiszen itt az élet; nincs szükség a kigondolásra, itt az élet, itt van, forr üstjében a kutyvalék, — igen, az élet üstjében sok fől, forr, durrog. Furesaságok... tehet valaki arról, ha a forró a vére s másoknak is az, tehetett Lukrécia arról, hogy formás dereka volt és kívánatos kebele, — ki szólhat Putifárné ellen, valószínűleg József volt a hibás és mindenestre dőre is. Mit tehetett egyebet Sára, mikor Ábrahám tehetetlen volt? És ha a régieket nem hibáztatjuk, miért akarjuk elítélni a máé, mikor éppen olyan forró a nap, a vér s éppen olyan ábrándosan néz a holdvilág.

Ah, nek Sára és Putifárné van ma, de Lukréciaé nincsenek, — nincsenek!
És ezen bántódik az isteni Rámó... Bevallom hölgyeim, ez a Rámó a legelső kertész volt, ki először ültetett virágot. Egy gyönyörű sűrű fát növelt és melléje ültetett egy szép szál virágot. Milyen gyönyörű volt ez a szál virág: sűrűs, erős és teljes szirma. Gyönyörködött benne az isteni Rámó és nem akart többet

ültetni, de csak egy tavaszon, egy nyáron gyönyörködhetett, mert a másik tavaszon már annyi virág kelt, hogy megszámlálni sem tudta. Mint az erdő moha, megszokodva és buján nőttek a virágok. A harmadik tavasz még több virágot hozott, ameddig Rámó isteni szeme látott, virág volt mindenfelé. És szomorú lett nagyon az isteni Rámó. Mért? Oh! Hölgyeim, hogyan szomorkodott volna, mikor tudta, hogy minél több virág nőtt, annál több fog elhervadni. S az isteni Rámó még is szerette az ő titkon kelt virágait, gondozta, ápolta, de valamennyire egyszerre gondja nem lehetett; így aztán gyorsan hervadtak, sápadtak a virágai. Egyszer már meg akarta semmisíteni valamennyit, de megajánlta, hanem elhatározta, hogy ha már az elhervadt, a rohadt virágok bűzét nem tudja tűrni, akkor... akkor haragjában megsemmisíti az egész kertet. Ezzel a gondolattal nézi az isteni Rámó virágait nap nap mellett sugárzó szemével és bántódik nagyon, mert látja, hogy napról-napra több virága sápad, hervad el s mindig nagyobb a romlás köztük. Némelyik virág még ép felül, de alul már rohad.

Hígyjék meg, az isteni Rámó bánatából harag lesz egyszer és akkor elpusztítja retentő módon az egész kertet!... De mit beszélék a világ végeről, mikor még a kezdetén vagyunk. A világ kezdete!... A világ almaevéssel kezdődik, akárcsak egy római ebéd végeről volna szó. És ki tudja, vajjon ére-e a világot annyit, mint egy ebéd? Valóban annak, kinek ebédelni valója nincs, annak nem érhet annyit. Nemde igaz? Akinek kettős ebéde is jut, annak két ebédet is megér, de már az oszonna árát nem merném hozzá tenni, mert hátha azt már más enné meg. Csudálatos a világ, almaevéssel kezdődik és mért épen ezzel? Hiszen ugyanazon módon kezdődhetett volna barack vagy füge evésével, hiszen mindkettő igen édes gyümölcs... ésupa véletlen!
Egy bizonyos, hogy a viláé kezdetében nagy

szerepet játszott az alma, az alma, melyet nem lett volna szabad megízlelni!...

Erről a csodálatos, édes dologról vannak nekünk meséink, miután álomlátó poéták sokat gondoltak ki róla. Egyik irt valamit a mennyet és elvesztett paradicsomról, csakhogy rosszul adta meséjének a címet, mert éppen akkor nyeretett meg a paradicsom, mikor szerinte elvesztett. Milton volt ez a poéta, ki ha nem olyan szigorú askéta, bizonyosan másképp adja a címet meséjének. Én az egészet így nevezném: „Álom az almaevésről, különös história érettek számára”... De elég, az alma kiválóbb szerepléséről tovább nem akarok szólni, világosabban tudják azt önök mindnyájan, szép hölgyeim —

Miért plagizáljam önmagam, miért mondjak mesét újat, vagy mért mondjam el a régít újra az almaevésről, melylyel ugyan most nem kezdődik a világ, mert hősnöm nem az első bátor Éva, — igazán nem kezdődik a világ, csak a Birko új sportja és ez igen jó sport. A paradicsom nincs vesztélyben; mert hát kétszer egyet elveszteni nem lehet, tehát a sport vesztélytelen!... Régi história ez, mely mindig megújul, — mindig, mig susog a lomb, énekelnek a madarak, sőt a nap; mig test marad a test s a lélek két-féle formában él... De nem beszélék tovább, nyugovóra hajol már a nap, közeledik az este, a fénylő sugarak végső csapata ott ragyog az ormk tetején s halkan suhannak el a lombosodó fák koronái fölött. Az árnyak bontogatják immár szárnyaikat, egy-egy csillag is kigyult, — a test, a lélek pihenni vágy.

A pihenő ember felett virraszt az isteni Rámó gondja, az isteni Rámóé, aki buslakodik tovább szép virágai hervadásán, — csak buslakodik, maga oka szomorúságának, minek csinált kertet és miért ültette bele azt az egy szál virágot is!!

Rozs októberre	7.53	pénz 7.55	áru
Zab októberre	5.80	" 5.82	"
Tengeri júniusra	4.59	" 4.60	"
Tengeri júliusra	4.62	" 4.63	"
Repe augusztusra	12.90	" 13.—	"

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	9.49—9.50
Rozs októberre	7.63—7.65
Tengeri júliusra	4.63—4.64
Tengeri májusra 1900	4.88—4.89
Tengeri augusztusra	0.—0.—
Zab októberre	5.80—5.81
Repe augusztusra	—

A budapesti értéktőzsde.

A külföldi tőzsdék nyugodt magatartására itt is tartott árfolyamok mellett indult az üzlet, de midőn államvasut részvényekben az exekutív eladások újból megkezdődtek, lanyhává lett az irányzat és ezek megszüntével jutott a tőzsde némi nyugodtsághoz.

A déli tőzsdén kieligítő berlini jegyzésekre meglehetősen szilárd volt a hangulat és a forgalomba került értékek némi árelőnyt tudtak elérni.

Az előtőzsde eleinte gyenge fedezésekre zárult. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 382.75—383.25. Osztrák hitelrészvény 353.25—354.25. Osztrák-magyar államvasuti részvény 342.75—343.25. Rimamurányi vasúti részvény 299.—299.50. Budapesti villamos vasút 217.50—218.—. Közúti vasut részvény 370.—370.75 forinton.

A déli tőzsde javult. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 383.25—384.—. Osztrák hitelrészvény 353.75—354.50. Osztrák magyar államvasut 344.50—345.50. Jelzálogbank részvény 244.25—244.75. Déli vasut 68.—. Közúti vasut részvény 370.—370.50 forinton.

Az utőtőzsde irányzata mérsékelt forgalom mellett szilárd maradt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 354.40—354.95. Magyar hitelrészvény 383.50—384.—. Osztrák-magyar államvasut 345.25—347.—. Rimamurányi vasúti részvény 300.75 forinton.

Délutáni zárlat: Osztrák hitelrészvény 354.90 forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	387.—
Osztrák hitelintézet	357.—
Hazai bank r. t.	113.—
Pesti m. kereskedelmi bank	1425.—
Egy. Budap. főv. takarékpénztár	1186.—
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	775.—
Salgó-Tarjánai közszabánya	328.—
Magyar cukoripar r. t.	1079.—
Villamos vasut részvény	292.—

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremaz: lucerna 36.—40.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 26.—28.— forint, Vörös erdőnyi Vörös bányási forint. Középszemű 31.—35.—. Nagyszemű 35.—39.—. Disznózsír: budapesti 49.50—50.— forint, vidéki frt. Táblaszalonna: légszárazított vidéki városi 4 darabos 42.—42.50 forint, 3 darabos 45.—45.50 forint, füstölt 49.50—50.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség forint, 130 darabos 10.25—10.50 forint, 100 darabos 11.75—12.25 forint, 85 darabos 14.75—15.25 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 8.75—9.— forint, 100 darabos 10.50—11.— forint, 85 darabos 14.—14.50 forint. Szilvaiz: szlavóniai forint, szerbiai forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, június 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) **Jegyzetek:** Buza május—júniusra 10.— Buza őszre 9.56. Rozs őszre 7.08. Zab őszre 6.17. Tengeri július—augusztusra 4.95.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén tartós a jobb irányzat. **A déli tőzsde** szilárdan indult. **A zárlat** szilárd.

Bécs, június 21. (Magyar értékek zárlata.) 4% arany járadék 119.10. Tiszai és szegedi kölesön sorjegy 138.—. Magyar vasúti kölesön ezüstben 100.20. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.70. Magyar leszámitoló 4% pénzváltóbank 25.—. Rimamurányi vasútrészvény 300.75. Magyar koronajáradék 96.10. 4%-os Magyar földtáherm. kötvény 95.10. Magyar hitelbank részvény 383.50. Magyar nyeremény kölesön sorjegy 160.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 134.75. Magyar kereskedelmi bank 1410.

Bécs, június 21. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3% papíráradék 100.25. 4%-os osztrák aranyjáradék 119.55. 1860-iki sorjegy 139.—. Osztrák hitelsorjegy 202.—. Angol-osztrák bank 150.25. Bécsi bankgyűlésület 289.25. Osztrák-magyar bank 917.—. Déli vasut 68.25. Dunagőzhajózási részvény

383.—. Dohányrészvény 138.25. Császári és királyi arany 5.68.—. Német bankváltók 58.95. 4 2/3% ezüst járadék 100.10. Osztrák koronajáradék 100.10. 1864-iki sorjegy 195.15. Osztrák hitelintézeti részvény 353.50. Unionbank 311.50. Osztrák Länderbank 235.50. Osztrák-magyar államvasut, 344.15. Elbavölgyi vasut 258.—. Alpesi bányarészvény 229.—. 20 frankos arany 9.53 1/2. Londoni váltóár 120.50. Bécsi Tramway 475.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, június 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A **délutáni magórforgalomban** a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 355.12 Magyar hitelrészvény 284.50. Angol-Osztrák bank 150.50 Union bank 314.50. Länderbank 237.—. bankgyűlésület 272.75. osztrák. magyar államvasut részvény 346.50. északnyugati vasut részv. 247.—. elbavölgyi vasut 261.50. dunagőzhajós részv. —. alpesi bányarészvény 234.—. májusi járadék 100.15. osztrák koronajáradék —. magyar aranyj. —. magyar koronajáradék 96.10 német birodalmi márka májusra 58.98. júniusra —. török sorjegyek 63.20. rimamurányi vasúti 30.50 déli vasut —. dohányrészvény 139.50. Napoleon d'or 9.55 1/2 Lombard 68.75.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, június 21. (Tőzsdei tudósítás.) A nyugati tőzsdék tartózkodó irányzata eleinte csak részben hatott kedvezőtlenül a nemzetközi értékekre. Belföldi befektetési papírok jól tartották magukat a 3 százalékos szász járadék közöttben álló szubszkripciója hírére, mire a tranzakcióban részes bankok emelkedtek. Bányászati értékek szilárdan arra a kildetésre, hogy a készénárakat emelik, mert a vasiparosok meliből szilárd áratok óhajtanak. Vasutak igen esondékok, amerikaiak javultak; később staatsbahn részvények Béccre emelkedtek. Vezető bankok emelkedtek, spanyolok szilárdak. Magánleszámitolási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, június 21. (Zárlat.) 4 2/3%-os papíráradék —. 4% osztrák aranyjáradék 101.25. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 96.—. Osztrák-magyar államvasut 147.50. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.50. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.10. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 105.75. Általános villamosági Edison 280.75. Gelsenkircheni 207.50. Laurakohé 265.40. 4 2/3% ezüstjáradék 99.50. 4% magyar aranyjáradék 99.60. Osztrák hitelrészvény 221.50. Déli vasut 30.40. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.10. 4% új orosz kölcsön 99.30. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 104.75. Harpeni 204.60. Az irányzat szilárd.

Hamburg, június 21. (Zárlat.) 4 2/3% ezüstjáradék 99.40. 1890. sorjegy 145.50. Déli vasut 30.75. 4% osztrák aranyjáradék 100.90. Osztrák hitelrészvény 221.60. Osztrák-magyar államvasut 148.50. Olasz járadék 94.60. 4% magyar aranyjáradék 99.35. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, június 21. (Zárlat.) 4 2/3% papíráradék —. 4% osztrák aranyjáradék 101.40. Magyar koronajáradék 95.90. Osztrák-magyar bank 153.50. Déli vasut 30.20. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.25. Bécsi bankgyűlésület 135.50. Villamos részvény 150.60. 3 1/2%-os magyar aranykölesön 53.35. 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.60. 4% magyar aranyjáradék 99.75. Osztrák hitelrészvény 221.50. Osztrák-magyar államvasut 147.50. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 169.45. Párisi váltóár 810.33. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 231.50. Az irányzat szilárd.

Páris, június 21. (Zárlat.) 3% francia járadék 101.30. Olasz járadék 95.60. Osztrák-magyar államvasut 747.—. Francia törleszt. járadék 100.67. 4% magyar aranyjáradék 102.10. Török dohányrészvény 299.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% francia járadék 102.50. Osztrák földhitelintézeti részvény 12.70. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjáradék 101.90. Ottomanbank 366.—. Párisi bankrészvény 1065. Alpesi banya részvény —. Az irányzat lanyha.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Június 21. A sertésüzlet irányzata lanyha. **A) Hízott sertések ára:** I. A) Magyar első Grandü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli súlyban) 40—40 1/2 — krajcár. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő súlyban 40—40 1/2 krajcár. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban 41 1/2—42 1/2 krajcár. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogrammig való súlyban) 42 1/2—43 — krajcár. Fialat könnyű páronkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) 43—44 — krajcár. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronkint 220—280 kilogramm súlyban — krajcár. Könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcár. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) — krajcár. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcár. — IV. Romániai eredeti (Stachel). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcár. — Könnyű (páronkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 43—44 — krajcár. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 42 1/2—43 — krajcár. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 43 1/2—44 krajcár. **Sertésleltetés a:** 1899. június 19. napján volt készlet 47,045 darab, 1899. június hó 20. napján felhajtott 711 darab, 1899. évi június 20. napján elszállított 303 darab, 1899. június 21. napjára maradt készletben 47,453 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Június 21. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium számvizsgálóknak kinevezte: Asztalos Miklós számvizsgálót és Gold István számtanácsossal címmel felruházott számvizsgálót valóságos számtanácsosokká; Stuna József, Makucz Rezső, Knapp Endre, Asztalos Géza, Ruda Győző és Hegedűs Gyula számlellenőrököt számvizsgálókká; Radványi Ödön, Porzsoló Benő, Csesezy Gyula, Richter Ferenc, Halmágyi Zoltán, Kun Aladár, Buttykay Elemér és Országh Imre számtiszteket szám-

ellenőrökké; Kecskés Győző, báró Metzger Rezső, Hartner Fülöp, Schwartz Ödön segélydíjas számgyakornokokat, Berényi Antal díjtalan számgyakornokot, Finger Alfréd és Egyed István számvizsgáló díjnokokat végleges, továbbá Vicenty Gyula magyar királyi honvéd-főhadnagyot, Mályai Jenő és. és kir. főhadnagyot és Sükösd Ferenc okleveles gyógyszerész ideiglenes minőségű számtisztekké; végül Sarlay Béla végezt gazdász és Drechsler Béla számvizsgáló díjnokok ideiglenes minőségű segélydíjas, Tichy Vilmos, Borzovics Jenő és Lipták Albert számvizsgáló díjnokok pedig ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokokká. — Az igazságügyminiszter Baróthy Zoltán nyiregyházi törvényességi joggyakorlatot alorgóvá nevezte ki. — A szombathelyi pénzügyigazgatóság Magyar Elek jogfegységedet a szombathelyi királyi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki. — A szegedi királyi főügyész Németh György fehértemplomi törvényességi foghazórt az ottani királyi ügyészséghez III. osztályú hivatalsszolgárává nevezte ki. — A budapesti ítélőtábla elnöke Fischhof Béla és Links Simon ügyvédjelölteket. Schuchter László, Nagy Miklós és Buchwald Sándor végezt joghallgatókat díjas joggyakornokokká nevezte ki. — A szegedi ítélőtábla elnöke Domány Jenő végezt joghallgató egri lakost díjas joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. Algyezői állás. a beszerzői törvény-székén 2 hét alatt. — Adótitási állásra a szabloni kir. adóhivatalnál 14 nap alatt. — Állami végrehajtói állásra a nyitrai pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. — Algyezői állásra a topánfalvi járásbírósnál 2 hét alatt. — Hivatalsszolgái állásra a honvédelmi minisztériumnál július 31-éig. — Több díjas joggyakornoki állásra a győri ítélőtábla kerülésében. — Pénzügyi kormányosi állásra a főmuni pénzügyigazgatóságnál 4 hét alatt. — Fogalmazó gyakornoki állásra a pozsonyi pénzügyigazgatóságnál 3 hét alatt. — Algyezői állásra a máramaros-szigeti kincstári ügyészségnél 3 hét alatt. — Tanári állásra a győri állami főreáliskolánál július 16-ig. — Utmosteri állásra a dévai államépítészeti hivatalnál 6 hét alatt.

Napirend.

Napló. Csütörtök, június 22. — Római katolikus: Paulin pl. — Protestáns: Paulin. — Görög-ország: (június 10.) Sándor. — Zsidó: Tham. 14. — A nap fél reggel 3 óra 47 percek. — Nyugszik este 7 óra 44 percek. — A hold fél délután 6 óra 33 percek. — Nyugszik éjjel 2 óra 15 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. **A közlekedési miniszter** fogad délután 4 órakor. **A belügyminiszter** fogad délután 4—5-ig. **A honvédelmi miniszter** fogad déli 12 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 4—5-ig. **A légiszéki elnöke** fogad délután 2 órakor. **A Vöröskereszt Egyesület** buszszáza **Darányi miniszter** fogad délután 5 órakor a miniszteriumban.

A Klotild Seregethás Egyesület választmányi ülése délután 4 órakor az új városban. **Nemzeti múzeum.** Természettajzi tára. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A Múzeum többi tára 1 korona beléző díj mellett meglekinthetők.

Nemzeti Szalon tavaszi tirlata. (Ferenciek-terc 9. szám) nyitva délelőtt 9-től este 9-ig. Beléző díj 20 kr. **Iparművészeti Múzeum** és az iparművészeti társulat állandó bazárja, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig. **Szabadalmi levéltár** (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délután fél 7 órától fél 9 óráig. **Bayetemi könyvtár** nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—5-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig. **Muzeumi könyvtár** nyitva délelőtt 9—1-ig. **A Hódolós diszpenzár** Eisenhut Ferenc örösi kör képe, látható Városliget, Andrássy út végén, reggel 6 óráttól este 5 óráig. Beléző díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. kereskedelmi történeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házipari központi bazár. Kerepesi-út 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános számkönyvtár, Kerepesi-út 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig. **Allakert** nyitva egész nap.

Vizállás.

	június 21.	június 20.		június 21.	június 20.
Ián	Schärding	1.65 1.68	Tizza	M.-Szeged	0.73 0.76
Duna	Passau	2.31 2.31	"	Tekoháza	0.50 0.50
"	Lins	0.17 0.68	"	V.-Nemény	0.2 0.2
"	Bécs	0.28 0.92	"	Tokaj	1.11 1.14
"	Pozsony	2.67 2.64	"	Tizza-Füred	1.58 1.70
"	Romárom	2.95 2.96	"	Szolnok	1.54 1.65
"	Budapest	2.20 2.38	"	Csongrád	1.40 1.30
"	Paks	1.86 1.91	"	Szeged	1.70 1.72
"	Mohács	3.28 3.13	"	Török-Bécs	1.69 1.71
"	Gombos	4.80 3.90	"	Titoll	3.18 3.23
"	Újvidék	3.37 3.35	Ónodva	Bárfa	0.80 0.84
"	Panosva	3.22 3.32	Topolya	Hóór	0.80 0.87
"	Orsova	3.47 3.56	Podgor	Zemplén	1.98 2.10
Norva	Magyarfalva	0.— 0.—	Zalota	Casspa	0.— 0.—
Vág	Zalota	0.70 0.86	Hernád	H.-Nemóti	0.82 0.88
"	Trencsén	0.57 0.48	Margita	0.40 0.40	
"	Szered	0.74 0.66	B.-Ujfalva	0.12 0.12	
Rába	Sz.-Gothárd	0.— 0.10	Casspa	0.— 0.—	
"	Sárvár	0.— 0.29	K.-Várad	0.30 0.40	
"	Győr	2.22 2.30	Belenyos	0.— 0.58	
Dráva	Pottau	0.— 0.—	Tenke	0.65 0.54	
"	Zákány	0.60 0.62	Gurabony	0.40 0.30	
"	Bacs	1.24 1.18	Borcsenő	0.82 0.10	
"	Eszék	2.34 2.13	Békás	1.20 0.94	
Mura	M.-Szordab.	0.— 0.—	Gyoma	1.44 0.90	
Szava	Zágráb	0.— 1.20	Gy.-Pénhővár	0.— 0.60	
"	Szék	3.25 4.30	Brazovka	0.70 0.69	
"	Mitrovica	4.19 4.14	Soborica	0.— 0.—	
Szamos	Deés	0.32 0.47	Arad	0.80 1.00	
"	Buzsák	0.61 0.75	Mako	1.— 1.12	
Kraana	N.-Mátyás	0.— 0.—	E.-Kostály	1.45 1.24	
Latorca	Munkács	0.62 0.69	Kiszéző	1.10 1.16	
Laborca	Homonna	0.15 0.37	Temesvár	0.66 0.46	
Ung	Ungvár	0.— 0.—	Bocskereh	0.48 0.26	

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
M. KIR. OPERAHÁZ.
NÉPSZÍNHÁZ.
MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szünet.

VIGSZÍNHÁZ.
 Csütörtök, 1899. évi június hó 22-én.
Az „Arany Kakas”.
 Bohózat 3 felv. Irták Blumenthal O. és Kadelburg G. Magyarosította Fái J. Béla.

Személyek:
 Szikra Julia Haraszthy H. Klárka Nógrády
 Fürge Antal Hegedűs Dr. Gyárfás Góth
 Dachsmayer Szathmáry Müller Tapolczai
 Erzsi Varsányi I. Flóris Gyöngvi
 Liza Rostagni Tresska Surár M.
 Horváth Gái Körmös A. Kazaliczky

Kezdete 7 1/2 órákor.
 Pénteken A férj vadászni jár. Szombaton Az „Arany Kakas.” Vasárnap A férj vadászni jár.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.
a Krisztinavárosban.
 Csütörtök, 1899. évi június hó 22-én.
 Ujházi Ede mint vendég

Vén bakancsos és fia a huszár.
 Eredeti népszimű dalokkal és táncsal 3 szakaszban. Irtá: Szigeti J. Zenéjét szerk. részben eredetileg írta: Bogrnár Ignác.
 Kezdete 7 1/2 órákor.
 Pénteken A megázott Amor. Szombaton Ujházi Ede ur vendégfelleptével Lengyel zsidó. Vasárnap d. u. Jáfet 12 felesége. Este Ujházi Ede ur vendégfelleptével Striko.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
 Csütörtök, 1899. évi június hó 22-én.
Két ember tragédiája.
 Kezdete 7 órákor.

Ős-Budavára.

Csütörtökön, június hó 22-én
Little Tich
 új alakításokkal, új kuptékkal.
 Little Tich mint Loie Fuller paródia.
 Belépő díj este 7 óráig 30 krajcár, azontul 50 kr. Mészeikét áru belépő jegyek a dohánytőlcsédékben.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.
 A mulató 18 fokra szellőztetve van.
 Kezdete 1/2 órákor, vége 12 órákor.
Ma vendégszereplése
Blasel Károly urnak
 a Theater an der Wienből az 1 felvonásos énekes bohózatban
Lord Bebbis als Tante.
 Továbbá szenzációs sikere a párisi beautéknak
„La belle Jane Valdér”
 az 5 szecesszionisztikus, plasztikus állásaiban.
 Hatásos sikere
Miss Charmion-nak
 egyetlen és felülmulhatlan előadásában:
 „Levetkőzés a levegőben” vagy „Egy bondoirjelenet a léghintán.”
 Az újkor legdivatosabb, legpikánsabb és legbájosabb látványossága, egymint az ujonnan szerződött műorok.

Tavaszi és nyári évad 1899.
Valódi brünni szövetek
 Egy 3-10 méter hosszú szelvény, elegánsabb teljes férfitöltőzetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak 10.- frt legeslegfinomabb) valódi grap-juból

Egy szelvényt szalon-töltőhöz 10.- frtért, valamint felöltő-szövetet, turista-jelent, legfinomabb kammernokai szálit ill gyári árakon a legjobb hímzőnek és szőlőnek olismert postó gyáraktár

Stiegel-Imhof Brünnen.
 Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszállításáért kezeskedünk.
 A magánvendégek, aki a szöveteket közvetlenül a fenti cégnél a gyár székelyén megrendeli, előnyait jelentősen megkapják.

Zongora

termekben
 Kossuth Lajos-utca 22.
 (Károly-körút sarkán.)
 Zenepalota.

a legjobb zongorák hírvé
 Allandó dus választékban

ERARD

híres párisi és londoni zongoragyár (szállítója az angol királyi udvarnak és az egész királyi családnak) egyedüli képviselője valamint a **FEURICH** (a szász királyi udv. szállítója) világhírű zongoráknak mely gyártmány minden más zongorát messzeszárnyal — kizárólagos képviselője.

Sternberg Armin és Testv.
 hangszer-gyár cs. és kir. udv. szállítók
Zongora-termek:
 Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sarkán.)
 Zenepalota.

40582. VIII/2.

Borárverési hirdetmény.

A tarcali m. kir. vincellériskola s a vele kapcsolatos állami szőlőtelepek több évi termésű borai

folyó évi július hó 3-án délelőtt 10 órákor

kezdődő nyilvános szóbeli árverésen eladásra boesáttatnak.

Az árverelők kötelesek a megvenni szándékolt borkészlet kikiáltási árának 5 százalékát az árverelés megkezdése előtt a vincellériskola igazgatóságához bántatpénzzel letenni.

A borok minőség és termelési hely szerint csoportosítva árvereztetnek el. Az egész eladó készlet 650 hl., becsértéke hektoliterenként 16 és 70 forint között váltakozik. A borok cukor-, szesz- és savtartalomra elemeze vannak.

Az árak hordó nélkül értendők; a hordók hektoliterje 2 frt 60 krral számíttatik.

Az árverés megkezdése előtt írásbeli zárt ajánlatok is adhatók be, melyekhez szintén 5 százalék bántatpénz csatolandó.

Az eladandó borok az alant irt igazgatóságnál való egyszerű jelentkezés mellett előzőleg is megizlelhetők. Ugyanonnán bővebb felvilágosítások szerzhetők.

Tarcalon, 1899. június hóban.

A m. kir. vincellériskola igazgatósága.

A Kőbányai Királysörfőző
 Dr. Korányi és Dr. Kétyl egyetemi tanár urak által gyógycélokra ajánlott

GOLIÁT MALÁTASÖRÉ

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavaroknál, gyengeségben stb. kiváló sikerrel használhatók és egyttal **Legkellemebb üdítő ital.**
 Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállítva: nagy palack 19 kr, kis palack 18 kr, fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállítmány 30 palack.
 Betét: nagy ládákért: 1 frt 80 kr, kis ládákért: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr, mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltattik.
 Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utca 40. és a vidéki raktáraknál.
 Budapestben kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Katona-ügyekben

legjobbban, leggyorsabban és legolcsóbban eljárás elintézés **reklamációkat,** megszeres utleveleket, idé előtti névelőre engedélyeket, eljár a tiszt urak és önkéntesek összes személyes ügyeiben stb. A Dominke János v. ezás. és kir. százados tulajdonát képező **KATONAÜGYI IRODA**
 Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

20% engedmény!
Játékkárók
 a hársfai I. magyar maché-
Maugsch F.
 Budapest, Erzsébet-tér 18. sz. (Sas-tér melletti).
 Legújabb külföldi játékok, legújabb gyártmányoknak egyedüli beszerzési forrása.
20% engedmény!

Elismert legjobb mosószer

LESSIVE PHÉNIX

J. Picot szabadalma, Páris.
 55 éremmel kitüntetve.

Fehérneműmosásra egymagában szappan nélkül, szóda, hamu és chlor nélkül! Lessive Phénix mindent legjobban mos!

G y á r a k:
 Páris,
 Bordeaux,
 Montreal (Canada)
 Chatelineau (Belgium)
 Szent-Pétervár
 Köln-Ehrenfeld
 Vác.
Chlor és kén nélkül!

Budapesti főraktár: **Salamon H., VII., Károly-körút 17.**

Lessive Phénix

kapható Magyarország minden fűszerkereskedésében és droguistájánál. Csomagokban fenti rajz szerint árusítottak.
 Bndapesti főképviseleség: **Lövy D., VII., Dob-ut. 84.**
Gyár: Osztr.-Magyar Monarchia részére: Vác.

Hirdetmény.

(Az osztrák-magyar személyi forgalomban 1898. évi január 1-től érvényes díjszabás hoz f. é. június 1-től való érvényességgel kihirdetett I. pótlék csak f. é. július 1-től lép életbe. Budapest, 1899. évi június hó 12-én.
 Az igazgatóság. (Utány. nem díjazt.)

Hotel „zur goldenen Birne“

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legszebb fekvésű szálló, ujonnan kényelmesen berendezve.
HUTTER J., tulajdonos.

Fényképező készülékek
 (kerékpárosoknak is) minden árban.
 Ismert pillanat felvételeink a napi eseményekről legjobb anyagot tesznek készülékeink minőségéről.
Lechner F. (Müller Vilma.)
 cs. és kir. udv. fényképező kellékek gyára.
 Bécs, Graben 31. (Műszalosság.) (Szork. műhely.)

Minden szó egyszeri beiktatása post...
betűkből 2 kr.immel ellátottá hi...
zetésekkért külön 30 kr. kincstári...
bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad fel...
világosítást a kiadóhivatal: József...
körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés szálát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

József-körút 18.

Bréuer névrek. Teréz-körút

Deutsches Miksáné, Andrásy-utca 38.

Schwartz hirdetői iroda

Sopronyi V. dohány-nagy-tözsde

Pintyőke.

Remény

János

G. 23.

Örömprevese váltalak

D. F.

Egy betegsége

Városligetben

Jógalapvizsgákra

A Sárga Dominó.

PRÉVOST MARCEL.

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

COPYING OFFICE.

Bármínemű írás-munkákat, leírásokat, sokszorosításokat és fordításokat minden nyelven, ugymint gyorsírói v. fonográf felvételeket elvállal a „YOST”-írógép r. t. Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

Azonnal olesón kiadó nagyon szépen berendezett külön bejárattal szalon hálósózával uraknak vagy hölgyeknek.

Kiadó szoba a Kerepesi-uton a Népszínház szomszédságában egy csinosan burtozott, két ablakos, tágas és világos, teljesen féregmentes szoba, tágas előszobával és külön bejárattal a lépcsőházból különösen kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2251

Vasalónó elvállal hálósózában és házonkívül vasalást. Cim a kiadóhivatalban. 2366

Házmester fiatal gyermektelen házaspár, kaulóképes, épület- és műszaki alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Villa részletfizetésre, az Újpest-Palotai állomás és a villamos vasút között, a közepes közepes jutányos áron azonnal átvehető. A 4 szoba, fürdő és gyermekszobával kívül szép nagy gyümölcsös és virágkert is tartozik hozzá. Cim a kiadóhivatalban. 2340

Megay Bohémé-törtélete a torkát királyi 1 frt 25 kr. beklüde után Megay Róbert cseksú Miskolcon megküldi önnök bérmentesen. Kapható Budapesten Szemes Ede és kir. udvari szállító és Szimon István uraknál. Budán Gaizler Béla, udvari szállító. Aradon Fejér Gyula és Ring Zeig. Szombathelyen Kikker János, Fehértemplom Stefanovic János, Nagyváradon Kádár János uraknál. 4429

Városligetben vagy Budán nyaralóban butorozott szobát keres intelligens nő. Ajánlatok szobát jellegű alát kértnek. 4496

Jógalapvizsgákra és szigorlatokra előkészít. Sikeres garantirova. Cim a kiadóhivatalban. 2381

Öppen most jel ent meg A Sárga Dominó.

PRÉVOST MARCEL. Fordította: Dr. Bethlen Oskár. Ara: 50 krajcar.

Butorozott a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. Budapest, József-körút 18. szám. 4493

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Butorozott

Bármínó

csontbántalmak, hasogatóssok, szagpatások, derékfájás, csusz, közszenyben szenvedők vegyenek 80 krajcárért Erényi-féle „Nervint”.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 kr.ért Réthy-féle petemé-fügekortát.

Elutazás miatt egy teljes szoba- és konyhaberendezés, ruhák, függönyök stb. olcsón eladó. Ferenc-utca 5 sz. II. 18. 4480

Csinos fiatal leány alkalmazást keres mint előírású csemegé-üzletbe. Cim a kiadóhivatalban. 2373

Cukrászdába ajánljuk szolid csinos fiatal leány előírású csemegé-üzletbe vagy pénztárhoz. Cim a kiadóhivatalban. 2371

Szolid jó családból való fiatal leány ajánljuk urali családhoz gyermeknek mellé. Cim a kiadóhivatalban. 2372

Nevelőnő keres 13 éves kisasszonyhoz csinos vidéki városba 300 frt évi fizetésért, francia nyelv és zongorakutatás is kívántatik. Ajánlatokat kérek „Bihar” jelleggel e laphoz, hol a cim is meg tudható. 2339

Egy csinosan butorozott szoba egy gyermekkel családnál a Lipót-körút és Andrásy-ut közepében azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2365

Égyes szabónő ajánljuk házba és házon kívül is mérsékelt díjazásért. Cim a kiadóhivatalban. 2341

Legelősebb és legjobb szakácskönyv!! Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadás. Irt: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett csak 1 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. József-körút 18.

Saison! beállítva figyelmötzetem a n. é. közönséget azon szép és jó új berendezés, hogy nálam darabonként 1 forintért lehet szép és elegáns kidolgozott Makart-fényképek készíttetni. Hölgyeket vagyok bátor figyelmeztetni, hogy világos ruhákban is tökéletes sikerült képeket készítek. Vidéki fényképek után nagyitások lelkiszeretes kivitelben jutányos áron elkészíttetnek. WAITZNER fényképész. Budapest, Erzsébet-körút 20. szám.

Könnyű fizetési feltételek! Diszes, olcsó vasbutorok, gyermekkosci, gyermekágyak, ruganyos acélsórony-ágybetétek, afrikai és löszor-matracok, paplanok, szövétfüggönyök, ágy- és asztaltörtek, kárpított fa-butorok, tukrók, és függőlámpák kaphatók Pápai és Nánán gyárosknál. Budapest, VI. Andrásy-ut 2. (Fenclere-palota). Vidékre és helyben részletfizetésre is szolgálunk minden árfolyamolás nélkül. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Férfi-ruhák:

Felöltő 9 frt, London költöny 15 frt, Havelok 8 frt, Kerék páröltöny 10 f.

Rothberger Jakab és kir. udvari szállítóhivatal Budapestben, IV. váci-utca 23.

Használt ruhák ujra kieserítetnek és a legmagasabb árban beszámítanak.

Magy. kir. Államv. igazg. 92414/C. II.

Hirdetmény. Keletnémet-magyar vasuti kötékek. Nyomdaihaba helyesbítés.

A folyó évi június hó 1-ével életbe lépett áru-díjszabás II. rész, 1. füzetének 191. oldalán a 17. sz. kivételével díjszabás táblájának utolsó rovatában a Mitrovic-Szárvapart-sprotaiai viszonylatokra nézve fennálló díjtételt ezenen 353-r helyesbítetik és azonnal érvényes. Budapest, 1899. jun. 10.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utány. nem díjaztatik.)

Givasóink figyelmébe!

MIRJAM

Dr. KISS ARNOLD. Remek nyelvezettel nők számára írott magyar nyelvű zsidó

Imádságos Könyv. ARA: Vásonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrötésben 3 frt 50 kr. Bőrötésben, igen díszes csattal 6 frt. Csont-utánzatú kötés 3 frt 50 kr. Elefántcsont kötés, igen díszes 6 frt.

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18. szám.

Olesó arany és ezüstfeladás, részletfizetésre is, valamint a legjobb ék szerzők, u. m.: arany férfi láncok, grammja 95 kr., arany férfőrök 15 frt., arany női övek 10 forint, gémántgyűrűk, fűbevalók, broszitok, 6 frt 50 kr. től kezdve.

12 darab valódi ezüst érvesszők 6 frt 25 kr., étközös-szörvények 12 személyre 140 frt. 6 személyre 75 frtól kezdve.

Girandolák, gyertyatartók, ládek és a szertmába vágó cikkek grammja 6 kr., minden darab hivatalos fémjelzéssel van ellátva. Veszünk zálogbázis cédlakat.

Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Városház-tér 9. (Harris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

10 frtal lakótárs. Kerestékileg alkoss alkoss, külön bejárattal szobába egy intell. ur mellé egy vagy két ur szobátársul havonta 10 frt lakbér mellett a szoba bérmentve perben elfoglalható. Cim a kiadóhivatalban. 2344

Hölgyeim.

Sajnálatos, hogy a t. hölgyek nem idejében látnak az ar-ánoláshoz, mielőtt a napugrakar v. szél káros hatást idéznek elő, pedig mily kicsiny dologból áll szép fehér, tiszta arcal bírn. Nem esadálom, ha a t. hölgyek, a sok hirdett és ajánlott arcaléremekből nem bírnak választani. Legyenek teljes bizalommal hozzám, kísértsék meg csak egyszer Mille Fleurs-Crémét, meg vagy győződve, hogy céljukat elérik. — Mille-Fleurs-Crème próbatégy 50 kr. könyvvel; Mille-Fleurs-poudre, fehér, róza v. creol (barának), 1 doboz 60 kr., szappan 40 kr. Főraktár: Török József győgytár, Király-utca 12. — Továbbá csak nálam kapható a Mille Fleurs-hajvíz, mely bármily ősz hajnak 1/2 óra alatt eredeti szinét visszaadja, 2 üveg 3 frt utasítással, (2 hölg elegendő), fekete, barna és arany-szőkébe kapható. Nem elégé ajánlhatom a t. hölgyeknek a homlokötőt, mely rövid ideig használat után a redőket végképp kismítja, a homlokot fehér, szép formára változtatja. Egy üveg 1 frt 50 kr. utasítással. Mily kellemetlen és rut a szőr az arcon vagy ajk körül, ezt fájdalom nélkül egy pillanat alatt eltávolíthatjuk az általam küldött próba tégelyvel 60 kr. utasítással. Vörös kezeket v. ha még oly elhanyagoltak is, képzásimál által gyönyörű fehér puhává változik. 1 próbatégy 35 kr. utasítással. Számos elismeréstestekkel bünyíthetom felsorolt cikkekim bámulatos hatású, melyekért és biztos eredményért kezdekem. — Utánvéttellel akár itt Budapestben, vagy bárhol a külföld. MANDL, I.D.A. Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12. sz.

Két ur keres intelligens családnál elegánsan butorozott két szobát első vagy másodí emeleten lehetőleg fűrészőszobával. Ajánlatok „Julius” jellegű alát a kiadóhivatalba kéretnek. 2376

Nagyon szépen butorozott szalon kényelmes hálószobával együtt, mely két személynek is alkalmas, teljesen kálumbefáratu, féregmentes és tiszta, egykét urnak vagy hölgynek azonnal kiadó. Vidékről jövőknak is. Cim a kiadóhivatalban. 2290

Valódi külföldi borok!! A legjobb minőségű külföldi borok árusításának vállaltam el a fővárosi képviselőtestület. Korcsmárosok, vendéglősök, szállatócok, kereskedők és magánfogyasztók a saját hasznukat látják, ha egy próba megrendeléssel kísérletet tesznek. Az árak jutányosak; a kintűnő minőség s a mai mostoha viszonyok mellett szinte potom árban kaphatók a Valódi külföldi borok! A címet akár szóbeli, akár írásbeli kérdézőkördésre megmondja a Budapesti Napló kiadóhivatala.

Valódi külföldi borok!! 2348

Kárpit-raktárak

Franzke János Főüzlet: Kerepesi-ut 6. Fiókiüzlet: Irányi-ut 25.

Ajánlja nagy raktárát bel-és külföldi kárpitokból; kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és utányosan elvégzi.

Szabadalmakat

kieszközi és értékesít minden államban Weisz M. Miklós oklev. gépészmérnök szabadalmi és műszaki irodája Budapest, V. Bécsi-ut 6.

Hol kapható a valódi készítő por kilogrammja 40 kr. és csiszolóvasszuszletek kilogrammja 80 kr. Kapható RAPOLD BUDAPESTEN, Király-utca 21. sz. a.

Legelősebb, legszebb vizsgálati jutalomkönyvek. Filléres könyvtár. Egy-egy kötet ára 25 kr.

Elbeszélések, tört. elbesz., mesék, regék, versek, felhívások és leányoknak. A kötetek igen szépen, mutatósan vannak bekötve és úgy a tartalom, mint pedig kiállítás és ár tekintetében páratlanok a maguk nemében.

Szerkesztő: Pósa Lajos. 20-28. Malonyal D. A Nilus országából. Sok képpel ... 75 kr. 29. Herman Ottóné. Sok vers, sok kép Gyerekek-ről-gyerekeknek. 25 kr. 30. Kacziányi Odón. Három ajándék. Sok képpel ... 25 kr. 31. Tábori Robertné Hét mese ... 25 kr. 32. Sebők Gyula. Eger a kaszárnyában. Sok képpel ... 25 kr. 33. Tábori Robert Góbor Áron. Történelmi elbeszélés. Sok képpel 25 kr. 34-35. Herman Ottóné A Csóri és a Móri. Történetek az állatvilágból. Sok képpel ... 50 kr. 36. Herman Ottóné Szegő kisasszony emlékiratai. Képpel 25 kr. 37. Heczer Ferenc Az új nevelés. Elbeszélés. Képpel ... 25 kr. 38-39. Madarassy László Mari és Tamás. Elbeszélés. Képpel 50 kr. 40. Sas Ede Cirmos Cica királysága. 3 képpel ... 25 kr. 41. Gegus Ida Mesék 1 képpel ... 25 kr. 42. Benedek Elek Miklós. 1 képpel 25 kr. 43. A szabadág hősei Képek az 1848-49. szabadságharorból. Képpel. Szerkesztette Pósa bácsi ... 25 kr. 44-45. Andrásy Lidike Tarla könyv. Mesék, elbeszélések, versek 1 képpel ... 50 kr. 46. Gárdonyi Géza Mintodontu Gergely bácsi első könyve ... 25 kr. 47. Erri György Karika király haragja 1 képpel ... 25 kr. 48-50. Gaál Mózes Blassa viták. Történelmi elb. Képpel ... 75 kr. 51. Gauss Viktor Hegyen-völgyben. Képek az állatvilágból ... 25 kr. 52. Lőrinczy György 1 falum. Elbeszélés. 1 képpel ... 25 kr. 53. Sebők Zsigmond Erzsébet királyné 25 kr. Mindeu kötet külön is kapható. — A gyűjteményt folytatjuk. Megrendelésnél legelősebb minden számtér 25 krt, és 2 krt portóra postautalványon előre beklüdeni, ebben az esetben bérmentve küldjük meg a rendelt példányokat. Husz kőtér 5 frt.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalban, József-körút 18.